

Številka: 60928-2/2016-37 (5002)

Datum: 15. 3. 2017

Analiza delovnih zvezkov za matematiko in slovenščino v 3. in 5. razredu OŠ

Vmesno poročilo

Gradivo in poročilo pripravila področna skupina za razredni pouk: dr. Leonida Novak, Vesna Vršič, mag. Nada Nedeljko, mag. Marta Novak, Mojca Dolinar, Mihaela Kerin, mag. Katarina Dolgan, dr. Sandra Mršnik, Tatjana Krapše

Strokovni sodelavci: dr. Tanja Rupnik Vec, dr. Tomi Deutsch, Vincenc Filipčič

Lektoriranje: Romana Fekonja

Marec, 2017

Kazalo vsebine

Povzetek	5
Uvod	6
1 Izhodišča za analizo	8
1.1 Uporaba gradiv, učbenikov in delovnih zvezkov na razredni stopnji	8
1.1.1 Domače raziskave o učnih gradivih	10
1.2 Vloga učnih gradiv pri izgradnji znanja in razvoju spretnosti učencev razredne stopnje	12
1.3 Kriteriji za presojanje utemeljenosti rabe in kvalitete delovnega zvezka pri pouku	13
1.4 Teoretična utemeljitev izbranih področij in kriterijev analiza delovnih zvezkov	15
1.4.1 Usklajenost z učnim načrtom	15
1.4.2 Terminološka primernost	17
1.4.3 Didaktična ustreznost	18
1.4.4 Primernost razvojni stopnji	19
1.4.5 Učenje učenja	19
1.4.6 Ustreznost podpore sodobnim konceptom učenja in poučevanja	20
2 Analiza delovnih zvezkov za matematiko in slovenščino v tretjem in petem razredu OŠ	23
2.1 Opredelitev raziskovalnega problema	23
2.2 Namen in cilji analize	23
2.2.1 Namen in cilji analize	23
2.2.2 Raziskovalna vprašanja	24
2.3 Metodologija	25
2.3.1 Vzorec	25
2.3.2 Opis zbiranja podatkov	26
2.3.3 Postopek	26
3 Rezultati in interpretacija analize delovnih zvezkov	27
3.1 Analiza delovnih zvezkov za matematiko v tretjem razredu	27
3.1.1 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede na pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih (<i>Priloga 3, preglednice od 1 do 7</i>)	27
3.1.2 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede na ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje matematičnega besedišča (<i>Priloga 3, preglednice od 8 do 11</i>)	29
3.1.3 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede na kriterije s področja didaktične ustreznosti (<i>Priloga 3, preglednice od 12 do 26</i>)	30

3.1.4 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede na interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev (<i>Priloga 3, preglednice od 27 do 31</i>)	33
3.1.5 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede kriterijev s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušensko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje) (<i>Priloga 3, preglednice od 32 do 39</i>)	35
3.2.1 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede na pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih (<i>Priloga 3, preglednice od 1 do 7</i>)	37
3.2.2 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede na ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje matematičnega besedišča (<i>Priloga 3, preglednice od 8 do 11</i>)	38
3.2.3 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede na kriterije s področja didaktične ustreznosti (<i>Priloga 3, preglednice od 12 do 26</i>)	39
3.2.4 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede na interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev (<i>Priloga 3, preglednice od 27 do 31</i>)	42
3.2.5 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede kriterijev s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušensko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje) (<i>Priloga 3, preglednice od 32 do 39</i>)	43
3.3 Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v tretjem razredu	44
3.3.1 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede na pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih (<i>Priloga 4, preglednice od 40 do 46</i>)	44
3.3.2 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede na ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje besedišča (<i>Priloga 4, preglednice od 47 do 50</i>)	46
3.3.3 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede na kriterije s področja didaktične ustreznosti (<i>Priloga 4, preglednice od 51 do 64</i>)	47
3.3.4 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede na interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev (<i>Priloga 4, preglednice od 65 do 69</i>)	49
3.3.5 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede kriterijev s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušensko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje) (<i>Priloga 4, preglednice od 70 do 78</i>)	50
3.4 Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v petem razredu	51

3.4.1 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede na pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih (<i>Priloga 4, preglednice od 40 do 46</i>)	51
3.4.2 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede na ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje besedišča (<i>Priloga 4, preglednice od 47 do 50</i>).....	53
3.4.3 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede na kriterije s področja didaktične ustreznosti (<i>Priloga 4, preglednice od 51 do 64</i>).....	54
3.4.4 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede na interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev (<i>Priloga 4, preglednice od 65 do 69</i>)	57
3.4.5 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede kriterijev s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušnjsko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje) (<i>Priloga 4, preglednice od 70 do 78</i>)	58
4 Sintezne ugotovitve in priporočila.....	60
PRILOGE	70
Priloga 1.....	70
Priloga 2.....	75
Priloga 3.....	80
Priloga 4.....	92
Viri in literatura	103

Povzetek

Z analizo je bila opravljena primerjava delovnih zvezkov glede na usklajenost posameznega delovnega zvezka s cilji in standardi učnega načrta ter glede upoštevanja didaktičnih priporočil. Namen analize je bil presojanje utemeljenosti rabe delovnega zvezka pri pouku na razredni stopnji, točneje v 3. in 5. razredu. V ta namen analiza ugotavlja, kako se naloge v sklopih delovnih zvezkov ujemajo s cilji in standardi znanja iz učnih načrtov; kakšna je taksonomska struktura nalog v delovnih zvezkih, kako naloge v sklopih sledijo didaktičnim priporočilom učnih načrtov, kako so upoštevana temeljna didaktična priporočila veljavnih učnih načrtov in sodobnih smernic poučevanja na razredni stopnji in primerjava po izdelanih kriterijih.

Posamezna področja, na katerih so bili vnaprej opredeljeni kriteriji za analizo, so:

- usklajenost z učnimi načrti,
- terminološka primernost,
- didaktična ustreznost,
- primernost razvojni stopnji ter
- učenje učenja.

Poleg tega je bila opravljena analiza delovnih zvezkov še v predmetno specifičnem delu, kar se nanaša na vključevanje didaktičnih priporočil iz učnega načrta. Analiziranih je bilo 12 delovnih zvezkov za dva predmeta: matematiko in slovenščino, in sicer za 3. in 5. razred. Analiza je bila opravljena za posamezni učni sklop v delovnem zvezku in za delovni zvezek kot celoto. Za pridobivanje podatkov je bil oblikovan instrumentarij, ki je strukturiran po zgoraj opredeljenih področjih na tristopenjski lestvici, s katerim so bili delovni zvezki analizirani ter primerjani med seboj.

Pridobljeni podatki so bili statistično obdelani in interpretirani. Dobljeni podatki kažejo na visok delež usklajenosti delovnih zvezkov z učnimi načrti, ustreznosti strukture nalog v posameznih učnih sklopih, nižji delež didaktične ustreznosti nalog ter delež vključenosti nalog za razvijanje kompetence učenje učenja. Delovni zvezki se med seboj razlikujejo po stopnji zastopanosti nalog, ki omogočajo razvoj samoiniciativnosti, ustvarjalnosti, samovrednotenja, reševanja odprtih nalog, kakor tudi glede zastopanosti nalog za spodbujanje individualizacije in diferenciacije ter medpredmetnega povezovanja.

Poročilo vsebuje tudi opomnike za učitelje (razrednega pouka) za presojanje utemeljenosti rabe delovnih zvezkov.

V zaključnem delu analize so zapisani predlogi za nadaljnje raziskovanje področja delovnih zvezkov na razredni stopnji.

Uvod

Devetletna osnovna šola je prinesla novosti in spremembe v programu osnovne šole in tako tudi na razredni stopnji. Temeljne in s teorijo ter primerjalnimi študijami podkrepjene novosti so bile uvedene na razredni stopnji (Uvajanje 9-letne osnovne šole, Vsebinska in organizacijska vprašanja 9-letne osnovne šole, 2004). Določila Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo¹ ostajajo enaka, le posodobljena so na osnovi sprememb Zakona o osnovni šoli (2013). Med drugimi določili je postavljeno tudi, da sprejeti učni načrti upoštevajo razvojno stopnjo učencev in način učenja, da je pridobivanje temeljnih spretnosti naravnano na postopno in temeljito pa tudi individualno pridobivanje znanja ter da so v nove učne načrte vgrajene različne metode in oblike poučevanja, ki naredijo pouk bolj raznolik in zanimiv, hkrati pa vključujejo metode in oblike poučevanja, ki so še posebej primerne za mlajše učence. Omenjen je tudi čas za ponavljanje in utrjevanje ter čas za pogovore in vzpostavljanje pristnejšega stika med učiteljem in učencem (večja vzgojna vloga učitelja). Določila glede metod in oblik dela ter načrtovanja časa nakazujejo potrebo po premišljenem vključevanju učnih gradiv v pouk. Učno gradivo je opredeljeno kot pomemben element v vzgojno-izobraževalnem procesu, ki ima funkcije hranjenja in posredovanja informacij ter omogočanja priložnosti za utrjevanje in poglobljanje znanja ter tudi vlogo učinkovitega mediatorja pri izgradnji novega znanja (prirejeno po Repolusk, 2009). Učna gradiva delimo na učbenike, delovne zvezke v različnih kombinacijah ter druga gradiva (atlase, karte, zbirke vaj). Obenem učna gradiva delimo tudi na tiskana, avdiovizualna, elektronska oz. interaktivna. V praksi se učna gradiva na osnovi ponudbe založb pojavljajo kot učbeniki, učbeniki z elementi delovnega zvezka, delovni zvezki, samostojni delovni zvezki, zbirke nalog in atlasi.

Osnovne šole podatke o učnih gradivih, ki jih uporabljajo na šoli, sproti vnašajo v aplikacijo za upravljanje učbeniških skladov – Trubar (*več v nadaljevanju*) in na osnovi podatkov iz aplikacije (Preglednica 3 v prilogi) lahko sklepamo, da se s stopnjo šolanja (od prvega do petega razreda) zmanjšuje raba delovnih zvezkov, razen pri glasbeni umetnosti. Prav tako lahko na osnovi teh podatkov trdimo, da je delovni zvezek v prvih petih razredih v veliki meri uporabljeno učno gradivo. Glede na to, da učenci na začetku šolanja šele razvijajo osnovne spretnosti za samostojno učenje, je potrebno k rabi in vključevanju delovnih zvezkov pristopati strokovno in v skladu z razvojno stopnjo otrok (kar nakazujejo že določila, omenjena v začetku).

Delovni zvezki so opredeljeni kot učno gradivo, ki udeležencem izobraževanja omogoča, da znanje uporabijo v različnih vsebinskih zvezah in situacijah, praviloma vpisujejo postopke in rešitve nalog v sam delovni zvezek (Pravilnik o potrjevanju učbenikov, 2010). Turk Škraba

¹ Vir: http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_pedsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/osnovno_solstvo/osnovna_sola/

(2005) ga opredeli kot učno gradivo, ki praviloma dopolnjuje učbenik, ob ustrezni strokovni presoji pa ga lahko uporabljamo tudi kot samostojno učno gradivo. Na razredni stopnji se najpogosteje uporablja samostojni delovni zvezek (brez dodatnega učbenika) ali delovni učbenik, v večini primerov jih dopolnjujejo tudi spletne zbirke nalog. Samostojni delovni zvezek je delovni zvezek, ki vsebuje tudi elemente učbenika. Je učno gradivo, ob katerem niso potrebni dodatni učbenik, delovni zvezek ali zbirka nalog oz. vaj (prav tam). Ponudba delovnih zvezkov na trgu je velika, učitelji razrednega pouka lahko izbirajo med kompleti za področja (npr. komplet delovni zvezek in učbenik), kompleti za posamezni predmet, samostojna učna gradiva ipd. Delovnih zvezkov in drugih gradiv, ki se uporabljajo v procesu poučevanja in učenja, ni potrebno potrjevati, delovni zvezki tudi niso vključeni v šolske učbeniške sklade, zato učitelji delovne zvezke izbirajo avtonomno, izbiro potrdijo v strokovnem aktivu. Predlog podajo ravnatelju in le-ta pridobi pisno soglasje sveta staršev. Delovne zvezke financirajo starši.

Učna gradiva na razredni stopnji je potrebno presojati predvsem v luči tega, kakšen učinek bodo imela na ciljno skupino (mlajše učence), ki jih bo uporabljala (prirejeno po Skela, 2009). Vključevanje učnih gradiv v pouk mora biti smiselno. Kalin (2004, 2013) opredeli šest dejavnikov, ki vplivajo na strokovno izbiro učnih gradiv: namen in cilji učenja, učna vsebina, učne metode, učne oblike in pristopi, značilnosti socialnega okolja, značilnosti učencev in učitelja, značilnosti samega gradiva. Učno gradivo naj razvija višje taksonomske ravni znanj, spodbuja naj sodelovalno učenje in kritično mišljenje (Nolimal in Novakovič, 2013).

Štefanc (2012) opozarja, da je izbor učnih gradiv vezan na cilje pouka: predvsem glede na to, na kaj bodo učenci na razredni stopnji pozorni, kaj bodo zaznali, kaj se bodo učili, si zapomnili in priklicali, ko bodo to potrebovali. Glavna značilnost učnih gradiv za razredno stopnjo je, da so ustrezno strukturirana, predelana in strokovno korektno poenostavljena (pomeni primerna razvojni stopnji in zmožnostim otrok, brez poenostavitev, ki pripeljejo da napačnih predstav).

Spoznavni razvoj otrok na razredni stopnji temelji na izgradnji besedišča (pojmov) ter razvoju razumevanja konceptov. Osnovni vir spoznavanja naj bo neposredna izkušnja, učno gradivo (delovni zvezek) pa naj to izkušnjo podpira.

1 Izhodišča za analizo

1.1 Uporaba gradiv, učbenikov in delovnih zvezkov na razredni stopnji

Slovenska zakonodaja, ki ureja rabo učnih gradiv, se nanaša zgolj na rabo učbenikov in delo knjižnice. Tako Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07) v 21. členu, ki govori o učbenikih, določa, da:

- v šolah, ki izvajajo javno veljavne programe, se uporabljajo le učbeniki, ki jih potrdi pristojni strokovni svet;
- postopek za pripravo in potrjevanje učbenikov določi minister;
- zasebne šole uporabljajo učbenike iz prvega odstavka tega člena le za z zakonom določene obvezne predmete,
- določbe tega člena ne veljajo za višje strokovne šole.

Področna skupina za razredni pouk je v letu 2015 oblikovala Smernice za uporabo gradiv na razredni stopnji². Med drugim so v njih izpostavljena priporočila o tem, kako opraviti vrednotenje učnih gradiv in se pri tem osredotočiti predvsem na uporabnika gradiva in na učinke uporabe gradiva. Na presojanje učnih gradiv vpliva razvoj didaktičnih pristopov, ki zaznamujejo pouk na razredni stopnji. Ti so:

- **način poučevanja, ki temelji na dejavnostih** oz. aktivnem učenju, reševanju problemov in na pogostem delu v parih ali v majhnih skupinah,
- zajema naj **aktualne vsebine**, ki so blizu razvojni stopnji učencev,
- **avtonomija učiteljev** (pri izvajanju predpisanega učnega načrta, izboru učnih gradiv in načinu poučevanja),
- **na učenca osredinjeno poučevanje** (upoštevanje potreb posameznega učenca, interesov učencev, celostno izobraževanje učencev),
- **individualizirano učenje** (učenci lahko delajo na ustrezni stopnji zahtevnosti in s hitrostjo, ki je primerna zanje, ponuja možnost izbire),
- **povezovanje med predmeti** (prirejeno po Skela, 2009, str. 256).

Pojmovnik (Filipčič, Deutsch, 2013), ki je nastal na osnovi Pravilnika o potrjevanju učbenikov (2010), natančno opredeli posamezne oblike učnega gradiva:

- **Učbenik** je osnovno učno gradivo za doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev in standardov znanja, opredeljenih v učnem načrtu oziroma katalogu znanja. Z didaktično-metodično organizacijo vsebin in prirejeno likovno ter grafično opremo podpira poučevanje in učenje. Vsebina in struktura učbenika omogočata samostojno učenje udeležencev izobraževanja in pridobivanje različnih ravni ter vrst znanja.

² Dostopno na: <http://www.zrss.si/zrss/wp-content/uploads/priporocila-za-izbiro-ucbenikov-sol-let-2015-16.pdf> (Pridobljeno 29. 11. 2016)

Učbenik za doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev ne zahteva neposrednega vpisovanja in vrisovanja rešitev ter odgovorov na vprašanja, razen v primeru učbenika, namenjenega uporabi v elektronski obliki (v nadaljnjem besedilu: e-učbenik), ki neposredno vpisovanje dopušča. Učbenik je vezan na šolski predmet oziroma vsebinsko-didaktični sklop, razred in določeno stopnjo izobraževanja. Učbenik je tudi berilo kot zbirka besedil, izbranih skladno s cilji učnega načrta.

- **E-učbenik** je učno gradivo za doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev in standardov znanja, opredeljenih v učnem načrtu oziroma katalogu znanja. Z didaktično-metodično organizacijo vsebin in prirejeno likovno ter grafično opremo podpira poučevanje in učenje. Vsebina in struktura učbenika omogočata samostojno učenje udeležencev izobraževanja in pridobivanje različnih ravni ter vrst znanja. Za doseganje vzgojno-izobraževalnih ciljev omogoča neposredno vpisovanje in vrisovanje rešitev ter odgovorov na vprašanja v elektronski obliki.
- **Delovni zvezek** je učno gradivo, ki udeležencem izobraževanja omogoča, da znanje uporabijo v različnih vsebinskih zvezah in situacijah. Udeleženci izobraževanja praviloma vpisujejo postopke in rešitve nalog v sam delovni zvezek.
- **Učbenik z elementi delovnega zvezka** je učno gradivo, ki na besedilni, likovni in grafični ravni združuje značilnosti učbenika in delovnega zvezka.
- **Zbirka nalog** oziroma vaj je učno gradivo, ki udeležencem izobraževanja omogoča ponavljanje, utrjevanje, poglobljanje in povezovanje vsebin.
- **Atlas** je zbirka zemljevidov ali slik iz določene stroke. Atlas ne sme vsebovati elementov delovnega zvezka.
- **Učna sredstva (in e-gradiva)** so dopolnilo obveznega učnega gradiva. So neobvezna. Potrjujejo se le tista učna sredstva, ki pomembno dopolnjujejo potrjeno učno gradivo.

V zadnjem desetletju so se oblikovala številna učna gradiva, ki naj bi podpirala učence razredne stopnje pri njihovem učenju. Gradiva za učence razredne stopnje so: učbeniki, delovni zvezki, vaje za ponavljanje in utrjevanje, didaktične igre ... Ta gradiva so lahko zaključena celota, ki ponujajo učitelju »model« poučevanja ali zgolj podporo pri izvajanju učnega procesa. V področni skupini za razredni pouk (ZRSS) so bili opredeljeni namen in cilji posameznih gradiv v kontekstu učenja in poučevanja na razredni stopnji.

Učbenik je »primarni vir«, ki podpira učenca pri:

- samostojnem poglobljanju znanja in doseganju ciljev predmeta iz učnega načrta,
- spoznavanju in razvijanju lastnih strategij učenja,
- iskanju potrebnih podatkov in informacij,
- sprejemanju fotografij, slik, skic, grafičnih prikazov kot virov informacij,
- razumevanju pojmov, konceptov, procesov, ki jih razvija predmet.

Delovni zvezek je »sekundarni vir«, ki podpira učenca, da:

- poglobi in nadgradi pridobljeno znanje oz. cilje predmeta iz učnega načrta,
- uporabi pridobljeno znanje v novih primerih, situacijah,
- uri in utrjuje postopke,
- pomaga pri pridobivanju izkušenj,
- razvija predstave in pojme,
- spodbuja učence k lastnemu mišljenju in ustvarjalnosti,
- razvija vse vrste pismenosti.

Učna gradiva (delovni zvezki) so lahko učitelju in učencu podporno gradivo, vendar tako učitelji kot učenci potrebujejo za uspešen in učinkovit pouk mnogo več.

1.1.1 Domače raziskave o učnih gradivih

V. Filipčič in T. Deutsch (2013) sta objavila Poročilo o raziskavi izbora in pogostosti uporabe ter vrsti izbranih učnih gradiv »Učna gradiva v osnovni šoli«. O rabi delovnih zvezkov na področju razrednega pouka so med drugim učitelje spraševali: »*Ali lahko po vašem mnenju učenci dosežajo cilje pri posameznih predmetih tudi brez uporabe delovnega zvezka?*«. Rezultati so pokazali, da se po mnenju 15,2 % učiteljev da doseči cilje predmeta slovenščina brez delovnega zvezka; odstotek teh učiteljev od prvega (20,8 %) do četrtega razreda (7,1 %) pada, v petem razredu (15,8 %) pa spet naraste. Analiza je tudi pokazala, da se po mnenju 3,6 % učiteljev da doseči cilje predmeta matematika brez delovnega zvezka; odstotek teh učiteljev je najnižji v tretjem razredu (1,7 %). 96,4 % vprašanih učiteljev meni, da delovni zvezek pri matematiki potrebujejo. Po mnenju 76,9 % učiteljev se da realizirati cilje predmeta glasbena umetnost brez delovnega zvezka. V tretjem razredu je odstotek učiteljev, ki menijo, da delovnega zvezka ne potrebujejo, najvišji (83,3 %), najnižji pa v četrtem razredu (60,6 %) (prav tam). Na osnovi ugotovitev omenjene raziskave se lahko povzame, da učitelji na razredni stopnji najmanj potrebujejo delovne zvezke pri predmetu glasbena umetnost. V največji meri pa ocenjujejo nujnost uporabe delovnega zvezka pri matematiki.

Spodaj je navedenih še nekaj ugotovitev omenjene raziskave, ki se dotikajo rabe delovnih zvezkov na razredni stopnji:

- Med vrstami tiskanih učnih gradiv učitelji najbolj pogosto izbirajo in pri pouku uporabljajo učbenik (53,5 %) in **delovni zvezek (51,4 %)**.
- Med predmeti oziroma predmetnimi področji in stopnjami izobraževanja se izbor in pogostost rabe delovnih zvezkov razlikujeta: učitelji navajajo, da učbenika in drugih učnih **sredstev ne uporabljajo** oziroma jih uporabljajo občasno (likovna umetnost od 1. do 5. razreda in glasbena umetnost od 1. do 3. razreda).

- Pri pouku **slovenščine je v povprečju najbolj pogosta uporaba delovnih zvezkov (59,7 %)**, nato učbenikov (45,8 %) in učbenikov z elementi delovnega zvezka (43,8 %).

Ker je v šolskem in širšem prostoru pogosta razprava o tem, ali je uporaba delovnih zvezkov nujnost ali le komercialna »muha«, so raziskovalci v anketi vključili vprašanje, ali učenci dosegajo cilje tudi brez uporabe delovnih zvezkov, npr. z uporabo učnih gradiv, ki jih za poučevanje pripravijo učitelji sami. Pridobili so podatek, da delovne zvezke učitelji potrebujejo pri:

- slovenščini (83,4 %),
- tujem jeziku (93,0 %),
- področju družboslovnih predmetov (51,4 %),
- področju naravoslovja in tehnike (47,7 %),
- področju umetnostne vzgoje (19,0 %).

Osnovne šole vpisujejo podatke o izbranih učnih gradivih v spletišče Trubar³. V spletišče vključujejo predvsem izbore učbenikov, ki so vključeni v obvezne učbeniške sklade. V zadnjih letih šole v spletišče dodajajo sezname ostalih učnih gradiv: od delovnega zvezka do različnih gradiv za delo npr. pri tehniki in tehnologiji. Obsežni sezname tako nudijo vpogled v stvarno rabo učnih gradiv (Filipčič, 2016). Za potrebe analize delovnih zvezkov na razredni stopnji so nastali sezname, ki nudijo vpogled v:

- deleže posameznih vrst učnih gradiv po predmetih od 1. do 5. razreda,
- deleže vrst učnih gradiv od 1. do 5. razreda, ki niso vključena v učbeniški sklad,
- deleže vrst učnih gradiv po predmetih in razredih od 1. do 5. razreda.

Za prikaze so uporabili podatke, vključene v spletišče Trubar, ki so bili vključeni do konca septembra 2016.

Preglednica 1 (Priloga 1) pokaže deleže posameznih učnih gradiv po predmetih od 1. do 5. razreda. Med učnimi gradivi za angleščino od 1. do 5. razreda je v največjem deležu uporabljen delovni zvezek (37,53 %); med učnimi gradivi za predmet družba zajame delovni zvezek 7,59 %; medtem ko je za predmet matematika v največjem deležu uporabljen delovni zvezek (44,22 %), kar je največ med vsemi predmeti. Pri predmetu slovenščina je delovni zvezek uporabljen v 13,13 % med vsemi učnimi gradivi, ki jih učitelji uporabljajo pri poučevanju.

Poleg delovnih zvezkov so uporabljena tudi druga učna gradiva: kombinacije delovnih zvezkov, in sicer samostojni delovni zvezek (10,24 %), delovni zvezek in koda za spletne vsebine (7,37 %) in samostojni delovni zvezek in koda za spletne vsebine (0,60 %).

³ Podatke iz aplikacije Trubar je za potrebe analize zbral Vincenc Filipčič.

Mnoge pretekle raziskave so zajele analizo kakovosti učbenikov in manj delovnih zvezkov. Preglednica 2 (priloga) pokaže delež učnih gradiv od 1. do 5. razreda, ki niso vključena v učbeniški sklad. 57,58 % učnih gradiv na razredni stopnji predstavljajo delovni zvezki, k čemur bi lahko prišteli še delež samostojnih delovnih zvezkov, delovne zvezke s spletno kodo ter samostojni delovni zvezek in kodo za spletne vsebine. Deleže učnih gradiv glede na predmet predstavi tudi preglednica 3 (Priloga 1). Iz podatkov je razvidno, da v tretjem razredu delovni zvezki za predmet matematika predstavljajo 51,25 % vseh rabljenih učnih gradiv, v petem razredu pa 31,01 %. Pri pregledu podatkov so ugotovili, da je za slovenščino v tretjem razredu 14,22 % delovnih zvezkov ter v petem razredu 7,82 %. Pri tem so navedli le podatke, ki se nanašajo na delovne zvezke, brez vključitve samostojnega delovnega zvezka, delovnega zvezka in kode za spletne vsebine ter delovnega zvezka in zvočno gradivo. Iz preglednice 3 v Prilogi 1 je tudi razvidno, da delež delovnih zvezkov pri predmetih slovenščina in matematika iz prvega proti petemu razredu upada (gledan le delež delovnih zvezkov).

1.2 Vloga učnih gradiv pri izgradnji znanja in razvoju spretnosti učencev razredne stopnje

Pred odločitvijo o uporabi učnih gradiv v procesu poučevanja je priporočljivo razmisliti o procesu učenja, ki je rezultat učenčevih poskusov osmišljanja sveta. Načini, kako učenci razmišljajo, kako v interakciji z drugimi in okoljem vplivajo na to, kako in kaj se (na)učijo. Aktivna vloga učečega, ki tvori izkušnje, išče in usvaja pojme, pojave, zakonitosti sveta in reorganizira to, kar že ve, je glavna značilnost učenja na razredni stopnji. Zato lahko povzamemo, da je znanje več kot le končni produkt predhodnega učenja, saj je eden najpomembnejših elementov učnega procesa to, kar učenec »prinese« v učno situacijo, torej učenčevo predznanje. Spoznavni razvoj učencev tega obdobja sloni predvsem v izgradnji pojmov (besedišča) in razvoju razumevanja konceptov. Osnovni vir spoznavanja na razredni stopnji je neposredna izkušnja, zato naj učno gradivo tovrstne dejavnosti podpira (Smernice – učna gradiva za razredni pouk, 2015). V podporo vsemu temu je izbor učnih gradiv vezan na cilje pouka: predvsem glede na to, kakšno predznanje ima učenec, kako bo želene cilje dosegel (didaktični pristopi) in s čim bo to dosegel (s katerim učnim gradivom) (Štefanc, 2012). Na kaj bodo učenci na razredni stopnji pozorni, kaj bodo zaznavali, se učili, si zapomnili in priklicali, je odvisno od izvedbe učnega procesa, vključujoč z učnimi gradivi. Glavna značilnost učnih gradiv za razredno stopnjo je, da so ustrezno strukturirana, predelana in poenostavljena (pri tem imamo v mislih prilagojenost razvojni stopnji in zmožnostim in nikakor ne poenostavitve, ki pripeljejo do napačnih predstav), da je v njih vidna postopnost učenja, omogočeno je pridobivanje izkušenj ob raznolikih nalogah, spodbujena je ustvarjalnost in radovednost. Učno gradivo za učence razredne stopnje naj dosledno skrbi za razvoj besedišča in rabo terminologije, omogoča naj učencem, da razvijajo in utrjujejo osnovna znanja in

spretnosti, obenem pa naj se navajajo na spremljanje lastnega napredka in samoregulacijo učenja.

1.3 Kriteriji za presojanje utemeljenosti rabe in kvalitete delovnega zvezka pri pouku

Za analizo utemeljenosti rabe in presojanje kvalitete delovnih zvezkov na razredni stopnji je bil oblikovan instrumentarij, in sicer je bil prirejen Vprašalnik za vrednotenje oz. analizo učnih gradiv (prirejeno po Cunningsworth, 1995 po Skela 2009). Instrumentarij je uporaben za učitelje, ki želijo presoditi utemeljenost rabe delovnega zvezka z več zornih kotov: učiteljevega, učenčevega ali institucionalnega. V vsakem učnem okolju se pojavi potreba po oblikovanju kriterijev za vrednotenje, in sicer takšnih, ki so pomembni za določene učence, učitelje in šolo oz. institucijo (državo). V kontekstu ocenjevanja učbenikov (ne delovnih zvezkov) enake dejavnike opredeli tudi M. T. Škraba (2006). Zato kriterije za analizo učnih gradiv na razredni stopnji razdelimo v tri skupine:

- učenčevi dejavniki – starost, kulturno okolje, kognitivna zrelost, interesi, potrebe učencev,
- učiteljevi dejavniki – strokovno ozadje, izkušnje, način dela, interesi, dostopnost do strokovnega usposabljanja,
- institucionalni in kontekstualni dejavniki – pogostost ur; učni načrti in didaktična priporočila; drugi viri, ki so na voljo učencem in učiteljem (neposredno okolje, dostop do elektronskih gradiv, knjižnica ...); pohoštvo v učilnici (Skela, 2009 po Pinter, 2006).

Vprašanja avtorjev so bila prilagojena razredni stopnji in tako lahko učitelj različna učna gradiva presoja s pomočjo spodnjih vprašanj.

Učenčevi dejavniki:

- ali delovni zvezek motivira in posledično spodbudi miselno aktivnost,
- ali vključuje dovolj komunikacijskih dejavnosti, ki omogočajo učencem, da samostojno uporabljajo jezik,
- ali delovni zvezek omogoča, da učenci razen pomnjenja samostojno izpeljejo še druge miselne aktivnosti,
- ali delovni zvezek spodbuja učenca, da napoveduje, predvideva, odkriva, tvega in preizkuša različne možnosti,
- ali je dovolj avtentičnega gradiva, da učenci vidijo povezanost z vsakdanjim življenjem,
- ali odslikava potrebe in interese učencev,
- ali delovni zvezek omogoča smiselno vključevanje predznanja učencev,
- ali je delovni zvezek dober vir za učence,
- ali je raven zahtevnosti ustrezna razvojni stopnji,
- ali podpira različne stile učenja,

- ali omogoča stopnjevanje in napredovanje učencev,
- ali delovni zvezek spodbuja miselno aktivnost učencev (spodbuja razvoj različnih vrst pismenosti, kritično mišljenje),
- ali učenec sprejema lastne odločitve ali je samo sprejemnik informacij,
- ali delovni zvezek zaposluje učence tako kognitivno kot čustveno,
- ali delovni zvezek razvija ustvarjalno in kritično mišljenje,
- ali spodbuja učenčevo iznajdljivost,
- ali daje možnost, da učenci sami kaj dodajo ali prispevajo,
- ali je dovolj poudarka na razvoju besedišča in strategijah za individualno učenje,
- ali delovni zvezek omogoča učencem, da bodo vzpostavili transfer znanja,
- ali gradivo omogoča samovrednotenje (dokaze o učenju).

Učiteljevi dejavniki:

- ali učna gradiva ustrezajo učiteljevemu kontekstu učenja in poučevanja oz. sodobnim konceptom učenja in poučevanja,
- ali je delovni zvezek dovolj prožen, da omogoča prilagodljivost učni situaciji,
- ali so gradiva v delovnem zvezku sprejemljivo poenostavljena,
- ali delovni zvezek podaja stereotipne predstave,
- ali delovni zvezek spodbuja učiteljevo dojemljivost za inovacije in eksperimentiranje,
- ali delovni zvezek spodbuja učiteljevo ustvarjalnost, domišljijo in raziskovanje,
- ali delovni zvezek omogoča/predvideva diferenciacijo in individualizacijo (del gradiva za vse učence, del gradiva za posamezne učence),
- ali delovni zvezek podpira cilje učnega načrta,
- ali je delovni zvezek potreben za kakovostno doseganje ciljev UN,
- ali je postavitve slikovnega gradiva jasna in estetska.

Institucionalni dejavniki:

- ali delovni zvezek podpira cilje učnega načrta,
- ali je delovni zvezek potreben za kakovostno doseganje ciljev UN,
- ali je vsebina ustrezno organizirana (jasnost, organiziranost, strukturiranost, nazornost, preglednost),
- ali je postavitve slikovnega gradiva jasna in estetska.

Za analizo delovnih zvezkov so bila navedena vprašanja preoblikovana v kriterije za presojanje kakovosti delovnih zvezkov za matematiko in slovenščino na razredni stopnji.

1.4 Teoretična utemeljitev izbranih področij in kriterijev analiza delovnih zvezkov

Za analizo delovnih zvezkov je bil na osnovi teoretičnih izhodišč in predhodnih analiz razvit instrumentarij, ki je zajemal šest področij s pripadajočimi kriteriji. V nadaljevanju so ta področja opisana.

1.4.1 Usklajenost z učnim načrtom

V analizi delovnih zvezkov se je ugotavljalo, ali naloge v delovnih zvezkih ustrezajo ciljem oz. standardom ter priporočilom učnih načrtov za matematiko in slovenščino. Tako so bili upoštevani naslednji kriteriji:

- a) **Usklajenost učnega gradiva z učnim načrtom** se v prvi vrsti meri na osnovi ciljev in standardov, ki jih predvideva učni načrt za posamezni predmet. Cilje učnega načrta podkrepijo tudi didaktična priporočila.
- b) Opravljena je bila analiza zastopanosti različnih vrst znanja oz. je bila vsaka naloga analizirana glede na njeno taksonomsko raven. Učni načrt za matematiko (2011, 63) predvideva, da naj bi učenci znanje izkazali na različni izvedbeni (konkretni, slikovni, simbolni, abstraktni) in taksonomski ravni ter ob različnih prilagoditvah. Tako se pričakuje, da bo učenec pri pouku matematike v času izobraževanja (in tudi po končani osnovni šoli) obvladal splošna (temeljna) matematična znanja in spretnosti, ki so potrebna za ustvarjalnost in uporabo v vsakdanjem življenju (prav tam). Področje usklajenosti učnega načrta z delovnimi zvezki matematike je bilo opravljeno tudi glede na taksonomsko stopnjo nalog, pri čemer je bila uporabljena Gagnejeva taksonomija znanja.

Gagnejeva taksonomija opredeli tipe matematičnega znanja:

- osnovno in konceptualno znanje: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev (poznavanje posameznosti: znanje izoliranih informacij; poznavanje specifičnih dejstev: znanje definicij, formul, izrekov; poznavanje terminologije: seznanjenost z osnovnimi simboli in terminologijo) in razumevanje pojmov in dejstev (prepoznavanje pojmov in prepoznavanje terminologije in simbolike);
- proceduralno znanje: poznavanje in uporaba enostavnih postopkov in pravil ter kompleksnih postopkov (uporaba ter obvladovanje postopkov in algoritmov, reševanje rutinskih besedilnih (problemskih) nalog);
- problemsko znanje: reševanje in raziskovanje problemov (prepoznavanje in oblikovanje problema, preverjanje podatkov, izbiranje strategij reševanja, uporaba znanja ter miselnih veščin, metakognicija).

Na osnovi teh izhodišč je bilo v analizi delovnih zvezkov presojanje usmerjeno v področje **usklajenosti z učnim načrtom glede na pokritost taksonomskih stopenj nalog, ali:**

- pokrivajo osnovno in konceptualno znanje (poznavanje in razumevanje pojmov pri matematiki in priklic besedilnih informacij, osredotočenje in priklic eksplicitno navedenega podatka pri slovenščini);
- pokrivajo proceduralno znanje (izvajanje postopkov in algoritmov – matematika; razumevanje s sklepanjem, izpeljava preprostega sklepa, interpretacija in integracija idej in podatkov – slovenščina);
- pokrivajo problemsko znanje (reševanje problemov – matematika; vrednotenje besedila, raziskovanje vsebine, jezika in elementov besedila – slovenščina);
- **smiselno povezujejo znanje znotraj predmeta (med vsebinami in sklopi):**

Pri raziskovanju in reševanju problemov se učenci učijo: povezovati znanje znotraj matematike in tudi širše (interdisciplinarno), postavljati ključna raziskovalna vprašanja, ki izhajajo iz življenjskih situacij oziroma so vezana na raziskovanje matematičnih problemov, kritično razmišljati o potrebnih in zadostnih podatkih, interpretirati, utemeljiti, argumentirati rešitve, posploševati in abstrahirati (Učni načrt za matematiko, 2011, 77);

- **razvijajo osnovne kompetence iz UN za matematiko; vse štiri sporazumevalne zmožnosti pri slovenščini:**

Učni načrt za matematiko (2011, 74) določa, da se cilje pouka matematike dosega tudi z razvijanjem kompetenc (le-te učni načrt tudi podrobno opredeli). Dejavnosti za razvoj kompetenc izvajamo pri pouku matematike in v sodelovanju z drugimi predmetnimi področji, zato je skozi analizo pregledno, koliko se te dejavnosti pojavljajo v delovnih zvezkih.

- **povezujejo znanje tudi medpredmetno.**

Medpredmetna kurikularna povezava je multidisciplinarna ali interdisciplinarna večpredmetna povezava, katere temeljne značilnosti v celoti sovpadajo s sodobnimi pojmovanji znanja in učenja ter z najučinkovitejšimi didaktičnimi pristopi k učenju in poučevanju (Ilc Rutar, 2003). Učni načrt za matematiko (2011, 77) namen medpredmetnega povezovanja opredeli kot: »usposobiti učence uporabljati in povezovati znanja ter razvijati ustvarjalnost«. Učni načrt za slovenščino (2011, 109) opredeljuje povezovanje predmetov kot globalni pristop, ki spodbuja tako imenovano celostno učenje in poučevanje. Medpredmetno povezovanje zato lahko poteka na ravni vsebine, na ravni procesnega znanja ter na konceptualni ravni.

Kriteriji za analizo delovnih zvezkov za slovenščino so bili opredeljeni po zgledu raziskav PIRLS, PISA ter bralne pismenosti (Pečjak, 2008). Vse naloge so bile analizirane z vidika različnih ravni razumevanja (priklic, sklep, interpretacija in integracija, raziskovanje in vrednotenje), ki jih preverja tudi raziskava PIRLS (Doupona Horvat idr., 2011). Okvir raziskave predvideva štiri ravni razumevanja:

- osredotočenje in priklic eksplicitno navedenega podatka,
- izpeljava preprostega sklepa,

- interpretacija in integracija idej in podatkov in
- raziskovanje in vrednotenje vsebine, jezika in elementov besedila (prav tam).

Bralne naloge naj bi bile oblikovane vsaj na naslednjih ravneh (prim. tudi Pečjak, 2010, 130–134), ki se med seboj povezujejo (in ne izključujejo):

- priklic besedilnih informacij (npr. povzemanje vsebine prebranega: bistvenih dogodkov, oznak oseb, časovno-prostorskih besedilnih podatkov),
- razumevanje s sklepanjem (razumevanje prebranega na podlagi povezovanja podatkov iz besedila – predvsem razumevanje teme) in
- vrednotenje besedila (osebno, med-besedilno ali problemsko vrednotenje z utemeljevanjem prepričljivosti besedila).

Na tej podlagi je možno oblikovati tri sklope nalog, ki se jih vključuje v učenje učencev 1. in 2. VIO. Na prvi ravni so naloge usmerjene v priklic in razumevanje podatkov, na drugi in tretji ravni so naloge usmerjene v razumevanje razlag, manj opazne sporočilnosti besedila, sklepanje ter v medbesedilno in kritično vrednotenje prebranega (Saksida, 2016 prim. PISA 2013, 21–27). In sicer:

- Priklic in razumevanje preprostih besedilnih podatkov: *Katere osebe prepoznaš v besedilu? Kje se dogajanje odvija? Kakšne barve dlako ima?*
- Kompleksno razumevanje: *Kdo je napisal besedilo? Čigava je bela mačka? Razumevanje metaforike. Pojasni odgovor.*
- Vrednotenje: *Katera besedila govorijo o mucah? V čem se razlikujejo od prebranega besedila? Katero med njimi ti je najbolj všeč in zakaj?* (prav tam).

1.4.2 Terminološka primernost

Cencič in Cencič (2002) opredelita, da način poučevanja vpliva na to, kako bo učenec usvojil nov pojem, ali ga bo razumel, ali ga bo znal uporabljati, ali ga bo vključil v svoje izkušnje, ali ga bo usvojil površno ali nepopolno, zato morajo učitelji upoštevati didaktična načela. Učenje pojmov poteka uspešno, če so upoštevana načela: načrtnosti, nazornosti, dostopnosti, sistematičnosti in postopnosti te individualizacije. Marentič Požarnik (2003) pojem opredeli kot enoto in orodje mišljenja, ki organizira naše izkušnje in daje osnovo za posploševanje in zahtevnejše miselne operacije. S tem utemeljujemo pomen ustrezne terminologije v delovnih zvezkih. Kriteriji za presojanje terminološke primernosti so:

- podpirajo razvoj in razumevanje strokovnih pojmov (terminologija);
- uporabljajo ustrezno strokovno terminologijo (iz UN);
- imajo strokovne pojme podprte s sliko, primerom oz. zgledom, s protiprimerom, z definicijo ...;
- navajajo učence na uporabo strokovne terminologije;
- navajajo učence na uporabo simbolike;

- poudarjajo bogatenje besedišča.

1.4.3 Didaktična ustreznost

Pri presojanju didaktične ustreznosti se je v analizi sledilo načelom didaktične izvedbe pouka, in sicer: razvijanje znanja z dejavnostmi, ki omogočajo pridobivanje, preverjanje in utrjevanje, raznolikost didaktičnih pristopov, ki so v podporo doseganju vzgojno-izobraževalnih ciljev (pripomočki, spoznavni postopki), razvijanje veščin (kritično mišljenje, samoregulacija) in pismenosti, upoštevanje načel formativnega spremljanja ter upoštevanje individualnih razlik med učenci. Kriteriji presoje delovnega zvezka izhajajo tudi iz temeljnih didaktičnih načel o postopnosti, sistematičnosti, nazornosti, aktivnosti učencev, ekonomičnosti, sodobnosti, povezovanja, trajnosti in vzgojnosti. Kriteriji za presojanje didaktične ustreznosti so bili:

- uresničujejo načelo postopnosti (od lažje k težjim, podprte z vizualno podporo do abstraktnega nivoja ...) in omogočajo učencem napredovanje,
- omogočajo razumevanje dejstev,
- omogočajo razumevanje pojmov,
- omogočajo razumevanje zakonitosti,
- omogočajo razumevanje konceptov,
- spodbujajo razvoj različnih vrst pismenosti,
- spodbujajo razvoj kritičnega mišljenja,
- vključujejo spoznavne postopke (primerjanje, razvrščanje, urejanje, sklepanje, povzemanje ...),
- spodbujajo k napovedovanju, predvidevanju, odkrivanju, preizkušanju,
- spodbujajo k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah (transfer znanja),
- omogočajo zapis daljšega/širšega odgovora (naloge odprtega tipa),
- nagovarjajo k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov,
- spodbujajo k uporabi različnih virov,
- spodbujajo k uporabi različnih komunikacijskih dejavnosti,
- omogočajo branje in razumevanje različnih vrst besedil,
- spodbujajo razvoj bralnega razumevanja,
- spodbujajo uporabo različnih bralnih učnih strategij,
- spodbujajo ustvarjalnost in samoiniciativnost,
- omogočajo/predvidevajo diferenciacijo in individualizacijo (del gradiva za vse učence, del gradiva za posamezne učence).

1.4.4 Primernost razvojni stopnji

Učno delo na posamezni stopnji šolanja je treba uskladiti s spoznavnim, telesnim, čustvenim, moralnim in socialnim razvojem otroka. Pri tem naloge ne smejo biti pretežke in ne prelahke, biti morajo za otroka smiselne, ustrezno strukturirane in podprte s konkretnim delom ali s sliko. Najbolje je izhajati iz teorije bližnjega razvoja po Vigotskem, ki narekuje, da je treba imeti pravišnja pričakovanja do vseh otrok. Potrebna je individualizacija pouka glede na predznanje otrok. Kriteriji za presojanje primernosti razvojni stopnji so bili opredeljeni:

- upoštevajo potrebe in interese učencev (te razvojne stopnje in obeh spolov),
- naloge so jasno in enoznačno zapisane, strukturirane (razdeljene po korakih), nazorno in pregledno oblikovane,
- naloge so podprte s smiselnim slikovnim gradivom (podpira razmišljanje učencev in iskanje rešitev),
- naloge so primerno strukturirane glede na razvojno stopnjo učencev (enostavne, sestavljene, strukturirane, kompleksne),
- naloge izhajajo iz avtentičnih situacij (otroškega sveta) in s tem kažejo učencem osmišljeno učenje in povezanost z vsakdanjim življenjem,
- naloge omogočajo vključevanje predznanja učencev (formalno, neformalno znanje).

1.4.5 Učenje učenja

Učenje je vsaka sprememba v vedenju, informiranosti, znanju, razumevanju, stališčih, spretnostih in zmožnostih, ki je trajna in ki je ne moremo pripisati fizični rasti ali razvoju podedovanih vedenjskih vzorcev (OECD, ISCED, 1993). Marentič Požarnik (2003) pravi, da pri razvijanju učnih strategij ne gre za to, da se učenec uči vsak dan redno ali ima urejene zapiske, ampak za širši problem – na kakšni spoznavni ravni poteka pouk in učenje. Pomembno je, da vsak učitelj poučuje tako, da spodbuja kakovostno samostojno učenje, da izziva razmišljanje učencev in ne le zapornitve. Kompetenca učenje učenja je sposobnost za učenje in je potrebna za organiziranje in usmerjanje lastnega učenja, za upravljanje s časom in informacijami, za zavedanje lastnih potreb in procesov učenja, za sposobnost premagovanja ovir za bolj uspešno učenje, za pridobivanje, procesiranje in asimiliranje novega znanja in spretnosti ter za iskanje in uporabo pomoči (Bizjak, 2013). Kriteriji za presojanje spodbujanja razvoja kompetence učenje učenja v delovnih zvezkih:

- naloge različnih tipov in navajajo učence na njihovo reševanje,
- naloge spodbujajo pridobivanje izkušenj (izkušensko učenje),
- naloge spodbujajo sodelovalno učenje,
- naloge podpirajo samostojno učenje,
- naloge omogočajo spremljanje znanja,
- naloge omogočajo dovolj urjenja in utrjevanja osnovnih sporazumevalnih zmožnosti (pisanja, branja ...),

- naloge omogočajo nadgradnjo znanja oz. ciljev iz UN,
- naloge omogočajo samovrednotenje,
- naloge dajejo možnost, da učenci sami kaj dodajo ali prispevajo, nadgradijo naloge.

1.4.6 Ustreznost podpore sodobnim konceptom učenja in poučevanja

Posodobljeni učni načrti (2011) v didaktičnih priporočilih jasno in nazorno opredeljujejo, kateri so sodobni koncepti pri poučevanju posameznega predmeta. Za vsak predmet veljajo določeni koncepti, ki jih je potrebno upoštevati in vključevati v učenje in poučevanje. Iz tega razloga so oblikovani kriteriji za presojanje ustreznosti sledenja sodobnim konceptom pri pouku matematike in slovenščine.

Pri pouku matematike naj bi učenci razvijali matematično mišljenje, oblikovali matematične pojme, strukture, uporabljali matematične postopke, spoznali pomen matematike v vsakdanjem življenju, spoznali in uporabljali strategije za reševanje problemov iz vsakdanjega življenja z uporabo matematičnega znanja (v najširšem pomenu besede), kar izhaja iz Učnega načrta za matematiko (2011). Zato so bili pri presojanju kakovosti delovnih zvezkov za matematiko upoštevani tudi ti vidiki. Na osnovi že navedenih virov, raziskav in že opravljenih analiz učbeniških in drugih učnih gradiv so bili oblikovani spodnji kriteriji za presojo delovnih zvezkov pri matematiki.

Predmetno specifični kriteriji za presojanje delovnih zvezkov za matematiko so:

Naloge v delovnih zvezkih:

- poudarjajo praktične dejavnosti merjenja (z nestandardno in standardno enoto) in zapisa meritev z merskim številom in mersko enoto,
- podpirajo razvoj številskih predstav z aktivnostmi štetja (naprej, nazaj, po korakih), primerjanja, urejanja in iskanja odnosov,
- vpeljujejo računske operacije z uporabo različnih reprezentacij: najprej konkretni material, nato slikovno gradivo in na koncu simbolni zapis,
- podpirajo lastne strategije pri računskih algoritmi in reševanju matematičnih problemov,
- so smiselno razporejene v sklope, ki se vsebinsko povezujejo in nadgrajujejo (npr. cilji sklopa Logika in jezik ter Reševanje matematičnih problemov in problemov iz vsakdanjega življenja se smiselno povezujejo s sklopom Geometrija in merjenje ter Aritmetika in algebra).

Delovni zvezek za slovenščino naj bi sledil ciljem Učnega načrta predmeta slovenščine v 1. in 2. VIO, zaokroženim v štirih sporazumevalnih zmožnostih: poslušanja, branja, govorjenja in pisanja. Namen jezikovnega pouka je razviti sporazumevalno zmožnost v slovenskem (knjižnem) jeziku, to je praktično in ustvarjalno obvladovanje vseh štirih sporazumevalnih

zmožnosti pa tudi jezikovno-sistemskih temeljev. V vseh vzgojno-izobraževalnih obdobjih se predmet s cilji, vsebinami in dejavnostmi učencev tesno povezuje z drugimi predmeti (to velja tudi za t. i. začetno opismenjevanje, ki traja celotno prvo vzgojno-izobraževalno obdobje) in sicer v 1. in 2. razredu kot sistematično usvajanje tehnike branja in pisanja, v 3. razredu pa kot njeno utrjevanje in izboljševanje (Učni načrt za slovenščino, 2011, Opredelitev predmeta).

V prvem in drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju se učenci učijo uporabljati ustna in pisna besedila v različnih okoliščinah in za različne namene. Učitelj prožno in uravnoteženo kombinira sistematično spoznavanje in urjenje branja in pisanja s sporazumevalnimi dejavnostmi v smiselnih, funkcionalnih in zanimivih okoliščinah. Vse štiri sporazumevalne zmožnosti se funkcionalno prepletajo, najprej je več govorjenja in poslušanja, pozneje začetnega branja in pisanja. /... / Izbira didaktičnih metod in oblik poučevanja je odvisna od obravnavanih vsebin, v prvem obdobju osnovnošolskega izobraževanja so še posebno priporočljivi didaktična igra ter različne oblike sodelovalnega učenja in projektne dela. V učnem načrtu je posebna pozornost namenjena poučevanju branja in pisanja. Cilj poučevanja ni le obvladovanje tekočega branja in pisanja, temveč raba pisnega jezika za sporazumevanje, razmišljanje, ustvarjanje, učenje in razvedrilo. Cilj je omogočiti vsem otrokom, da spoznajo in dosežejo višjo raven tako imenovane kritične pismenosti. / ... / Skladno z zahtevami v učnem načrtu učenci sistematično razvijajo predopismenjevalne zmožnosti; sistematično razvijajo tehniko branja in pisanja (najprej s tiskanimi črkami, nato s pisanimi); sistematično razvijajo zmožnost branja z razumevanjem in zmožnost pisanja preprostih besedil. / ... /

Poleg vstopanja v svet branja in pisanja učenci v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju opravljajo še druge dejavnosti: sodelujejo v pogovorih, sprejemajo, razčlenjujejo in tvorijo neumetnostna besedila, sprejemajo, interpretirajo in poustvarjajo umetnostna besedila ter razvijajo zmožnost logičnega mišljenja, svojo poimenovalno, upovedovalno, pravorečno in pravopisno zmožnost. Pri tem usvajajo tudi strategije sprejemanja (poslušanje, branje) in tvorjenja (govorjenje, pisanje) neumetnostnih in umetnostnih besedil (Učni načrt za slovenščino, 2011, Didaktična priporočila).

Predmetno specifični kriteriji za presojanje delovnih zvezkov za slovenščino so:

- naloge izhajajo iz izhodiščnega besedila (funkcionalna in praktična raba jezika),
- navaja na rabo ustnih in pisnih besedil v različnih (smiselnih) okoliščinah,
- navaja na rabo ustnih in pisnih besedil za različne namene,
- naloge omogočajo sodelovanje,
- naloge spodbujajo raznolike interpretacije in različne odzive na prebrano,
- naloge omogočajo poustvarjanje,
- naloge kažejo na sistematično razvijanje tehnike pisanja,
- naloge kažejo na sistematično razvijanje tehnike branja,

- naloge omogočajo sistematično razvijanje branja z razumevanjem na treh ravneh razumevanja (informativno interpretativno, kritično),
- naloge so smiselno razporejene v sklope, ki se vsebinsko povezujejo in nadgrajujejo,
- naloge vključujejo didaktične igre za razvoj jezika,
- naloge omogočajo razvoj pravopisne zmožnosti, izhajajoč iz besedila,
- naloge omogočajo razčlenjevanje neumetnostnih besedil,
- naloge omogočajo tvorbo neumetnostnih besedil,
- omogočajo vodeno spoznavanje besedil,
- vsebujejo navodila za samostojno razvijanje bralne zmožnosti.

2 Analiza delovnih zvezkov za matematiko in slovenščino v tretjem in petem razredu OŠ

2.1 Opredelitev raziskovalnega problema

V slovenskih osnovnih šolah se pouk v prvem in drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju izvaja po vsebinskih in organizacijskih smernicah in priporočilih devetletne osnovne šole. Smernice⁴ se nanašajo tudi na rabo učnih gradiv. Učitelji pri svojem delu uporabljajo učna gradiva, med drugim tudi delovne zvezke, ki so predmet našega proučevanja. Prav zaradi različnih praks in rezultatov raziskav smo raziskovalni problem osredotočili na proučitev kakovosti delovnih zvezkov v tretjem in petem razredu in na primerjavo kakovosti delovnih zvezkov.

2.2 Namen in cilji analize

2.2.1 Namen in cilji analize

Namen analize je bil:

- ugotoviti, kako se naloge v sklopih delovnih zvezkov za 3. in 5. razred ujemajo s cilji in standardi znanja iz učnih načrtov;
- ugotoviti, kakšna je taksonomska struktura nalog v delovnih zvezkih;
- ugotoviti, kako naloge v sklopih sledijo didaktičnim priporočilom učnih načrtov;
- primerjati kakovost delovnih zvezkov v 3. in 5. razredu glede na izbrane kriterije;
- analizirati izbrane delovne zvezke glede na upoštevanje temeljnih didaktičnih priporočil veljavnih učnih načrtov in sodobnih smernic poučevanja na razredni stopnji in jih primerjati po izdelanih kriterijih.

Cilji analize so bili:

Analizirati delovne zvezke za matematiko v 3. in 5. razredu glede na:

- pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih,
- ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje matematičnega besedišča,
- kriterije s področja didaktične ustreznosti,
- interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev,
- kriterije s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušnjsko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje).

⁴ Vir: http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_predsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/osnovno_solstvo/osnovna_sola/

Analizirati delovne zvezke za slovenščino v 3. in 5. razredu glede na:

- pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih,
- ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje besedišča,
- kriterije s področja didaktične ustreznosti,
- interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev,
- kriterije s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušnjsko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje).

Primerjati:

- delovne zvezke za matematiko v 3. razredu glede na kriterije didaktične in terminološke ustreznosti, primernosti razvojni stopnji, spodbujanja učenja učenja ter ustreznosti podpore sodobnim konceptom poučevanja predmeta;
- delovne zvezke za matematiko v 5. razredu glede na kriterije didaktične in terminološke ustreznosti, primernosti razvojni stopnji, spodbujanja učenja učenja ter ustreznosti podpore sodobnim konceptom poučevanja predmeta;
- delovne zvezke za slovenščino v 3. razredu glede na kriterije didaktične in terminološke ustreznosti, primernosti razvojni stopnji, spodbujanja učenja učenja ter ustreznosti podpore sodobnim konceptom poučevanja predmeta;
- delovne zvezke za slovenščino v 5. razredu glede na kriterije didaktične in terminološke ustreznosti, primernosti razvojni stopnji, spodbujanja učenja učenja ter ustreznosti podpore sodobnim konceptom poučevanja predmeta.

2.2.2 Raziskovalna vprašanja

Z analizo smo iskali odgovore na naslednja raziskovalna vprašanja:

- ali so v pregledanih delovnih zvezkih pokriti cilji in standardi znanj iz učnih načrtov;
- ali so v pregledanih delovnih zvezkih vključene naloge različnih taksonomskih ravni;
- ali je raba strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje matematičnega besedišča v analiziranih delovnih zvezkih ustrezna;
- ali so pregledani delovni zvezki ustrezni glede na kriterij didaktične ustreznosti;
- ali so v pregledanih delovnih zvezkih upoštevani interesi in potrebe otrok,
- ali je v pregledanih delovnih zvezkih ustrezna strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev,

- ali so pregledani delovni zvezki ustrezni glede na kriterije s področja spodbujanja kompetence učenje učenja,
- ali obstajajo razlike med pregledanimi delovnimi zvezki glede na kriterije didaktične in terminološke ustreznosti, primernosti razvojni stopnji, spodbujanja učenja učenja ter ustreznosti podpore sodobnim konceptom poučevanja predmeta.

2.3 Metodologija

2.3.1 Vzorec

Analiza zajema dvanajst delovnih zvezkov za matematiko in slovenščino, od tega šest delovnih zvezkov za matematiko, od katerih so trije za 3. razred in trije za 5. razred, ter šest delovnih zvezkov za slovenščino, od katerih sta dva delovna zvezka za 3. razred in štirje za 5. razred. V preglednici so navedeni šifre posameznih delovnih zvezkov.

DZ so bili naključno izbrani. S pomočjo aplikacije Trubar⁵ so bili pridobljeni podatki o rabi DZ v praksi.

Šifra delovnega zvezka	Razred
MATEMATIKA	
1 MAT	3.
2 MAT	3.
3 MAT	3.
5 MAT	5.
4 MAT	5.
6 MAT	5.
SLOVENŠČINA	
1 SLJ	3.
2 SLJ	3.
3 SLJ	5.
4 SLJ	5.
5 SLJ	5.
6 SLJ	5.

⁵ Podatke je zbral Vincenc Filipčič, 26. 9. 2016.

2.3.2 Opis zbiranja podatkov

Delovne zvezke je analiziralo 8 pedagoških svetovalk za področje razrednega pouka, in sicer po skupnih metodoloških in teoretičnih izhodiščih. Pripravljena instrumentarija za analizo delovnih zvezkov (Priloga 2) sta bila dvakrat preizkušena in preverjena. V prvem pilotnem preizkušanju instrumentarija sta dve svetovalki skupaj analizirali isti sklop v delovnem zvezku in ob tem presojali ustreznost postavljenih kriterijev. V drugem preizkušanju je bil vsak delovni zvezek analiziran s strani dveh pedagoških svetovalk, ki sta nato svoje ocene primerjali in uskladili na osnovi ponovnega pregleda in argumentiranja. Oblikovan instrumentarij je strukturiran po področjih na tristopenjski lestvici⁶, ki je vključevala 3 trditve (uporabljena tristopenjska lestvica od 1 do 3, pri čemer pomeni 3 – v celoti vključeno, 2 – deloma vključeno, 1 – ni vključeno).

2.3.3 Postopek

Analiza je bila opravljena v dvanajstih enotah, pri čemer en delovni zvezek predstavlja eno enoto. Ocene posameznih kriterijev se nanašajo na učne sklope v delovnih zvezkih. V delovnih zvezkih je prisotno različno število učnih sklopov, ki se pri matematiki gibljejo med 29 in 113, pri slovenščini pa med 5 in 75.

Analiza je bila opravljena tako, da se je ugotavljala kakovost sklopa po 46 kriterijih za 6 različnih področij. Področja analize so bila: usklajenost z učnim načrtom, terminološka primernost, didaktična ustreznost, primernost razvojni stopnji, prisotnost kompetence učenje učenja, ustreznost podpore sodobnim konceptom učenja in poučevanja. Prvih pet področij kriterijev je identičnih za delovne zvezke iz matematike in slovenščine, šesto področje pa vsebuje kriterije, ki so predmetno specifični in pokrivajo temeljna didaktična priporočila iz učnih načrtov. Na osnovi virov, raziskav in že opravljenih analiz učbeniških gradiv in drugih učnih gradiv je bila pripravljena zbirka kriterijev za presojo kakovosti DZ pri matematiki (Priloga 2) in slovenščini (Priloga 2).

⁶ Referenca za 3-stopenjsko lestvico pri oceni delovnih zvezkov je sprejeta metodologija za potrjevanje učbenikov.

3 Rezultati in interpretacija analize delovnih zvezkov

3.1 Analiza delovnih zvezkov za matematiko v tretjem razredu

3.1.1 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede na pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih (*Priloga 3, preglednice od 1 do 7*)

a) Delovni zvezek 1 MAT

Delovni zvezek 1 MAT je sestavni del učnega kompleta, ki ga sestavljajo: delovni zvezek v dveh delih, učbenik, komplet učnih listov in delovni zvezek z matematičnimi izzivi. Sestavljen je iz dveh delov, in sicer na skupno 182 straneh. Delovni zvezek 1 MAT vsebuje 37 učnih sklopov.

Analiza pokaže, da 35 učnih sklopov v delovnem zvezku podpira cilje in standarde znanja iz učnega načrta, kar znaša 94,6 %. Analiza nalog po sklopih je pokazala, da 36 sklopov oz. 94,6 % pokriva osnovno in konceptualno znanje, 35 sklopov oz. 94,6 % pokriva proceduralno znanje in 10 sklopov oz. 27 % problemsko znanje. Smiselno povezovanje znanja znotraj predmeta (med vsebinami in sklopi) zajema 30 sklopov oz. 81,1 %. V 37 sklopih naloge le delno razvijajo osnovne kompetence iz učnega načrta, prav tako je le 19 sklopov naravnano medpredmetno in 18 sklopov ne povezuje znanja medpredmetno.

b) Delovni zvezek 2 MAT

Delovni zvezek 2 MAT je samostojni delovni zvezek, kateremu so dodane naloge na spletnem portalu (naloge portala niso zajete v analizo). Sestavljen je iz treh delov, in sicer na skupno 282 straneh, prva dva dela delovnega zvezka vsebujeta prilogo. Delovni zvezek 2 MAT vsebuje 113 učnih sklopov.

112 učnih sklopov oz. 99,1 % sklopov pokriva cilje in standarde učnega načrta. Taksonomska analiza nalog po sklopih pokaže, da je 111 sklopov ali 98,2 % takih, da vključujejo osnovno in konceptualno znanje (poznavanje in razumevanje pojmov), 101 sklop ali 89,4 % pokriva proceduralna znanja in 76 sklopov pokriva problemska znanja, kar znaša 67,3 %. Povezovanje znanja znotraj predmeta je v delovnem zvezku prisotno v 100 sklopih (88,5 %). Osnovne kompetence, specifične za matematiko, so pokrite v 89 sklopih, kar zajema 78,8 %. Medpredmetna povezanost znanja je osmišljena in ustrezna v 28 sklopih, kar zajema 24,8 %.

c) Delovni zvezek 3 MAT

Delovni zvezek 3 MAT je samostojni delovni zvezek v dveh delih, v zadnjem delu vsebuje še didaktične materiale (igre, pripomočki). Delovni zvezek obsega 162 strani, razdeljenih na 31 sklopov.

Usklajenost učnih sklopov s cilji in standardi učnega načrta z matematiko se kaže v 30 sklopih, kar zajema 96,8 %. Osnovno in konceptualno znanje je zastopano v 13 sklopih ali v 41,9 %. Največji delež sklopov, 80,6 % ali 25 sklopov, pokriva izvajanje algoritmov in postopkov (proceduralno znanje). V delovnem zvezku trije sklopi ali 9,7 % zajamejo razvijanje problemskih znanj (reševanje problemov). 15 sklopov ali 48,4 % problemskih znanj ne vključuje. Smiselno povezovanje znanj znotraj predmeta se odraži v dveh sklopih ali v 6,5 % sklopov. Osnovne kompetence so podprte v enem sklopu ali v 3,2 %, v 10 sklopih ali v 64,5 % le delno. Smiselnega in ciljno usmerjenega medpredmetnega povezovanja ni v nobenem učnem sklopu.

Ugotovitev 1:

*Analiza delovnih zvezkov za 3. razred je pokazala, da v velikem deležu (nad 94,6 %) naloge **podpirajo cilje in standarde znanja iz učnega načrta**. Naloge v sklopih pokrivajo različna znanja tako poznavanje in razumevanje matematičnih pojmov (osnovno in konceptualno znanje), izvajanje in obvladovanje postopkov ter procedur (proceduralno znanje) kot tudi reševanje problemov (problemsko znanje). V vseh delovnih zvezkih je **najmanj zastopano problemsko znanje**, kar je v skladu z zastopanostjo ciljev in standardov znanja v učnem načrtu za 3. razred primerno glede na razvojno stopnjo učencev, prilagojeno njihovemu predznanju, stopnji razvitosti samostojnega obvladovanja strategij, usvojenosti bralne tehnike in razumevanju prebranega. Naloge v sklopih povezujejo različna znanja znotraj matematičnih vsebin, kar pomeni, da se vsebine in cilji s področja npr. aritmetike navezujejo na znanja s področja geometrije, merjenja, logike in jezika, reševanja problemov ter obdelave podatkov. Ker je **razvijanje osnovnih kompetenc in medpredmetno povezovanje v vseh delovnih zvezkih manj vključeno**, ugotavljamo, da naloge v delovnih zvezkih v manjši meri podpirajo celostni razvoj učencev. V manjši meri pa tudi osmišljajo matematično znanje in njegovo uporabnost na različnih (predmetnih) področjih življenja (prenos znanja, transfer).*

3.1.2 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede na ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje matematičnega besedišča (Priloga 3, preglednice od 8 do 11)

a) Delovni zvezek 1 MAT

V 32 sklopih oz. v 97,3 % se na ustrezen način podpira razvoj in razumevanje pojmov pri učencih, tako da predstavljajo pojem s sliko, primerom oz. zgledom, (redko) s protiprimerom ali definicijo (v 86,5 %). Pri nalogah je v 36 sklopih oz. v 97,3 % uporabljena ustrezna strokovna terminologija, ki izhaja iz učnega načrta. Naloge od učencev v 36 sklopih oz. v 97,3 % zahtevajo uporabo strokovne terminologije, v 37 sklopih oz. v 100 % uporabo simbolike in v 28 sklopih oz. v 75,7 % dajo poudarek razvoju učenčevega strokovnega besedišča.

b) Delovni zvezek 2 MAT

V 53 učnih sklopih (46,9 %) delovnega zvezka je v besedilih nalog in navodilih uporabljena ustrezna strokovna terminologija, delno v 55 sklopih (48,7 %). Podprtost pojmov s ponazorili je ustrezno prisotna v 42 sklopih (37,2 %). Navajanje učencev na rabo strokovne simbolike je vidno v 66 sklopih, kar zajema 58,4 %. 42 sklopov ali 37,2 % vsebuje naloge in navodila, ki spodbujajo razvoj matematičnega besedišča, 65 sklopov ali 57,5 % spodbudo vključuje le občasno.

b) Delovni zvezek 3 MAT

Delovni zvezek 3 MAT v 20 učnih sklopih, kar zajema 64,5 %, uporablja ustrezno strokovno terminologijo, ki jo predvideva učni načrt. Podprtost razvoja pojmov s sliko, zgledom ipd. je vidna v 18 sklopih (58,1 %). Naloge v delovnem zvezku v 20 sklopih ali v 64,5 % navajajo učence na rabo (matematične) simbolike in v 14 sklopih (45,2 %) poudarjajo razvoj in bogatenje *matematičnega besedišča*.

Ugotovitev 2:

Analiza delovnih zvezkov s področja terminološke primernosti je pokazala, da v delovnem zvezku 1 MAT prevladuje visok delež pokritosti vseh kriterijev. Nižja pokritost kriterijev se kaže v delovnem zvezku 2 MAT, v katerem pri vseh kriterijih prevladuje ocena delno. Najslabše je bil v tem delovnem zvezku ocenjen kriterij podprtosti strokovnih pojmov s sliko, primerom oz. zgledom, s protiprimerom, z definicijo.

V 3. razredu naj bi učenci že obvladali strokovno terminologijo na področju geometrije (opis lastnosti geometrijskih elementov), razumeli pojme, vezane na vse štiri osnovne računske operacije (seštevanje, odštevanje, množenje in deljenje), razumeli odnose med elementi, ugotavljali preprosta pravila (urejenosti, zaporedja) itd. V vseh delovnih zvezkih se kaže

najmanjša pokritost nalog s poudarjanjem bogatenja (matematičnega) besedišča, kar lahko povežemo z ugotovitvijo iz predhodnega sklopa, ki se navezuje na slabšo podporo razvoju osnovnih kompetenc (iz UN).

3.1.3 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede na kriterije s področja didaktične ustreznosti (Priloga 3, preglednice od 12 do 26)

a) Delovni zvezek 1 MAT

Delovni zvezek 1 MAT v 32 sklopih (86,5 %) uresničuje in upošteva načelo postopnosti nalog, in sicer so naloge razporejene od lažjih k težjim, od nalog, podprtih z vizualno podporo, do nalog na abstraktni ravni. Te naloge učencem omogočajo postopno napredovanje. V 31 sklopih, kar zajema 83,8 %, so prisotne naloge, ki spodbujajo razvoj različnih vrst pismenosti in v 28 sklopih ali v 75,7 % naloge, ki spodbujajo razvoj kritičnega mišljenja. 36 sklopov ali 97,3 % vključuje spoznavne postopke (opazovanje, opisovanje, razvrščanje, primerjanje, prirejanje, urejanje, sklepanje ...). 9 sklopov ali 24,3 % spodbuja k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah in s tem prenos znanja (26 sklopov ali 70,3 % temu sledi občasno). Zaradi razvoja bralno-napisovalnih spretnosti je ključno, da delovni zvezek omogoča učencem zapis daljših odprtih odgovorov oz. rešitev. V tem delovnem zvezku je 23 sklopov (62,2 %), ki učencem to omogočajo. V 25 sklopih delovni zvezek nagovarja učence k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov, kar zajema 67,6 %. Delovni zvezek v nobenem od sklopov ne spodbuja učencev k uporabi različnih virov (npr. spleta, revij, knjig ipd.), v 5 sklopih (13,5 %) spodbuja učence k različnim komunikacijskim dejavnostim (poslušanje, govorjenje, pisanje, branje). V 30 sklopih ali 81,1 % je učencem omogočeno, da berejo in razumejo različne vrste besedil. 36 sklopov ali 97,3 % sklopov spodbuja razvoj bralnega razumevanja. Sistematično in načrtno uvajanje in spodbujanje uporabe bralnih učnih strategij je prisotno v 23 sklopih ali v 62,2 %. V delovnem zvezku je 23 sklopov (62,2 %) takih, da občasno spodbujajo razvoj ustvarjalnosti in samoiniciativnost, v sedmih sklopih (18,9 %) je to v celoti spodbujeno. Nobeden od sklopov (0 %) ne omogoča oz. ne predvideva diferenciacije in individualizacije pri reševanju nalog (npr. del gradiva, ki bi bil namenjen vsem učencem, in del, ki bi bil namenjen posameznim učencem).

b) Delovni zvezek 2 MAT

Delovni zvezek 2 MAT v 56 učnih sklopih ali v 49,6 % upošteva načelo postopnosti. V 51 sklopih (45,1 %) se odraža spodbujanje razvoja različnih pismenosti, občasno pa v 61 sklopih (54 %). 51 sklopov (45,1 %) spodbuja razvoj kritičnega mišljenja. Spoznavni postopki kot temelj učenja in pridobivanja znanja so v celotne sklope vključeni v manjši meri, in sicer v 25 sklopih ali v 22,1 %

(delno pa v 86 sklopov ali v 76,1 %). 49 sklopov (43,4 %) v celoti v delovnem zvezku spodbuja povezovanje in uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. Omogočanje zapisovanja daljših in širših odgovorov (v nalogah odprtega tipa) je prisotno v 26 sklopih (23 % sklopov). 20 sklopov (17,7 %) v celoti nagovarja učence k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov, delno je to zaslediti v 81 sklopih (71,7 %). Presojanje delovnega zvezka po kriterijih, ki se nanašajo na razvoj pismenosti (predvsem bralne), pokaže, da se v 92 sklopih ali v 81,4 % občasno pojavi spodbujanje k uporabi različnih virov (v celoti v 7 sklopih, 6,2 %). V 94 sklopih ali v 83,4 % sklopov se učence občasno nagovarja k vključevanju različnih komunikacijskih dejavnosti (5 sklopov ali 4,4 % sklopov to vključuje v celoti). V 32 sklopih (28,3 %) se stalno spodbuja branje različnih besedil (v 81 sklopih ali v 71,7 % občasno). Spodbujanje razvoja bralnega razumevanja je zajeto v 33 sklopov (29,2 %), delno se vključuje v 80 sklopih ali v 70,8 %. Bralne učne strategije so v sklope delovnega zvezka vključene v 11 sklopov (9,7 %) in občasno v 98 sklopov ali v 86,7 %. 6 sklopov ali 5,3 % v celoti poskrbi tudi za spodbujanje razvoja ustvarjalnosti in samoiniciativnosti (v 100 sklopih ali v 88,5 % je to zaznati le delno). Nizek je odstotek sklopov, kjer bi bilo zaznati predvideno diferencirano in individualizirano delo (v treh sklopih ali v 2,7 % predvidi in omogoča individualizacijo in diferenciacijo, v 105 sklopih ali v 92,9 % so le občasni nastavki za udejanjanje načela diferenciacije in individualizacije).

c) Delovni zvezek 3 MAT

Delovni zvezek 3 MAT uresničuje in upošteva načelo postopnosti v 19 učnih sklopih ali v 61,3 %. V 22 sklopih ali v 71 % delovnega zvezka so zastopane naloge, ki spodbujajo razvoj različnih vrst pismenosti. V 23 sklopih, kar pomeni 74,2 %, se ne spodbuja razvoja kritičnega mišljenja. 16 sklopov (51,6 %) delovnega zvezka občasno vključuje spoznavne postopke (2 sklopa v celoti). V 13 sklopih (41,9 %) je občasno predvideno povezovanje znanja, v 15 sklopih (48,4 %) ni predvidenega in načrtovanega povezovanja pridobljenega znanja v novih situacijah. V enem od 31 sklopov (3,2 %) je predvideno zapisovanje daljših/širših odgovorov (delno v osmih sklopih). Uporaba konkretnih pripomočkov je predvidena in spodbujena v 6 sklopih ali v 19,4 % (občasno v 11 sklopih ali v 35,5 %). 5 sklopov (16,1 %) je takih, da se v njih občasno pojavi spodbuda k uporabi različnih virov v 19,4 % sklopov (ali v šestih sklopih) se občasno spodbudi učence k uporabi različnih komunikacijskih dejavnosti. Branje in razumevanje različnih vrst besedil (preglednic, piktogramov, linearnih besedil) se delno pojavlja v 13 (41,9 %), v celoti pa v štirih sklopih. Razvoj bralnega razumevanja je delno spodbujen v 19 sklopih ali v 61,3 % in raba bralnih učnih strategij občasno v dveh sklopih ali v 6,5 % sklopov (93,5 % sklopov ne predvideva uporabe strategij). Presojanje sklopov delovnega zvezka glede na to, ali je spodbujena ustvarjalnost in samoiniciativnost učencev, pokaže, da je 29 sklopov ali 93,5 % takih, kjer se to ne pojavi. Le v dveh sklopih je zaznati to v celoti (3,2 %) ali delno (3,2 %). V delovnem zvezku prav tako ni zaznane nobene diferenciacije in individualizacije.

Ugotovitev 3:

Analiza po kriterijih didaktične ustreznosti izbranih delovnih zvezkov za matematiko v tretjem razredu pokaže, da se v sklopih **upoštevata načelo postopnosti**, ki ga poudarja tudi učni načrt za matematiko (2011). Pri presojanju delovnih zvezkov za matematiko smo tako zasledili **ustrezno postopnost pri oblikovanju pojmov, pri uvajanju zapisov z matematičnimi simboli, postopnost v strukturi nalog, in sicer od lažjih k težjim, od enostavnih k zapletenim, od bližnjih k daljnim, od znanih k neznanim ter od konkretnih k abstraktnim.**

Spodbujanje razvoja različnih vrst pismenosti je zadovoljivo vključeno v enem delovnem zvezku, in sicer v 1 MAT. V delovnih zvezkih je manjši delež sklopov, ki načrtno in sistematično omogočajo razvijanje kritičnega mišljenja. Procesna znanja učenci pridobivajo in razvijajo preko spoznavnih postopkov, ki so osnovno miselno orodje v procesu učenja, a to delovni zvezki le delno uresničujejo. V vseh delovnih zvezkih je bil zaznan **majhen delež sklopov, v katerih bi učence spodbujali k prenašanju znanja in k transferju na nova področja oz. v nove situacije.** Ugotavljamo, da je v delovnih zvezkih za matematiko v tretjem **razredu vključenih malo spodbud in priložnosti za učence, v katerih bi lahko zapisovali daljše, kompleksnejše odgovore, predvidevanja in ugotovitve.**

Pogosto je to omejeno s prostorom za pisanje ali pa že z izhodiščnim vprašanjem, ki predvideva kratek enoznačen odgovor, v katerem se pogosto pričakuje le ena rešitev in pot razmišljanja. Naloge v pregledanih delovnih zvezkih **premalo spodbujajo učence k uporabi različnih virov.** Učni načrt za matematiko že v opredelitvi splošnih ciljev predmeta določa, da se razvija razumevanje in uporaba matematičnega jezika tudi preko iskanja matematičnih virov in njihovega upravljanja, kakor tudi preko uporabe meritev, simbolov, opažanj, informacij, IKT ipd. Podobno stanje, torej **nizek delež spodbud, smo zaznali pri presojanju vključenosti različnih komunikacijskih dejavnosti ter bralnih učnih strategij.** Učni načrt (2011, 75) priporoča, da se tudi pri pouku matematike, v kontekstu matematičnih vsebin, razvijajo slušno razumevanje, govorno sporočanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje in da se v povezavi s slovenščino ob branju matematičnega besedila (npr. besedilne naloge, učenje iz učbenika, iskanje virov) razvijajo bralne strategije (prelet, postavitev vprašanja, branje, ponovni pregled, poročanje), bralne sposobnosti, odnos do branja, interes za branje. Bralno razumevanje je v delovnih zvezkih vezano v večji meri na branje besedila besedilne ali problemske naloge, manj pa na tvorjenje daljših odgovorov z uporabo matematičnega besedišča.

Nagovarjanje učencev, da **pri reševanju nalog uporabijo konkretne in druge pripomočke je vključeno v manjši meri.** Učenci pri pouku razvijajo koncepte in usvajajo pojme ter ustne in pisne algoritme preko konkretnega materiala, verbalizacije, simbolne ter nazadnje abstraktne ravni. Delo s konkretnim materialom mora biti prisotno dovolj dolgo, da učenec usvoji osnovne koncepte, procedure in pojme.

V vseh treh delovnih zvezkih je **nizek delež sklopov, ki bi ponudili možnost za ustvarjalnost in samoiniciativnost učencev**. Splošni cilji učnega načrta za matematiko, kakor tudi operativni cilji, na več mestih predvidevajo, da učenci spoznavajo matematiko kot proces ter se učijo ustvarjalnosti in natančnosti. Reševanje problemov, ki omogočajo odprte poti reševanja, kakor tudi odprte rešitve, je ena od takih priložnosti, a je v analiziranih delovnih zvezkih zelo skromno izkoriščena.

Trije delovni zvezki za matematiko v tretjem razredu **ne predvidevajo individualiziranega ali diferenciranega pristopa k reševanju**, ali pa je to zastopano le v minimalnem delu. Diferencirano reševanje nalog predstavlja enega izmed pomembnejših dejavnikov šolskega okolja, ki pomembno vpliva na uspešnost učencev (Žakelj po Darling Hammond, 2005), zato je tudi delovni zvezek učno gradivo, ki bi to moral spodbujati. Zaskrbljujoča je že količina strani, ki jo obsegajo delovni zvezki v vseh svojih delih (162, 292 ali 182 strani), v kolikor je le-ta namenjena vsem učencem, brez načrtnega in utemeljenega premisleka. Didaktična diferenciacija je strokovna presoja učitelja, zato mora z njo strokovno ravnati tudi ob delovnih zvezkih, ki jih ponuja učencem.

3.1.4 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede na interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev (Priloga 3, preglednice od 27 do 31)

a) Delovni zvezek 1 MAT

Delovni zvezek v 32 sklopih ali v 86,5 % upošteva potrebe in interese učencev. V vseh 37 sklopih (100 %) so naloge jasno in enoznačno zapisane, strukturirane po korakih, nazorno in pregledno oblikovane. V 34 sklopih (91,9 %) so naloge podprte s smiselnim slikovnim gradivom (le-to podpira razmišljanje učencev pri iskanju rešitev). 29 sklopov ali 78,4 % delovnega zvezka izhaja iz avtentičnih situacij, ki učencem osmišljajo učenje in povezanost z vsakdanjimi situacijami. Predznanje učencev (tako formalno kot neformalno) se načrtno vključuje v 32 sklopih ali v 86,5 %.

b) Delovni zvezek 2 MAT

34 sklopov ali 30,1 % v celoti upošteva interese in potrebe učencev, 69,9 % sklopov delno. 60 sklopov (53,1 %) ima naloge jasno, enoznačno strukturirane, v 35 sklopih (31 %) se to kaže le delno. Slikovno gradivo, ki podpira razmišljanje učencev, je v celoti ustrezno razvojni stopnji v 30 sklopih ali v 26,5 % (delno ustrezno v 48 sklopih ali v 42,5 % in neustrezno v 35 sklopih ali v 31 %). 19 sklopov ali 16,8 % v celoti izhajajo iz avtentičnih učnih situacij (v 92 sklopih ali v 81,4 % se to vidi le delno in občasno). V 57 sklopih (50,4 %) se načrtno omogoča in vključuje predznanje učencev (v 55 sklopih ali 48,7 % le delno).

c) Delovni zvezek 3 MAT

15 sklopov ali 48,4 % občasno upošteva potrebe in interese otrok. 18 sklopov ali 56,1 % ima v celoti jasno in enoznačno zapisane ter strukturirane sklope. Naloge, ki so v celoti podprte s smiselnim slikovnim gradivom, se kažejo v 13 sklopih ali 41,9 % ter delno v 16 sklopih, kar zajema 51,6 %. Le v enem sklopu (3,2 %) je zaslediti izhajanje iz avtentične učne situacije, v 22 sklopih (71 %) je to zaslediti v zametkih in občasno. 8 sklopov ali 25,8 % načrtno omogoča vključevanje in aktiviranje predznanja učencev, v 71 % se to delno in občasno pojavlja.

Ugotovitev 4:

*Analiza treh delovnih zvezkov za matematiko v tretjem razredu je pokazala, da le-ti občasno in v delih sklopov **pokrivajo potrebe in interese učencev**. Izhodišče za načrtovanje in izbiro učnih sklopov morajo biti interesi otrok v določeni razvojni stopnji, kar sta poudarjala Gardner (1991) in Dewey (1963). Interesi otrok naj služijo kot izhodišče za pouk. Utemeljenost upoštevanja kriterija interesov učencev v nalogah učnega gradiva je potrdila tudi avtorica Batistič-Zorec (2000, 100), ki poudarja, da upoštevanje otrokovih interesov in nagnjenj izzove in spodbudi reakcije, v katerih se bo učenec polno angažiral. Ugotavljamo, da so naloge v sklopih delovnih zvezkov **dokaj jasno in enoznačno zapisane ter strukturirane**. Podprtost s slikovnim gradivom je delno ustrezna, pri čemer so razlike med delovnimi zvezki precejšnje. S tem se kaže potreba po večjem vključevanju didaktično ustreznega slikovnega gradiva (tako piktografskega kot ideografskega gradiva) v učna gradiva (predvsem za učence, ki to potrebujejo). Justin idr. (2003, 72) navajajo raziskave, ki kažejo, da je slikovno gradivo v učnem procesu učinkovito takrat, ko nadomesti verbalno razlago, ko obstaja močna povezava med besedilom in sliko, ko slika ni le ponovno posredovanje informacij, ki jih je posredovalo že besedilo, temveč k njemu nekaj doda in ko slikovno gradivo poleg novih prinaša še nekaj že usvojenih informacij. **Avtentičnost nalog in izhajanje iz otroškega sveta v sklopih delovnih zvezkov sta prisotna le občasno**. Za avtentične naloge je značilno, da so podobne realnim problemskim situacijam in morajo biti zasnovane v skladu s cilji, vendar pa je pomembno, da so oblikovane tako, da dajejo videz prepričljivega problema, ki učence pritegne in jim daje občutek smiselnosti (Ilc Rutar, 2003). Tako v pregledanih delovnih zvezkih ni zaslediti **različnih tipičnih avtentičnih nalog, kot so vrste simulacij, npr. igre vlog, napovedovanj, preiskovanj, svetovanj različnim naslovnikom, poučevanja mlajših, izdelovanja izdelkov za določene uporabnike ipd**. Jarvis (2003, 100) dokazuje, da se učenje začne takrat, ko se posameznik kot celostna oseba v celoti zaveda situacije in osmisli to, kar zaznava, da lahko v nadaljevanju zaznana reproducira, preoblikuje in integrira v svojo izkušnjo, zato je avtentičnost nalog tolikšnega pomena in bi jo bilo potrebno bolj intenzivno vključevati v učna gradiva. Razlogi za večje vključevanje avtentičnosti nalog je tudi povezava z učenjem v spontanem učenju*

vsakdanjega življenja otrok, kjer je vsebina učencu pomembna in vgrajena v vsakdanje okoliščine, povezana pa je z željo in potrebo naučiti se (Biggs in Moor, 1993).

Tudi **omogočanje aktiviranja formalnega in neformalnega predznanja je v delovnih zvezkih vključeno le v redkih sklopih**, čeprav bi glede na učni načrt za matematiko (2011, 72) pričakovali poudarjeno vlogo predznanja npr. pri obravnavi problemov (le-ti naj izhajajo iz predznanja učencev in njihovih sposobnosti razmišljanja). Pouk je tem uspešnejši, čim bolj izhaja iz predznanja. Študije razkrivajo, da obstajajo strukture, znane kot sheme (miselne predstave), ki vplivajo na razumevanje, kadar se učenci srečajo z novimi dogodki (Lucariello, 2016, 7). Če želi učitelj aktivirati proces učenja, mora poznati znanja in izkušnje, ki so jih učenci že pridobili pri pouku ali v vsakdanjem življenju, saj te predstavljajo izhodišče za načrtovanje učenja in poučevanja. Odkrivanje predznanja omogoča učitelju ugotavljanje napačnih predstav, vrzeli, presežke v pričakovanih znanjih in sposobnostih.

3.1.5 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu glede kriterijev s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušensko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje) (Priloga 3, preglednice od 32 do 39)

a) Delovni zvezek 1 MAT

Delovni zvezek v 36 sklopih ali v 97,3 % omogoča učencem, da se navajajo na reševanje različnih tipov nalog. V 29 sklopih ali v 78,4 % je spodbujeno tudi izkušensko učenje, kar pomeni, da naloge učence spodbujajo k izvedbi neke dejavnosti in pridobitvi izkušnje. V nobenem od sklopov ni v zadostni meri spodbujeno ali priporočeno sodelovalno delo učencev (v 5 sklopih ali v 13,5 % se sodelovalno učenje delno vključuje). V nasprotju s to ugotovitvijo, pa sklopi celotnega delovnega zvezka spodbujajo samostojno učenje skozi vse sklope. V 25 sklopih, kar zajema 67,6 %, je v celoti omogočeno urjenje in utrjevanje osnovnih znanj (npr. računskih postopkov, štetja ipd.). V nobenem od sklopov delovnega zvezka ni zaznati navodil in priporočil za spremljanje znanja (zbiranje raznolikih dokazil o učenju, raziskovanju ipd.), prav tako ni spodbud, ki bi učence nagovarjale k samovrednotenju lastnega reševanja in znanja. V 26 sklopih (70,3 %) je občasno nakazana možnost, da učenci sami kaj dodajo, prispevajo nadgradijo.

b) Delovni zvezek 2 MAT

Delovni zvezek v 61 sklopih ali v 54 % omogoča učencem, da se navajajo na reševanje različnih tipov nalog (v 50 sklopih ali v 44,2 % so raznoliki tipi prisotni le delno). V 28 sklopih ali v 24,8 % je spodbujeno izkušensko učenje, v 60 sklopih ali v 53,1 % je ta možnost občasna. V 5 sklopih ali v 4,4 % je spodbujeno ali priporočeno sodelovalno delo učencev (v 44 sklopih ali v 38,9 % občasno).

74 sklopov ali 65,5 % spodbuja samostojno učenje, 17 sklopov (15 %) le delno. V 66 sklopih ali v 58,4 % je v celoti omogočeno urjenje in utrjevanje osnovnih znanj (npr. računskih postopkov, štetja ipd.), delno je to zaznati v 45 sklopih ali v 39,8 %. V le 8 sklopih ali v 7,1 % je omogočeno spremljanje znanja (zbiranje raznolikih dokazil o učenju, raziskovanju ipd.), v večini sklopov ali v 105 (92,9 %) sklopih je spremljanje le nakazano v manjšem delu. Podoben rezultat se kaže pri analizi sklopov, ki bi učence nagovarjali k samovrednotenju lastnega reševanja in znanja (4 sklopi ali 3,5 % v celoti in 88 sklopov ali 77,9 % le v delčkih). V 1 sklopu ali v 0,9 % je dana možnost, da učenci sami kaj dodajo, prispevajo nadgradijo, 40 sklopov (35,4 %) te možnosti občasno vključijo.

c) Delovni zvezek 3 MAT

16 sklopov v delovnem zvezku (51,6 %) vključuje različne tipe nalog, ki učencem omogočajo, da se navajajo na njihovo reševanje, v 15 sklopih ali v 48,4 % je različnost tipov nalog delno vključena. V 5 sklopih ali v 16,1 % je spodbujeno izkušensko učenje, v 16 sklopih (51,6 %) je le občasno vključeno. V nobenem od sklopov ni v zadostni meri spodbujeno sodelovalno delo učencev (v treh sklopih ali v 9,7 % sklopov se sodelovalno učenje občasno vključuje). Samostojno učenje spodbuja 16 sklopov ali 51,6 % in 10 sklopov ali 32,3 % delno). V 18 sklopih ali v 58,1 % je omogočeno urjenje in utrjevanje osnovnega znanja, delno je to zaznati v 10 sklopih ali v 32,3 % sklopov. V nobenem od sklopov delovnega zvezka ni zaznati navodil in priporočil za spremljanje znanja (v določenih navodilih sklopov je delno nakazano spremljanje, in sicer v 14 sklopih ali v 45,2 %). Delovni zvezek ne vsebuje sklopov s spodbudami, ki bi učence nagovarjale k samovrednotenju lastnega reševanja in znanja (le v enem sklopu ali v 3,2 % se delno nakaže ta možnost). V enem sklopu (3,2 %) je delno nakazana možnost, da učenci sami kaj dodajo, prispevajo, nadgradijo, sklopa, ki bi to v celoti omogočal učencem, ni. 96,8 % sklopov ne vsebuje spodbud za nadgradnjo nalog.

Ugotovitev 5:

*Analiza izbranih delovnih zvezkov za matematiko v tretjem razredu glede na kriterije s področja učenje učenja je pokazala, da le-ti zadovoljivo **vključujejo različne tipe nalog**, izstopa delovni zvezek 1 MAT. Spodbude učencem, da skozi naloge/dejavnosti pridobijo izkušnje, so redke, razen v delovnem zvezku 1 MAT. Delovni zvezki se odlikujejo po **večji količini sklopov, ki učencem omogočajo samostojno učenje in urjenje osnovnih znanj in spretnosti**, kar je v skladu z zastopanostjo ciljev in standardov znanja v učnem načrtu za 3. razred, primerno je glede na razvojno stopnjo učencev, prilagojeno njihovemu predznanju in potrebi po usvojitvi temeljnih znanj in osnovnih konceptov, kakor tudi strategij samostojnega reševanja. Delovni zvezki za tretji razred **ne vsebujejo sklopov, kjer bi bile v zadostni meri vključene naloge, ki bi učence spodbujale k sodelovalnemu učenju in jih s tem navajale na vrstniško učenje in sodelovanje**. Prav tako je v delovnih zvezkih **nizek delež sklopov, ki bi omogočali***

sistematično spremljanje znanja, zbiranje dokazil o znanju in razumevanju, kakor tudi ne nalog za samoregulacijo učenja, ki se ga spodbudi s samovrednotenjem. V sklopih delovnih zvezkov je premalo danih možnosti za to, da učenci kaj dodajo, prispevajo oz. nadgradijo naloge, s čimer je onemogočen razvoj ustvarjalnega mišljenja in dajanja možnosti. To se sklada tudi z ugotovitvijo 3, kjer smo nakazali potrebo po večji vključenosti nalog za razvoj ustvarjalnosti in tudi diferencirano delo v delovne zvezke.

3.2 Analiza delovnih zvezkov za matematiko v petem razredu

3.2.1 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede na pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih (Priloga 3, preglednice od 1 do 7)

a) Delovni zvezek 4 MAT

Delovni zvezek 4 MAT je sestavni del kompleta, ki vsebuje še učbenik za matematiko v 5. razredu osnovne šole ter interaktivno učno gradivo za matematiko v 5. razredu OŠ (elektronski vir). Sestavljen je iz treh delov, in sicer skupaj na 336 straneh. Delovni zvezek 4 MAT vsebuje 30 vsebinskih sklopov.

14 sklopov ali 46,7 % v delovnem zvezku je takih, ki so usklajeni s cilji in standardi učnega načrta, in 14 sklopov oz. 46,7 % le-te delno podpirajo. Analiza nalog po sklopih je pokazala, da 8 sklopov oz. 26,7 % pokriva osnovno in konceptualno znanje, proceduralno znanja pokriva 17 sklopov ali 56,7 % in 8 sklopov problemsko znanje, kar pomeni 26,7 %. Smiselno povezovanje znanja znotraj predmeta (med vsebinami in sklopi) je v 4 sklopih ali 13,3 % v celoti in v 12 sklopih (40 %) je to povezovanje zaslediti delno. V 27 sklopih ali v 90% naloge le delno pokrivajo osnovne kompetence iz učnega načrta, prav tako je le 6 sklopov (20 %) naravnanih medpredmetno, medtem ko 12 sklopov ali 40 % sklopov medpredmetnega povezovanja znanja ne vključuje.

b) Delovni zvezek 5 MAT

Delovni zvezek 5 MAT je del kompleta, ki ga sestavlja tudi učbenik. Delovni zvezek je sestavljen je iz dveh delov, ki obsegata skupaj 238 strani. Vsebuje 23 učnih sklopov.

100 % sklopov delovnega zvezka pokriva cilje in standarde učnega načrta. Taksonomska analiza nalog v sklopih pokaže, da je 19 sklopov ali 82,6 % sklopov takih, ki podpirajo razvoj osnovnega in konceptualnega znanja (poznavanje in razumevanje pojmov). 19 sklopov (82,6 %) pokriva proceduralna znanja, v celotnem delovnem zvezku pa vsi sklopi pokrivajo tudi problemska znanja oz. reševanje problemov. Smiselno povezovanje znanja znotraj predmeta je v tem delovnem

zvezku ustrezno prisotno v vseh sklopih, prav tako pa tudi podpiranje osnovnih kompetenc. Medpredmetna povezanost znanj je v celoti osmišljena in ustrezna.

c) Delovni zvezek 6 MAT

Delovni zvezek 6 MAT je samostojni delovni zvezek v enem delu, ki obsega 109 strani in 29 učnih sklopov.

Usklajenost sklopov s cilji in standardi učnega načrta za matematiko se kaže v 27 sklopih ali v 93,1 %. Analiza nalog po sklopih pokaže, da 26 sklopov ali 89,7 % zajame razvoj osnovnega in konceptualnega, 21 sklopov ali 72,4 % pokriva izvajanje algoritmov in postopkov (proceduralno znanje), medtem ko je v celotnem delovnem zvezku 19 sklopov (65,5 %), ki razvijajo problemska znanja (reševanje problemov). Smiselno povezovanje znanja znotraj predmeta se v celoti odrazi v 18 sklopih ali v 62,1 % in 9 sklopih (31 %) delno. V 25 sklopih je podprt razvoj osnovnih kompetenc, kar zajema 86,2 %. Smiselno, osmišljeno in ciljno usmerjeno medpredmetno povezovanje je zaznati v enem sklopu ali v 3,4 %, v 96,6 % sklopov takega povezovanja ni.

Ugotovitev 6:

*Analiza izbranih delovnih zvezkov za matematiko v petem razredu kaže, da v **velikem deležu podpirajo cilje in standarde iz učnega načrta** (predvsem dva delovna zvezka, po nepokritosti izstopa delovni zvezek 4 MAT).*

*Naloge v sklopih delovnih zvezkov se razlikujejo po taksonomski strukturi, tako pokrivajo poznavanje in razumevanje matematičnih pojmov (osnovno in konceptualno znanje), izvajanje in obvladovanje postopkov ter procedur (proceduralno znanje) kot tudi reševanje problemov (problemsko znanje). V delovnih zvezkih je **najbolj zastopano osnovno znanje, sledi mu proceduralno znanje, najmanj pa je problemskega znanja**. Glede na razvojno stopnjo učencev, predznanje, stopnjo razvitosti samostojnega obvladovanja strategij, usvojenosti bralne tehnike in razumevanja prebranega bi v sklope delovnih zvezkov lahko bilo vključenih več nalog za razvoj problemskih znanj. **Med delovnimi zvezki se pojavijo razlike v deležu sklopov**, ki povezujejo različna znanja znotraj matematičnih vsebin, kjer po večjem deležu izstopa delovni zvezek 5 MAT, v katerem je tudi delež nalog za razvijanje osnovnih kompetenc in medpredmetno povezovanje večji kot v ostalih delovnih zvezkih.*

3.2.2 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede na ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje matematičnega besedišča (Priloga 3, preglednice od 8 do 11)

a) Delovni zvezek 4 MAT

V 25 sklopih ali 83,3 % se uporablja ustrezna strokovna terminologija. Podprtost pojmov s ponazorili je prisotna v 13 sklopih ali v 43,3 % (delno tudi v 16 sklopih ali v 53,3 %). Navajanje učencev na rabo strokovne simbolike je moč zaznati v 4 sklopih ali 13,3 % (delno tudi v 16 sklopih, v 53,3 %). 7 sklopov le delno vsebuje naloge in navodila, ki bi spodbujala razvoj matematičnega besedišča, kar zajame 23,3 %.

b) Delovni zvezek 5 MAT

Delovni zvezek 5 MAT v vseh sklopih (100 %) uporablja ustrezno strokovno terminologijo, ki jo predvideva učni načrt. Podprtost razvoja pojmov s sliko, zgledom ipd. je le delno vidna v vseh sklopih, v nobenem v celoti. 19 sklopov ali 82,6 % navaja učence na rabo (matematične) simbolike in 10 sklopov (43,5 %) poudarja razvoj in bogatenje matematičnega besedišča.

c) Delovni zvezek 6 MAT

Delovni zvezek 6 MAT v 26 sklopih ali v 89,7 % ustrezno uporablja strokovno terminologijo, ki jo predvideva učni načrt za matematiko. Strokovni pojmi, ki bi jih naj usvojili učenci, so v 26 sklopih (89,7 %) ustrezno podprti s sliko, primerom oz. z zgledom, s protiprimerom ali z definicijo. Večina sklopov delovnega zvezka (27 sklopov ali 93,1 %) ustrezno navaja učence na rabo matematične in druge simbolike. Poudarjanje razvoja matematičnega besedišča pri učencih se vidi v 21 sklopih oz. 72,4 % (delno tudi v 8 sklopih oz. v 27,6 %).

Ugotovitev 7

*Analiza izbranih delovnih zvezkov za matematiko v petem razredu kaže, da je v sklopih **ustrezno uporabljena strokovna terminologija**, ki jo predvideva učni načrt (nad 83,3 %). V dveh primerih delovnih zvezkov je **zaznati le polovično podprtost strokovnih pojmov in njihovega razvoja s ponazorili, kar kaže na pomanjkljivosti delovnih zvezkov**. V negativno smer izstopa en delovni zvezek (4 MAT), ki v majhnem deležu vključuje naloge, ki bi navajale učence na rabo (matematične) simbolike. V vseh delovnih zvezkih se kaže **najmanjša pokritost sklopov z nalogami, ki bi poudarjale razvoj (matematičnega) besedišča**, kar lahko povežemo z ugotovitvijo 6, kjer smo v delovnih zvezkih ugotavljali slabšo pokritost razvoja osnovnih kompetenc.*

3.2.3 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede na kriterije s področja didaktične ustreznosti (Priloga 3, preglednice od 12 do 26)

a) Delovni zvezek 4 MAT

Delovni zvezek v 22 sklopih oz. v 73,3 % delno uresničuje in upošteva načelo postopnosti (v štirih sklopih v celoti). V 25 sklopih oz. v 83,3 % sklopov delovnega zvezka so delno in občasno vključene naloge, ki spodbujajo razvoj različnih vrst pismenosti in razvoj kritičnega mišljenja. 19 sklopov ali 63,3 % ne vključuje spoznavnih postopkov, v 11 sklopih (36,7 %) je le občasno predvideno in načrtovano povezovanje pridobljenega znanja v novih situacijah (tega pa ni zaznati v 19 sklopih oz. v 63,3 %). V 21 sklopih (70 %) ni predvideno zapisovanje daljših/širših odgovorov (delno le v devetih sklopih oz. v 30 %). Uporaba konkretnih pripomočkov ni predvidena ali nakazana v nobenem sklopu. V treh sklopih (10 %) se občasno pojavi spodbuda k uporabi različnih virov (v 90 % sklopov tega ni zaznati). V 96,7 % ali v 29 sklopih se občasno spodbudi učence k uporabi različnih komunikacijskih dejavnosti. Branje in razumevanje različnih vrst besedil (preglednic, piktogramov, obrazcev, meritev) se občasno pojavlja v 16 sklopih oz. v 53,3 % (v celoti v enajstih sklopih ali v 36,7 %). Razvoj bralnega razumevanja je spodbujen v 12 sklopih oz. v 40 % sklopov (delno spodbujen v 56,7 % sklopov), a uporaba bralnih učnih strategij le delno v enem sklopu (93,5 % sklopov ne predvideva uporabe strategij). V 27 sklopih oz. 90 % ni spodbujena ustvarjalnost in samoiniciativnost učencev. V delovnem zvezku prav tako ni zaznane nobene diferenciacije in individualizacije.

b) Delovni zvezek 5 MAT

Delovni zvezek uresničuje in upošteva načelo postopnosti v 13 sklopih oz. v 56,5 %. V 10 sklopih (43,5 %) so prisotne naloge, ki spodbujajo razvoj različnih vrst pismenosti, enak je delež nalog, ki spodbujajo razvoj kritičnega mišljenja (delno se to pojavlja v 11 sklopih ali v 56,5 %). 17 sklopov oz. 73,9 % vključuje spoznavne postopke. V 7 sklopih oz. v 30,4 % je predvideno in načrtovano povezovanje pridobljenega znanja v novih situacijah (delno v 16 sklopih oz. v 69,6 %). V vseh sklopih je občasno predvideno zapisovanje daljših/širših odgovorov, prav tako uporaba konkretnih pripomočkov in uporaba različnih virov. 17 sklopov ali 73,9 % občasno spodbudi učence k uporabi različnih komunikacijskih dejavnosti. Branje in razumevanje različnih vrst besedil (preglednic, piktogramov, linearnih besedil) se delno pojavlja v 19 sklopih (82,6 %), v celoti pa v štirih sklopih. Razvoj bralnega razumevanja je spodbujen v 7 sklopih oz. v 30,4 % sklopov (delno v 69,6 %), a uporaba bralnih učnih strategij v 4 sklopih oz. v 17,4 % sklopov (82,6 % sklopov delno in občasno predvideva uporabe strategij). Spodbujanje ustvarjalnosti in samoiniciativnosti učencev se občasno nakaže v vseh sklopih. 15 sklopov (65,2 %) ima nakazano in predvideno diferenciacijo in individualizacijo, 4 sklopi ali 17,4 % sklopov le delno in 17,4 % le-te ne predvideva.

c) Delovni zvezek 6 MAT

Analiza pokaže, da 23 sklopov (79,3 %) upošteva načelo postopnosti. V 18 sklopih oz. v 62,1 % se odraža spodbujanje razvoja različnih pismenosti, enak delež sklopov (62,1 %) spodbuja razvoj kritičnega mišljenja. Spoznavni postopki so v celotne sklope vključeni v večji meri, in sicer v 23

sklopov oz. v 79,3 % (delno pa v 5 sklopov ali v 17,2 %). 13 sklopov oz. 44,8 % sklopov v delovnem zvezku vseskozi spodbuja povezovanje in uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah (občasno in delno 15 sklopov oz. 51,7 %). Zapisovanja daljših in širših odgovorov (v nalogah odprtega tipa) je prisotno v 16 sklopih, kar zajema 55,2 %. 19 sklopov ali 65,5 % nagovarja učence k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov, občasno je to zaslediti v 9 sklopih (31 %). Analiza sklopov glede na naloge, ki se nanašajo na razvoj pismenosti, pokaže, da se v 13 sklopih oz. 44,8 % vključuje spodbude k uporabi različnih virov (občasno v 34,5 %). Prav tako 13 sklopov ali 44,8 % nagovarja k vključevanju različnih komunikacijskih dejavnosti (55,2 % sklopov to vključuje delno). Branje različnih besedil se spodbuja v 14 sklopih ali v 48,3 % in spodbujanje razvoja bralnega razumevanja v 12 sklopih (41,4 %) v celoti in delno v 16 sklopih (55,2 %). Bralne učne strategije so v sklope delovnega zvezka stalno vključene v 11 sklopih (37,9 % sklopov) in delno v 13 sklopih oz. v 44,8 %. 18 sklopov oz. 62,1 % v celoti poskrbi tudi za spodbujanje razvoja ustvarjalnosti in samoiniciativnosti (v 37,9 % sklopov je to zaznati le delno). 15 sklopov ali 51,7 % predvidi diferencirano in individualizirano delo (37,9 % sklopov občasno omogoča ali predvidi diferencirano delo).

Ugotovitev 8

*Analiza izbranih delovnih zvezkov za matematiko v petem razredu po kriterijih didaktične ustreznosti pokaže, da se v sklopih **zadovoljivo upošteva načelo postopnosti**. Spodbujanje razvoja različnih vrst pismenosti je delno vključeno v vse pregledane delovne zvezke. V polovici sklopov vseh delovnih zvezkov lahko zaznamo razvijanje kritičnega mišljenja. Dva od delovnih zvezkov za peti razred v dveh tretjinah sklopov vključujeta in načrtujeta spoznavne postopke, v enem so le-ti premalo zastopani in vključeni. V vseh delovnih zvezkih je bilo zaznano **manjše število sklopov, v katerih bi učence spodbujali k prenašanju znanja v nove situacije**. Analiza pokaže, da je v delovnih zvezkih za matematiko v petem razredu različen delež spodbud in priložnosti za učence, v katerih bi lahko zapisovali daljše, kompleksnejše odgovore, predvidevanja, ugotovitve. V enem delovnem zvezku je to zadovoljivo, v drugem v polovičnem deležu sklopov in v tretjem premalo. Enaka ugotovitev se pokaže pri presojanju sklopov glede na spodbujanje učencev k uporabi različnih virov, vključenosti različnih komunikacijskih delavnosti ter bralnih učnih strategij. **Med tremi delovnimi zvezki so velike razlike**. Nagovarjanje učencev, da pri reševanju nalog uporabijo konkretne in druge pripomočke, je zastopano, vendar le v dveh delovnih zvezkih. V dveh delovnih zvezkih je **zadovoljiv delež sklopov, ki ponujajo možnost za ustvarjalnost in samoiniciativnost učencev**. Analiza pokaže **nizek delež nalog v sklopih za individualiziran ali diferenciran pristop k reševanju**.*

3.2.4 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede na interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev (*Priloga 3, preglednice od 27 do 31*)

a) Delovni zvezek 4 MAT

Nobeden od sklopov delovnega zvezka 4 MAT v celoti ne upošteva interesov in potreb učencev, 9 sklopov oz. 30 % delno vključi interese učencev. 25 sklopov oz. 83,3 % ima naloge jasno, enoznačno strukturirane. Slikovno gradivo, ki podpira razmišljanje učencev, je v 12 sklopih oz. v 40 % primerno razvojni stopnji (delno ustrezno v 40 %). 11 sklopov izhaja iz avtentičnih učnih situacij, kar predstavlja 36,7 % (delno se avtentičnost kaže v 10 sklopih ali v 33,3 %). Le v enem sklopu (3,3 %) je omogočeno in spodbujeno vključevanje predznanja učencev (v enem sklopu delno).

b) Delovni zvezek 5 MAT

Delovni zvezek v vseh sklopih upošteva potrebe in interese učence. V 16 sklopih oz. v 69,6 % so naloge jasno in enoznačno zapisane, strukturirane po korakih, nazorno in pregledno oblikovane (delno se to kaže v 7 sklopih ali v 30,4 %). V 13 sklopih so naloge v celoti podprte s smiselnim slikovnim gradivom (le-to podpira razmišljanje učencev pri iskanju rešitev), kar zajema 56,5 %. 17 sklopov oz. 73,9 % izhaja iz avtentičnih situacij, ki učencem osmišljajo učenje in povezanost z vsakdanjimi situacijami. Predznanje učencev (tako formalno kot neformalno) se načrtno vključuje v 4 sklopih ali v 17,4 % (delno pa v 19 sklopih oz. v 82,6 %).

c) Delovni zvezek 6 MAT

9 sklopov oz. 31 % sklopov izhaja iz interesov in potreb učencev (19 sklopov ali 65,5 % le delno). 17 sklopov ali 58,6 % ima v celoti jasno in enoznačno zapisane ter strukturirane naloge. Naloge v sklopih, ki so v celoti podprte s smiselnim slikovnim gradivom, se kažejo v 23 sklopih ali v 79,3 %. V 13 sklopih (44,8 %) je zaslediti izhajanje iz avtentične učne situacije, v 14 sklopih ali v 48,3 % je to zaslediti občasno. 13 sklopov oz. 44,8 % v celoti in načrtno omogoča vključevanje in aktiviranje predznanja učencev.

Ugotovitev 9

*Analiza delovnih zvezkov za matematiko v petem razredu po kriterijih primernosti delovnega zvezka razvojni stopnji pokaže, da se interesi in potrebe učencev upoštevajo v enem delovnem zvezku načrtno in sistematično, v drugih dveh je to zaznati v manjši meri. **Jasnost in enoznačnost strukture nalog v sklopih je ustrezna v dveh delovnih zvezkih, v enem je strukturiranost neprimerna. Slikovno gradivo smiselno podpira učenje in razmišljanje***

učencev v polovici sklopov vseh delovnih zvezkov (nekoliko izstopa en delovni zvezek). Delovni zvezki dajejo različno pozornost avtentičnosti učnih situacij v delovnih zvezkih. Delež sklopov, ki bi izhajali iz situacij, povezanih z vsakdanjim življenjem, je v delovnih zvezkih premalo, prav tako je premalo sistematičnega in načrtnega vključevanja predznanja učencev v posamezne sklope.

3.2.5 Analiza posameznih delovnih zvezkov za matematiko v 5. razredu glede kriterijev s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušensko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje) (Priloga 3, preglednice od 32 do 39)

a) Delovni zvezek 4 MAT

Delovni zvezek v 11 sklopih ali v 36,7 % omogoča učencem, da se navajajo na reševanje različnih tipov nalog. V 14 sklopih (46,7 %) je ta možnost le delno zaznana. V 21 sklopih ali v 70 % ni spodbud za izkušensko učenje. Sodelovalno učenje ni spodbujeno ali predvideno v nobenem od sklopov. 9 sklopov ali 30 % spodbuja samostojno učenje (občasno 20 sklopov ali 66,7 %). V 17 sklopih (56,7 %) je omogočeno urjenje in utrjevanje osnovnih znanj (npr. računskih postopkov, štetja ipd.), v celoti pa v 5 sklopih oz. v 56,7 %. V le treh od 30 sklopov je v celoti omogočeno spremljanje znanja, kar znaša 10 %. Podoben rezultat se kaže pri analizi sklopov glede na spodbujanje samovrednotenja lastnega reševanja in znanja (2 sklopa ali 6,7 % sklopov v celoti in 2 sklopa v delčkih). Le v 7 sklopih oz. v 23,3 % je delno nakazana možnost, da učenci sami kaj dodajo, prispevajo in nadgradijo.

b) Delovni zvezek 5 MAT

20 sklopov ali 87,0 % delovnega zvezka vključuje različne tipe nalog, ki učencem omogočajo, da se navajajo na njihovo reševanje. V 7 sklopih oz. v 30,4 % je spodbujeno izkušensko učenje (v 69,6 % delno). V nobenem od sklopov ni spodbujeno sodelovalno delo učencev (v 17 sklopih ali v 73,9 % se sodelovalno učenje občasno spodbuja). V delovnem zvezku spodbuja samostojno učenje 12 sklopov ali 52,2 %. V 19 sklopih (82,6 %) je v celoti omogočeno urjenje in utrjevanje osnovnega znanja. V nobenem od sklopov delovnega zvezka ni zaznati sistematičnih navodil in priporočil za spremljanje znanja, prav tako se učence občasno spodbudi k samovrednotenju lastnega reševanja in znanja. V vseh sklopih je občasno nakazana možnost, da učenci sami kaj dodajo, prispevajo in nadgradijo, sklopa, ki bi to v celoti omogočal, ni.

c) Delovni zvezek 6 MAT

Analiza pokaže, da 16 sklopov (55,2 %) omogoča učencem, da se navajajo na reševanje različnih tipov nalog. V 11 sklopih ali v 37,9 % je spodbujeno tudi izkušensko učenje, v 24,1 % je ta možnost občasno nakazana. V 6 sklopih oz. v 20,7 % je spodbujeno ali priporočeno sodelovalno delo učencev, enak je tudi delež sklopov, ki omogočajo spremljanje znanja (zbiranje raznolikih dokazil o učenju, raziskovanju ipd.). Vsi sklopi delovnega zvezka spodbujajo samostojno učenje. V 28 sklopih, kar zajame 96,6 %, je v celoti omogočeno urjenje in utrjevanje osnovnih znanj (npr. računskih postopkov, štetja ipd.). Naloge, ki učence nagovarjajo k samovrednotenju lastnega reševanja in znanja, se pojavijo v 8 sklopih oz. v 27,6 %; v 19 sklopih oz. 65,5 % le občasno). V 20 sklopih (69 %) je učencem dana možnost, da sami kaj dodajo, prispevajo in nadgradijo.

Ugotovitev 10

*Analiza delovnih zvezkov za matematiko v petem razredu glede na kriterije s področja učenje učenja je pokazala, da le-ti **zadovoljivo vključujejo različne tipe nalog**. Spodbude učencem, da skozi naloge/dejavnosti pridobijo izkušnje, so v vseh treh delovnih zvezkih zastopane v manjšem deležu. **Izkušensko učenje je v vseh delovnih zvezkih v manjši meri zastopano**. V vseh delovnih zvezkih so **v večji meri zastopani sklopi, ki podpirajo samostojno učenje**, v dveh delovnih zvezkih je **mного možnosti za urjenje osnovnih znanj in spretnosti** (v enem manj). Delovni zvezki za matematiko v petem razredu v **majhnem deležu vsebujejo naloge, ki bi učence spodbujale k sodelovalnemu učenju**. Prav tako v delovnih zvezkih zaznavamo sklope, kjer so **občasno in nesistematično nakazane spodbude za spremljanje znanja in samovrednotenje lastnega dela**. V enem delovnem zvezku so zaznane spodbude za nadgradnjo nalog. V sklopih delovnih zvezkov je **danih malo možnosti za to, da učenci kaj dodajo, prispevajo oz. nadgradijo naloge** (spodbujanje ustvarjalnega mišljenja in možnosti za diferencirano delo).*

3.3 Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v tretjem razredu

3.3.1 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede na pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih (Priloga 4, preglednice od 40 do 46)

a) Delovni zvezek 1 SLJ

Delovni zvezek 1 SLJ je sestavni del učnega kompleta, ki ga sestavljajo: berilo za 3. razred osnovne šole; delovni zvezek za književnost v 3. razredu osnovne šole; delovni zvezek za jezik v 3. razredu osnovne šole. Delovni zvezek je sestavljen iz šestih širših sklopov, ki so poimenovani po temah, ki so učencem blizu. Delovni zvezek obsega 128 strani.

Po kriteriju usklajenosti in podpore ciljev in standardov znanja iz učnega načrta so v delovnem zvezku vsi sklopi taki, da le-te podpirajo. Taksonomska analiza nalog v sklopih delovnega zvezka 1 SLJ pokaže, da 100 % sklopov pokriva osnovno znanje (*priklic besedilnih informacij, osredotočenje in priklic eksplicitno navedenega podatka*), 1 sklop ali 16,4 % pokriva proceduralno znanje (*razumevanje s sklepanjem, izpeljava preprostega sklepa, interpretacija in integracija idej in podatkov*) (delno 66,7 % sklopov) in 1 sklop (16,7 %) problemsko znanje (*vrednotenje besedila, raziskovanje vsebine, jezika in elementov besedila*). Smiselno povezovanje znanja znotraj predmeta (med vsebinami in sklopi) se delno kaže v treh sklopih oz. v 50 %. Dva sklopa (33,3 %) v celoti razvijata vse štiri sporazumevalne dejavnosti, opredeljene z učnim načrtom (66,7 % sklopov delno). V dveh sklopih (33,3 %) je v celoti in ustrezno vključeno medpredmetno povezovanje znanja (66,7 % sklopov medpredmetno povezovanje znanja vključuje občasno ali delno).

b) Delovni zvezek 2 SLJ

Delovni zvezek 2 SLJ je samostojni delovni zvezek, ki je del kompleta, katerega del je tudi učbenik. Delovni zvezek je sestavljen iz enega dela, in sicer na skupno 127 straneh. Delovni zvezek 3 SLJ vsebuje 75 sklopov, ki so oblikovani po izbiri avtorjev.

Analiza pokaže, da 51 sklopov ali 69,9 % pokriva cilje in standarde učnega načrta. Analiza nalog po sklopih pokaže, da je 36 sklopov (49,3 %) takih, da pokrivajo osnovna znanja; 13 sklopov oz. 17,8 % pokriva proceduralna znanja ter 3 sklopi (4,1 %) z nalogami, ki pokrijejo problemska znanja (72,6 % sklopov, ki problemskega znanja ne vključuje). Smiselno povezovanje znanja znotraj predmeta je prisotno v nizkem deležu sklopov (7 sklopov ali 9,6 % v celoti in 16 sklopov oz. 21,9 % delno). Razvijanje temeljnih sporazumevalnih dejavnosti se kaže v 4 sklopih (5,5 %) in delno v 20 sklopih (27,4 %). Medpredmetna povezanost znanj je v celoti osmišljena in ustrezna v 12 sklopih, kar predstavlja 16,4 % (le delno v 20 sklopih oz. v 27,4 %, ni pa je zaznati v 66,7 % sklopov).

Ugotovitev 11

*Analiza izbranih delovnih zvezkov za slovenščino v tretjem razredu je pokazala, da **naloge v sklopih podpirajo cilje in standarde znanja iz učnega načrta.***

*Naloge v sklopih delovnih zvezkov se razlikujejo po taksonomski strukturi. V obeh delovnih zvezkih je **največji delež nalog, ki pokrivajo osnovno znanje**, kar pomeni, da je v delovnih zvezkih največ nalog, v katerih je pričakovan priklic besedilnih informacij, osredotočenje in priklic eksplicitno navedenega podatka. Po količini nalog v sklopih je zaznati **nizek delež vključenosti proceduralnih znanj**, ki spodbujajo razumevanje s sklepanjem, izpeljavo preprostih sklepov, interpretacijo in integracijo idej in podatkov iz besedila. **Najmanj sklopov pregledanih delovnih zvezkov vsebuje problemsko znanje**, ki se kaže v nalogah vrednotenja besedila, raziskovanja*

vsebine, jezika in elementov besedila. **Povezovanje znanja predmeta je skromno zastopano** in je zato v manjši meri udejanjeno priporočilo učnega načrta za slovenščino, ki predlaga, da se znanja povezujejo na ravni vsebine, na ravni procesnega znanja (na primer iskanje virov kot spretnost) ter na konceptualni ravni (na primer poglobljanje razumevanja istih pojmov v različnih sklopih).

V obeh delovnih zvezkih **umanjka nalog z ustreznimi, smiselnimi medpredmetnimi povezavami**. Tako skorajda ni sklopov, ki bi udejanjali medpredmetne povezave zaradi motivacije, nadgradnjo znanja ali vključevali avtentične naloge, kot to priporoča Učni načrt za slovenščino (2011, 109).

3.3.2 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede na ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje besedišča (Priloga 4, preglednice od 47 do 50)

a) Delovni zvezek 1 SLJ

Analiza delovnega zvezka pokaže, da naloge v dveh sklopih oz. v 33,3 % na delno ustrezen način uporabljajo strokovno terminologijo iz UN. Strokovni pojmi so občasno podprti s sliko, primerom oz. zgledom, (redko) s protiprimerom ali definicijo (v dveh sklopih oz. v 33,3 %). Pri nalogah v štirih sklopih oz. v 66,7 % se le občasno zahteva od učencev uporaba strokovne simbolike, v enakem deležu je tudi poudarjeno bogatenje učenčevega besedišča.

b) Delovni zvezek 2 SLJ

Delovni zvezek v 14 sklopih oz. v 19,2 % ustrezno uporablja strokovno terminologijo, ki jo predvideva učni načrt, v štirih sklopih ta ni ustrezna. Strokovni pojmi, ki naj bi jih usvojili učenci, so v 24 sklopih, to je v 32,9 %, podprti s sliko, primerom oz. zgledom, s protiprimerom ali z definicijo. 12 sklopov (16,4 %) navaja učence na rabo ustrezne simbolike (delno je to zaznati v 13 sklopih ali v 17,8 %). Poudarjanje razvoja besedišča pri učencih se v zazna v 19 sklopih oz. v 26 % sklopov.

Ugotovitev 12

Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v tretjem razredu s področja terminološke primernosti je pokazala, da sta **ustreznost rabe strokovne terminologije in ustreznost slikovne podpore nizka**. Med delovnima zvezkoma v rabi strokovne simbolike obstajajo precejšnje razlike. Analiza nalog po sklopih je tudi pokazala **nizko raven skrbi za razvoj in bogatenje besedišča**. V tretjem razredu naj bi učenci poznali, razumeli in uporabljali z učnim načrtom predpisano terminologijo in izrazoslovje (materni jezik, knjižni jezik, državni jezik, besedilo, poved, beseda, zlog, velika in mala začetnica, pozdrav, voščilo, vabilo, opis, pripoved, novica, ...). Razvoj

besedišča je ključnega pomena tudi za razvoj bralne zmožnosti (razumevanja prebranega), zato bi delovni zvezki naloge za razvoj le-tega morali vključevati sistematično in načrtno (predvsem v smislu poimenovanj, tematskih polj, tvorb po zgledu).

3.3.3 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede na kriterije s področja didaktične ustreznosti (Priloga 4, preglednice od 51 do 64)

a) Delovni zvezek 1 SLJ

V štirih sklopih oz. v 66,7 % se delno uresničuje in upošteva načelo postopnosti nalog, in sicer so naloge razporejene od lažjih k težjim, od nalog, podprtih z vizualno podporo, do nalog na abstraktni ravni. Te naloge učencem omogočajo postopno napredovanje. V nobenem od sklopov niso zajete naloge, ki spodbujajo razvoj različnih vrst pismenosti, kakor tudi ne naloge za spodbujanje razvoja kritičnega mišljenja. Prav tako analiza pokaže neumeščenost spoznavnih postopkov v sklope delovnega zvezka. Dva sklopa ali 33,3 % spodbujata k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah in s tem prenos znanja (v ostalih štirih sklopih oz. v 66,7 % se to pojavlja občasno). En sklop delovnega zvezka (16,7 %) omogoča učencem razvijanje zmožnosti pisanja in trije sklopi (50 %) občasno. V delovnem zvezku ni sklopa, ki bi učence v kakšni od nalog nagovarjal k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov.

Delovni zvezek v enem sklopu (16,7 %) spodbuja učence k uporabi različnih virov (npr. spleta, revij, knjig ipd.), v dveh sklopih se to zazna le občasno (v 33,3 %). Spodbujanje učencev k različnim komunikacijskim dejavnostim (poslušanje, govorjenje, pisanje, branje) je glede na izhodišča učnega načrta zaznано v majhnem deležu, in sicer v dveh sklopih ali v 33,3 %. Štirje sklopi (66,7 %) omogočajo učencem, da berejo in razvijajo razumevanje različnih vrst besedil in obenem razvijajo bralno razumevanje (v dveh sklopih delno). Sistematično in načrtno uvajanje in spodbujanje uporabe bralnih učnih strategij je prisotno le v nastavkih in to v enem sklopu ali v 16,7 %.

V delovnem zvezku sta dva sklopa (33,3 %), v katerih le občasno spodbujajo razvoj ustvarjalnosti in samoiniciativnost, v štirih sklopih (66,7 %) ni teh spodbud. Nobeden od sklopov (0 %) ne omogoča oz. ne predvideva diferenciacije in individualizacije pri reševanju nalog (npr. dela gradiva, ki bi bilo namenjeno vsem učencem, in dela, ki bi bil namenjen posameznim učencem).

b) Delovni zvezek 2 SLJ

Delovni zvezek v 11 sklopih ali v 15,1 % upošteva načelo postopnosti (v 30 sklopih le delno). V 56 sklopih (76,7 %) ne vključuje priložnosti za spodbujanje razvoja različnih pismenosti. Analiza

sklopov glede na vključenost nalog za razvoj kritičnega mišljenja pokaže, da je teh nalog premalo, in sicer delovni zvezek vsebuje 69 sklopov (94,5 %), v katerih ni teh nalog (v celoti ali delno so prisotne v štirih sklopih). Spoznavni postopki so v celotne sklope vključeni v manjši meri, in sicer v 8 sklopih ali 11 % (delno še v 7 sklopih ali v 9,6 %). 62 sklopov (84,9 %) v nalogah ne spodbuja povezovanja in uporabe pridobljenega znanja v novih situacijah. Omogočanje zapisovanja daljših in širših odgovorov (v nalogah odprtega tipa) ni prisotno v 59 sklopih (80,8 %). 69 sklopov (94,5 %) ne vključuje spodbud za učence, da uporabijo konkretne in didaktične pripomočke. Presojanje delovnega zvezka po kriterijih, ki se nanašajo na razvoj pismenosti (predvsem bralne), pokaže, da se v le treh sklopih ali v 4,1 % pojavljajo spodbude k uporabi različnih virov (brez tega 68 sklopov ali 93,2 %). V 4 sklopih ali v 5,5 % se učence nagovarja k vključevanju različnih komunikacijskih dejavnosti (64 sklopov ali 87,7 % tega ne vključuje). V 11 sklopih (15,1 %) se stalno spodbuja branje različnih besedil. Spodbujanje razvoja bralnega razumevanja je zajeto v 13 sklopih (17,8 %, delno se vključuje v 11 sklopih ali v 15,1 %). Bralne učne strategije so v sklope delovnega zvezka vključene v 10 sklopov (13,7 %) in občasno v 4 sklope ali v 5,5 %. 64 sklopov ali 87,7 % ne spodbuja razvoja ustvarjalnosti in samoiniciativnosti (spodbude, zaznane v dveh sklopih in sedmih le delno). Nizek je % sklopov, kjer bi bilo zaznati predvideno diferencirano in individualizirano delo (en sklop ali 1,4 % predvidi in omogoča individualizacijo in diferenciacijo, v 70 sklopih ali v 95,9 % diferenciacija in individualizacija nista predvideni oz. nakazani).

Ugotovitev 13

*Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v tretjem razredu po kriterijih didaktične ustreznosti pokaže, da se v sklopih nedosledno **upoštevata načelo postopnosti** nalog.*

Najslabše je v nalogah analiziranih sklopov podprt razvoj različnih vrst pismenosti, razvoj kritičnega mišljenja, vključevanje konkretnih pripomočkov, raba in povezovanje z različnimi viri, vključevanje različnih komunikacijskih dejavnosti, raba bralnih učnih strategij, razvoj ustvarjalnosti ter spodbude k diferenciranemu in individualiziranemu pristopanju k reševanju.

*Pričakovati bi bilo, da delovni zvezki za slovenščino v tretjem razredu, kjer je poglobljanje razumevanja prebranega temeljno in ključno, podprejo razvoj bralnega razumevanja skozi različne naloge, ki spodbujajo razumevanje na vseh ravneh (besedno razumevanje, interpretativno razumevanje in razumevanje s sklepanjem, kritično in ustvarjalno razumevanje), da se glede na cilje učnega načrta za slovenščino (str. 7) intenzivno nagovarja učence h govornemu, pisnemu dokazovanju razumevanja prebranega, kakor tudi vključevanje slušnega in bralnega razumevanja. Razvoj bralnega razumevanja v 1. VIO je močno povezan **z rabo preprostih bralnih učnih strategij, katerih delež vključenosti v analizirana delovna zvezka je nizek**. Didaktična priporočila učnega načrta (2011, 98) poudarjajo, da je cilj poučevanja branja in pisanja v 1. VIO omogočiti vsem učencem, da spoznajo in dosežejo višjo raven t. i. kritične*

*pismenosti. Yelland in sod. (2008) poudarjajo, da je pismenost v 21. stoletju več kot pismenost, vezana na tekst. Dostopnost do novih informacij in komunikacijskih tehnologij, multimodalnih tekstov in kulturnih specifičnosti komunikacijskih form ima ključni vpliv na življenje majhnih otrok, kar potrjuje **potrebo po večjem pokritju razvoja različnih pismenosti v učnih gradivih**. V obeh delovnih zvezkih je bilo zaznanih **pre nizko število sklopov, v katerih bi učence spodbujali k prenašanju znanja in k transferju na nova področja oz. v nove situacije**. Delovni zvezki **ne predvidevajo individualiziranega ali diferenciranega pristopa k reševanju**, ali pa je to zastopano le v minimalnem delu. Individualiziran pristop k razvoju bralne zmožnosti je temeljno izhodišče učnega načrta za slovenščino in didaktike bralnega pouka. Avtonomen pristop (pri izbiri metod in oblik dela) učitelja k izbranemu gradivu lahko nepristnost teh spodbud omehča.*

3.3.4 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede na interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev (Priloga 4, preglednice od 65 do 69)

a) Delovni zvezek 1 SLJ

Delovni zvezek v 5 sklopih ali v 83,3 % upošteva in izhaja iz potreb in interesov učencev. V vseh sklopih (100 %) so naloge jasno in enoznačno zapisane, strukturirane po korakih, nazorno in pregledno oblikovane. V 3 sklopih (50,3 %) so naloge le delno podprte s smiselnim slikovnim gradivom (le-to podpira razmišljanje učencev pri iskanju rešitev). Dva sklopa ali 33,3 % sklopov delovnega zvezka izhaja iz avtentičnih situacij, ki učencem osmišljajo učenje in povezanost z vsakdanjimi situacijami (v treh sklopih ali v 50 % se to kaže le občasno). Predznanje učencev (tako formalno kot neformalno) se načrtno ne vključuje v sklope delovnega zvezka.

b) Delovni zvezek 2 SLJ

26 sklopov ali 36,6 % delno vključuje in navezuje naloge na interese in potrebe učencev, 7 sklopov ali 9,6 % sklopov v celoti. 59 sklopov (80,8 %) nima jasno, enoznačno strukturiranih nalog. Slikovno gradivo, ki podpira razmišljanje učencev, je v celoti ustrezno razvojni stopnji v 7 sklopih ali v 9,6 % (delno ustrezno v 26 sklopih ali v 35,6 % in neustrezno v 40 sklopih ali v 54,8 %). 10 sklopov ali 13,7 % izhaja iz avtentičnih učnih situacij (v 43 sklopih ali v 58,9 % tega ni zaznati), enak delež sklopov zaznamo tudi po kriteriju omogočanje vključevanja predznanja učencev v reševanje nalog.

Ugotovitev 14

Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v tretjem razredu je pokazala, da v ustreznem obsegu izhajajo iz potreb in interesov učencev te razvojne stopnje. V sklopih delovnega zvezka 1 SLJ prevladuje pokritost kriterija jasnosti in enoznačnosti zapisa in strukture nalog. V delovnih zvezkih se kaže manjša pokritost s sklopi oz. nalogami, ki bi izhajali iz avtentične učne situacije ter omogočali vključevanje predznanja učencev.

3.3.5 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 3. razredu glede kriterijev s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušensko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje) (Priloga 4, preglednice od 70 do 78)

a) Delovni zvezek 1 SLJ

Delovni zvezek v 5 sklopih ali v 83,3 % omogoča učencem, da se navajajo na reševanje različnih tipov nalog. V treh sklopih ali v 50 % je spodbujeno tudi izkušensko učenje, kar pomeni, da naloge učence spodbujajo k izvedbi neke dejavnosti in pridobitvi izkušnje. V 5 sklopih (83,3 %) ni spodbud ali priporočil za sodelovalno delo učencev. Štirje sklopi (66,7 %) delovnega zvezka spodbujajo samostojno učenje, enak delež sklopov omogoča urjenje in utrjevanje osnovnih znanj. V nobenem od sklopov delovnega zvezka ni zaznati navodil in priporočil za spremljanje znanja, prav tako ni spodbud, ki bi učence nagovarjale k samovrednotenju lastnega reševanja in znanja ali možnosti, da učenci sami kaj dodajo, prispevajo ali nadgradijo.

b) Delovni zvezek 2 SLJ

10 sklopov (13,7 %) občasno vključuje različne tipe nalog, ki učencem omogočajo, da se navajajo na njihovo reševanje, v 49 sklopih ali v 67,1 % različnost tipov nalog ni vključena. V 4 sklopih ali v 5,5 % je spodbujeno izkušensko učenje, v 61 sklopih (83,6 %) izkušensko učenje ni vključeno ali predvideno. Sodelovalno učenje je spodbujeno v redkih sklopih, kar 68 sklopov oz. 93,2 % teh spodbud ne vključuje. Samostojno učenje spodbuja 16 sklopov ali 21,9 % (14 sklopov ali 32,3 % le občasno in delno). V le treh sklopih oz. v 4,1 % je omogočeno urjenje in utrjevanje osnovnih znanj, tega ni zaznati v 70 sklopih (95,9 %). V 68 sklopih delovnega zvezka ni zaznati navodil in priporočil za spremljanje znanja, kar zajema 93,2 %. Delovni zvezek ne vsebuje sklopov s spodbudami, ki bi učence nagovarjale k samovrednotenju lastnega reševanja in znanja (le v enem sklopu ali v 1,4 % se delno nakaže ta možnost). V 71 sklopih (97,3 %) ni dana nobena pobuda, za to da učenci sami kaj dodajo, prispevajo nadgradijo.

Ugotovitev 15

*Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v tretjem razredu glede na kriterije s področja učenje učenja je pokazala, da le-ti različno pokrivajo posamezne kriterije. Po kriterijih pokritost različnih tipov nalog, vključevanje priložnosti za samostojno učenje ter omogočanje urejanja in utrjevanja je učinkovitejši delovni zvezek 1 SLJ. Spodbude učencem, da skozi naloge/dejavnosti pridobijo izkušnje so občasne. Delovni zvezki se odlikujejo po **večji količini sklopov, ki učencem omogočajo samostojno učenje in urjenje osnovnih znanj in spretnosti**, kar je v skladu z zastopanostjo ciljev in standardov znanja v učnem načrtu za 3. razred, primerno je glede na razvojno stopnjo učencev, prilagojeno njihovemu predznanju in potrebi po usvojitvi temeljnih znanj in osnovnih konceptov, kakor tudi strategij samostojnega reševanja. Delovni zvezki za tretji razred **ne vsebujejo sklopov, kjer bi bile vključene naloge, ki učence spodbujajo k sodelovalnemu učenju in bi jih s tem navajali na vrstniško učenje in sodelovanje**. Delovni zvezki **ne vključujejo sklopov oz. nalog, ki bi omogočali sistematično spremljanje znanja, zbiranje dokazil o znanju in razumevanju, kakor tudi ne nalog za samoregulacijo učenja, ki se ga spodbudi s samovrednotenjem**. V sklopih delovnih zvezkov so učencem redko dane možnosti za to, da kaj dodajo, prispevajo oz. nadgradijo naloge.*

3.4 Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v petem razredu

3.4.1 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede na pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov in glede na taksonomsko strukturo nalog v delovnih zvezkih (Priloga 4, preglednice od 40 do 46)

a) Delovni zvezek 3 SLJ

Delovni zvezek 3 SLJ je sestavni del kompleta, ki vsebuje še učbenik. Obsega 126 strani. Delovni zvezek vsebuje 23 sklopov, ki temeljijo na štirih temeljnih sporazumevalnih zmožnostih, avtor pa jim dodaja še druge vsebinske sklope.

Po kriteriju usklajenost in podpora ciljev in standardov znanja iz učnega načrta vsi sklopi sledijo ciljem učnega načrta. Taksonomska analiza nalog v sklopih delovnega zvezka 3 SLJ kaže, da vsi sklopi pokrivajo osnovno znanje, proceduralno znanja pokriva 18 sklopov oz. 78,3 %. 12 sklopov (52,2 %) v celoti pokriva problemska znanja. Smiselno povezovanje znanja znotraj predmeta (med vsebinami in sklopi) se kaže v 20 sklopih ali v 87 %. V 18 sklopih oz. v 78,3 % se razvijajo vse sporazumevalne dejavnosti, opredeljene z učnim načrtom. Smiselno in ustrezno medpredmetno povezovanje je prisotno v 22 sklopih, kar zajema 95,7 %.

b) Delovni zvezek 4 SLJ

Delovni zvezek 4 SLJ je del kompleta, ki ga sestavljajo tudi spletne naloge. Delovni zvezek je sestavljen iz dveh delov, ki obsegata 286 strani. Vsebuje 5 učnih sklopov.

Vsi sklopi ali 100 % sklopov pokrivajo cilje in standarde učnega načrta. Taksonomska analiza nalog v sklopih pokaže, da vsi sklopi podpirajo razvoj osnovnega znanja (poznavanje in razumevanje pojmov), prav tako proceduralna znanja ter tudi problemska znanja. Povezovanje znanja znotraj predmeta je v tem delovnem zvezku prisotno v vseh sklopih (v treh sklopih v celoti in stalno, v dveh sklopih le delno). V vseh sklopih so podprte vse sporazumevalne dejavnosti. Medpredmetna povezanost znanja je v celoti osmišljena in ustrezna v dveh sklopih ali v 40 % (delno je osmišljena v treh sklopih oz. v 60 %).

c) Delovni zvezek 5 SLJ

Delovni zvezek 5 SLJ je samostojni delovni zvezek v dveh delih in obsega 235 strani in 10 učnih sklopov. Dodatna gradiva, povezana z delovnim zvezkom, so dostopna na dveh portalih, delovni zvezek ima tudi DVD z zvočnimi in video posnetki (dodatna gradiva v analizo niso vključena).

Vsi sklopi delovnega zvezka so usklajeni s cilji in standardi učnega načrta za slovenščino. V vseh sklopih (100 %) je zaslediti osnovna znanja, ki zahtevajo priklic in razumevanje besedilnih in drugih informacij. Proceduralna znanja zasledimo v treh sklopih oz. v 30 % v celoti (občasno pa v sedmih sklopih oz. v 70 %). V šestih sklopih (60 %) so vključena tudi problemska znanja. Smiselno povezovanje znanj znotraj predmeta se v celoti odraža v enem sklopu (10 %), v 9 sklopih (90 %) je to povezovanje občasno. Razvoj temeljnih sporazumevalnih dejavnosti je podprt in spodbujen v polovici sklopov (50 %), v drugi polovici sklopov le-te zaznamo le delno. Smiselno, osmišljeno in ciljno usmerjeno medpredmetno povezovanje je zaznati v 7 sklopih ali v 70 %.

č) Delovni zvezek 6 SLJ

Samostojni delovni zvezek 6 SLJ obsega 23 učnih enot; njegov sestavni del je tudi DVD. Delovni zvezek je sestavljen iz dveh delov, ki obsegata 286 strani.

22 sklopov ali 95,7 % pokriva cilje in standarde učnega načrta. Analiza nalog po sklopih pokaže, da vsi sklopi podpirajo razvoj osnovnega znanja (poznavanje in razumevanje pojmov). 16 sklopov delovnega zvezka (69,6 %) pokriva proceduralna znanja in en sklop (4,3 %) tudi problemska znanja (delna pokritost problemskih znanj se kaže v 10 sklopih oz. v 43,5 %). Povezovanje znanja znotraj predmeta je v tem delovnem zvezku ustrezno prisotno v 13 sklopih ali v 56,5 %. Podpiranje razvoja vseh sporazumevalnih dejavnosti se kaže v 15 sklopih ali v 65,2 %. Medpredmetna povezanost znanj je v celoti osmišljena in ustrezna v dveh sklopih ali v 8,7 % (le delno pa v 7 sklopih oz. v 30,4 %).

Ugotovitev 16

*Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu je pokazala, da le-ti **v zelo velikem deležu (nad 95,7 %) podpirajo cilje in standarde znanja iz učnega načrta**. Analiza nalog po sklopih pokaže, da v delovnem zvezku 4 SLJ najbolj prevladuje pokritost vseh kriterijev. Naloge v sklopih delovnih zvezkov **pokrivajo osnovno znanje, proceduralno znanje, kakor tudi problemska znanja**. V vseh delovnih zvezkih je najmanj zastopano problemsko znanje (pomanjkanje problemskih znanj zasledimo v delovnem zvezku 6 SLJ). Naloge v sklopih **povezujejo različna znanja znotraj predmeta**, kar uresničuje priporočilo učnega načrta (2011, 97), da se cilji in vsebine pri jezikovnem in književnem pouku nadgrajujejo in med seboj prepletajo ter omogočajo postopno pridobivanje znanja, veščin in spretnosti. Ker je **razvijanje vseh sporazumevalnih dejavnosti in medpredmetno povezovanje v vseh delovnih zvezkih slabše zastopano**, ugotavljamo, da naloge v delovnih zvezkih v manjši meri razvijajo celostni razvoj učencev, premalo osmišljajo znanje in s tem razvoj funkcionalne pismenosti.*

3.4.2 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede na ustreznost rabe strokovne terminologije, podprtost pojmov s ponazorili, razvijanje rabe simbolike in razvijanje besedišča (Priloga 4, preglednice od 47 do 50)

a) Delovni zvezek 3 SLJ

Analiza delovnega zvezka pokaže, da naloge v vseh sklopih na ustrezen način uporabljajo strokovno terminologijo iz UN. Strokovni pojmi so v 17 sklopih ali v 73,9 % podprti s sliko, primerom oz. zgledom, s protiprimerom ali definicijo. V 13 sklopih ali 56,5 % se ustrezno navaja učence na rabo strokovne simbolike. V 21 sklopih (91,3 %) je poudarjeno bogatenje učenčevega besedišča.

b) Delovni zvezek 4 SLJ

Delovni zvezek v vseh sklopih ustrezno uporablja strokovno terminologijo, ki jo predvideva učni načrt. Strokovni pojmi, ki naj bi jih usvojili učenci so v treh sklopih, to je v 60 %, ustrezno podprti s sliko, primerom oz. zgledom, s protiprimerom ali z definicijo. Dva sklopa (40 %) ustrezno navajata učence na rabo ustrezne simbolike (delno je to zaznati v treh sklopih ali v 60 %). Poudarjanje razvoja besedišča pri učencih se v zazna v treh sklopih oz. v 60 % (v dveh sklopih le v zametkih).

c) Delovni zvezek 5 SLJ

V 6 sklopih oz. v 60 % se uporablja ustrezna strokovna terminologija iz UN. Strokovni pojmi so v sedmih sklopih (70 %) podprti s sliko, primerom oz. zgledom (delno ustrezno v dveh sklopih oz. v 30 %). Pri nalogah v štirih sklopih oz. v 40 % se navaja učence na rabo strokovne simbolike, v 7 sklopih (70 %) je poudarjeno bogatenje učenčevega besedišča.

č) Delovni zvezek 6 SLJ

Analiza delovnega zvezka pokaže, da naloge v 18 sklopih (78,9 %) na ustrezen način uporabljajo strokovno terminologijo iz UN. Strokovni pojmi so v 19 sklopih ali v 82,9 % ustrezno podprti s sliko, primerom oz. zgledom, s protiprimerom ali definicijo. V 11 sklopih ali 47,8 % se ustrezno navaja učence na rabo strokovne simbolike. V 18 sklopih (78,3 %) je poudarjeno bogatenje učenčevega besedišča.

Ugotovitev 17

*Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v petem razredu z vidika terminološke primernosti je pokazala, da je v vseh delovnih zvezkih **ustrezno rabljena strokovna terminologija**. Po kriteriju prevladujeta delovna zvezka 3 SLJ in 4 SLJ. V petem razredu naj bi učenci poleg jezikovnih izrazov iz prvega VIO in 4. razreda poznali, razumeli in uporabljali z učnim načrtom predpisano terminologijo in izrazoslovje (42 izrazov, npr. državni jezik, uradni jezik, knjižni jezik, neknjižni jezik, samostalnik, soglasnik, enopomenka ...). Učenci naj bi pri pouku opazovali besedno-slovnično zgradbo besedila, in sicer tako da v njem najdejo opisano oziroma z jezikoslovnim izrazom poimenovano jezikovno prvino in to utemeljijo, zato bi morala učna gradiva za slovenščino v 2. VIO vsebovati razvoj pojmov, terminologije v povezavi s spoznavnimi postopki (opazovanje, urejanje, ravnanje s podatki, sklepanje idr.), česar pa analizirani delovni zvezki ne vsebujejo.*

*V delovnih zvezkih je redko zaznano ponazarjanje **strokovnih pojmov s sliko, primeri ipd**. Najslabše je v pregledanih delovnih zvezkih ocenjen kriterij o navajanju učencev na rabo simbolike (gre za dejansko rabo tistih pojmov in zakonitosti, ki jih opisuje učni načrt, npr. odstavek, ločila, deljenje besed ...). Analiza nalog po sklopih je tudi pokazala **zadovoljivo raven skrbi za razvoj in bogatenje besedišča**.*

3.4.3 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede na kriterije s področja didaktične ustreznosti (Priloga 4, preglednice od 51 do 64)

a) Delovni zvezek 3 SLJ

V 18 sklopih oz. v 78,3 % se upošteva načelo postopnosti nalog. V 16 sklopih (69,6 %) so zajete naloge, ki spodbujajo razvoj različnih vrst pismenosti. Sklopov, v katerih naloge spodbujajo razvoj kritičnega mišljenja, je 8 ali 34,8 % (delno pa še v 6 sklopih ali v 26,1 %). Analiza pokaže, da so spoznavni postopki umeščeni v 16 sklopov ali v 69,6 %. 18 sklopov oz. 78,3 % spodbuja k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah in s tem prenos znanja. 8 sklopov

delovnega zvezka (34,8 %) omogoča učencem razvijanje zmožnosti pisanja in deset sklopov (43,5 %) to omogoča občasno. V delovnem zvezku je 14 sklopov (60,9 %), v katerih se v nobeni od nalog ne nagovarja učencev k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov. Delovni zvezek v 5 sklopih (21,7 %) spodbuja učence k uporabi različnih virov (npr. spleta, revij, knjig ipd.), v 11 sklopih se to zazna le delno (v 47,8 %). Spodbujanje učencev k različnim komunikacijskim dejavnostim je zaznano v majhnem deležu, in sicer v 8 sklopih ali v 34,8 %. 13 sklopov (56,5 %) omogoča učencem, da berejo in razvijajo razumevanje različne vrste besedil, in 21 sklopov (91,3 %), da razvijajo bralno razumevanje (v dveh sklopih delno). Sistematično in načrtno uvajanje in spodbujanje uporabe bralnih učnih strategij je prisotno v 19 sklopih, kar zajema 82,6 %. V delovnem zvezku je 6 sklopov (26,1 %), v katerih se spodbuja razvoj ustvarjalnosti in samoiniciativnosti, v 14 sklopih so te spodbude delne (60,9 %). 2 sklopa (8,7 %) predvidevata diferenciacijo in individualizacijo pri reševanju nalog, a pri 19 sklopih (82,9%) le-ta ni predvidena oz. omogočena.

b) Delovni zvezek 4 SLJ

Delovni zvezek v 3 sklopih ali v 60 % popolnoma upošteva načelo postopnosti (v 2 sklopih le delno), enak delež sklopov vključuje priložnosti za spodbujanje razvoja različnih pismenosti. Vsi sklopi (100 %) vključujejo naloge za razvoj kritičnega mišljenja, spodbujajo k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah. Spoznavni postopki so v celotne sklope vključeni v 3 sklopih ali v 60 %. Omogočanje zapisovanja daljših in širših odgovorov (v nalogah odprtega tipa), spodbude k uporabi pripomočkov, spodbujanje razvoja bralnega razumevanja, spodbujanje rabe bralnih učnih strategij so kriteriji, pri katerih se izkaže, da sta v delovnem zvezku vsaj dva sklopa taka, ki vsakega od njih intenzivno pokrijeta (40 %), in trije sklopi, v katerih se kriteriji kažejo občasno.

Trije sklopi ali 60 % spodbujajo razvoj ustvarjalnosti in samoiniciativnosti (spodbude zaznane delno še v dveh sklopih). V treh sklopih (60 %) se zazna diferencirano in individualizirano delo (v dveh sklopih ali v 40 % diferenciacija in individualizacija nista predvideni oz. nakazani).

c) Delovni zvezek 5 SLJ

V 8 sklopih oz. v 80 % se upošteva načelo postopnosti nalog, in sicer so naloge razporejene od lažjih k težjim, od nalog, podprtih z vizualno podporo, do nalog na abstraktni ravni. V 4 sklopih (40 %) so zajete naloge, ki spodbujajo razvoj različnih vrst pismenosti. Pet sklopov (50 %) spodbuja učence k razvoju kritičnega mišljenja. Analiza pokaže nesistematično umeščenost spoznavnih postopkov v sklope delovnega zvezka (v 9 sklopih oz. v 90 % se le-ti občasno vključujejo). Osem sklopov ali 80 % spodbuja k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah in s tem prenos znanja, enak delež sklopov omogoča učencem zapisovanje daljših in širših odgovorov.

V delovnem zvezku je 9 sklopov (90 %), v katerih se učence občasno nagovori k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov.

Delovni zvezek v 5 sklopih (50 %) spodbuja učence k uporabi različnih virov, enak rezultat se pokaže pri presojanju spodbujanja različnih komunikacijskih dejavnosti. Sedem sklopov (70 %) omogoča učencem, da berejo in razvijajo razumevanje različne vrste besedil in v 9 sklopih (90 %), da razvijajo bralno razumevanje. Sistematično in načrtno uvajanje in spodbujanje uporabe bralnih učnih strategij je prisotno v 9 sklopih, kar zajame 90 %. V delovnem zvezku so 4 sklopi, v katerih se redno spodbuja razvoj ustvarjalnosti in samoiniciativnost. Nobeden od sklopov (0 %) ne omogoča oz. ne predvideva diferenciacije in individualizacije pri reševanju nalog (npr. dela gradiva, ki bi bilo namenjeno vsem učencem, in dela, ki bi bil namenjen posameznim učencem), občasne namige k različnemu reševanju vsebuje 8 sklopov (80 %).

č) Delovni zvezek 6 SLJ

Analiza nalog po sklopih pokaže, da delovni zvezek v 22 sklopih ali v 95,7 % upošteva načelo postopnosti. En sklop (4,3 %) sistematično spodbuja k razvoju različnih pismenosti, a 13 sklopov delno ali občasno (56,5 %). 19 sklopov ali 82,6 % delno vključuje naloge za razvoj kritičnega mišljenja, spodbujajo k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah. Spoznavni postopki so vključeni v 10 sklopov (43,5 %), prav tako pa se v 10 sklopih pojavijo spodbude k povezovanju in uporabi znanja v novih situacijah. Omogočanje zapisovanja daljših in širših odgovorov (v nalogah odprtega tipa) se kaže v 9 sklopih (39,1 %), spodbude k uporabi pripomočkov le občasno v dveh sklopih (8,7 %) ter spodbude k uporabi različnih virov v dveh sklopih (8,7 %). 15 sklopov oz. 65,2 % vsebuje naloge za uporabo različnih komunikacijskih dejavnosti. V 10 sklopih (43,5 %) je omogočeno branje in razumevanje različnih besedil, 20 sklopov (87 %) spodbuja razvoj bralnega razumevanja. Delovni zvezek vsebuje manj sklopov, v katerih bi sistematično in načrtno navajali učence na rabo bralnih učnih strategij (BUS prisotne le 5 sklopih oz. v 21,7 %).

V dveh sklopih (8,7 %) so prisotne spodbude za razvoj ustvarjalnosti in samoiniciativnosti (spodbude zaznane delno še v 10 sklopih oz. v 43,5 %). 22 sklopov oz. v 95,7 % ne predvideva oz. ne omogoča diferenciacije in individualizacije.

Ugotovitev 18

*Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v petem razredu, in sicer po kriterijih didaktične ustreznosti pokaže, da se **načelo postopnosti ustrezno upošteva in vključuje.***

Najslabše je v nalogah analiziranih sklopov podprt razvoj različnih vrst pismenosti, vključevanje konkretnih pripomočkov, razvoj ustvarjalnosti ter spodbude k diferenciranemu in individualiziranemu pristopanju k reševanju. Po kriteriju razvijanje kritičnega mišljenja in spodbujanje povezovanja in uporabe znanja v novih situacijah prevladuje

delovni zvezek 4 SLJ, saj oba kriterija vsi sklopi intenzivno pokrijejo. Delovni zvezek 5 SLJ izrazito izstopa na področju kriterijev, ki se nanašajo na razvoj bralnega razumevanja (branje in razumevanje različnih vrst besedil, razvoj bralnega razumevanja ter rabe bralnih učnih strategij) ter omogočanje zapisovanja daljših odgovorov in misli.

*Delovni zvezki **ne predvidevajo individualiziranega ali diferenciranega pristopa k reševanju**, ali pa je to zastopano le v minimalnem delu. Individualiziran pristop k razvoju bralne zmožnosti je temeljno izhodišče učnega načrta za slovenščino in didaktike bralnega pouka tudi v 2. VIO.*

3.4.4 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede na interese in potrebe otrok, strukturiranost nalog, smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev (Priloga 4, preglednice od 65 do 69)

a) Delovni zvezek 3 SLJ

Delovni zvezek v 7 sklopih ali v 30,4 % upošteva in izhaja iz potreb in interesov učencev. V 16 sklopih (69,6 %) so naloge jasno in enoznačno zapisane, strukturirane po korakih, nazorno in pregledno oblikovane. V 7 sklopih (30,4 %) so naloge podprte s smiselnim slikovnim gradivom (le-to podpira razmišljanje učencev pri iskanju rešitev). 15 sklopov ali 65,2 % sklopov delovnega zvezka izhaja iz avtentičnih situacij, ki učencem osmišljajo učenje in povezanost z vsakdanjimi situacijami (v 8 sklopih ali v 34,8 % se to kaže le občasno). Predznanje učencev (tako formalno kot neformalno) se načrtno vključuje v 15 sklopov delovnega zvezka, kar zajame 65,2 %.

b) Delovni zvezek 4 SLJ

Vsi sklopi delovnega zvezka imajo jasno, enoznačno strukturirane naloge. Trije sklopi ali 60 % vključujejo in navezujejo naloge na interese in potrebe učencev, 2 sklopa ali 40 % le delno. Enak delež se pokaže pri presojanju nalog v sklopih po kriterijih:

- podprtost nalog s smiselnim slikovnim gradivom,
- izhajanje iz avtentičnih situacij,
- vključenost predznanja učencev.

c) Delovni zvezek 5 SLJ

Pet sklopov ali 50 % navezuje naloge na interese in potrebe učencev, 5 (50%) le delno. Vsi sklopi imajo jasno, enoznačno strukturo nalog. Slikovno gradivo, ki podpira razmišljanje učencev, je v celoti ustrezno razvojni stopnji v 2 sklopih ali v 20 % (delno ustrezno v 5 sklopih ali v 50 % in

neustrezno v 3 sklopih ali v 30 %). Sedem sklopov ali 70 % izhaja iz avtentičnih učnih situacij in 6 sklopov (60 %) omogoča vključevanje predznanja učencev v reševanje nalog.

č) Delovni zvezek 6 SLJ

Delovni zvezek v 11 sklopih ali v 47,8 % izhaja iz potreb in interesov učencev. V 21 sklopih (91,3 %) so naloge jasno in enoznačno zapisane, strukturirane po korakih, nazorno in pregledno oblikovane. V 15 sklopih (65,2 %) so naloge podprte s smiselnim slikovnim gradivom. 18 sklopov ali 78,3 % izhaja iz avtentičnih situacij, ki učencem osmišljajo učenje in povezanost z vsakdanjimi situacijami (v dveh sklopih ali v 8,7 % se to kaže le občasno). Predznanje učencev (tako formalno kot neformalno) se načrtno vključuje v 12 sklopov delovnega zvezka, kar zajame 52,2 %.

Ugotovitev 19

*Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v petem razredu je pokazala, da **le-ti ne izhajajo v zadostni meri iz interesov in potreb učencev**. V sklopih delovnih zvezkov se kaže **uspešna pokritost kriterija jasnosti in enoznačnosti zapisa in strukture nalog**. Nekoliko slabša je ustreznost in smiselnost podprtosti nalog s slikovnim gradivom. V delovnih zvezkih se kaže **dobra pokritost s sklopi oz. nalogami, ki izhajajo iz avtentične učne situacije**. Med delovnimi zvezki se pokaže razlika v vključevanju predznanja učencev v sklope oz. naloge (najučinkovitejši je po tem kriteriju delovni zvezek 3 SLJ). Glede na smernice in strategije formativnega spremljanja bi predznanje moralo biti izhodišče vsake učne situacije. Predznanje ima pomembno vlogo pri učenju tako na strukturni ravni kot v zvezi s splošnim razumevanjem sveta in samega sebe – in to v vseh sestavinah sporazumevalne zmožnosti (Medved Udovič, 2011, 45). Učni načrt za slovenščino (2011, 102) poudarja korake jezikovnega pouka v 2. VIO, ki je namenjen sprejemanju in tvorjenju neumetnostnih besedil, pri čemer je prvi korak priprav učencev na sprejemanje besedila dane vrste, kar pomeni, da učenec z učiteljevo pomočjo obudi svoje predznanje o temi, izrazi pričakovanja, izbere ustrezno strategijo ipd.*

3.4.5 Analiza posameznih delovnih zvezkov za slovenščino v 5. razredu glede kriterijev s področja spodbujanja kompetence učenje učenja (različnost tipov nalog, izkušensko učenje, sodelovalno učenje, samostojno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje) (Priloga 4, preglednice od 70 do 78)

a) Delovni zvezek 3 SLJ

10 sklopov (43,5 %) vključuje različne tipe nalog, ki učencem omogočajo, da se navajajo na njihovo reševanje, v 13 sklopih ali v 56,5 % je različnost tipov nalog le delno vključena. V 12 sklopih ali v 52,2 % je spodbujeno izkušensko učenje. Sodelovalno učenje je spodbujeno v petih sklopih (21,7

%), kar 11 sklopov oz. 47,8 % teh spodbud ne vključuje. Samostojno učenje spodbuja 14 ali 60,9 % sklopov (9 sklopov ali 39,1 % le občasno in delno). V 14 sklopih oz. v 60,9 % je omogočeno urjenje in utrjevanje osnovnih znanj. V 8 sklopih delovnega zvezka ni zaznati navodil in priporočil za spremljanje znanja, kar zajema 34,8 %, te spodbude so prisotne v 4 sklopih (17,4 %). Delovni zvezek vsebuje 4 sklope (17,4 %) s spodbudami, ki učence nagovarjajo k samovrednotenju lastnega reševanja in znanja (le v 5 sklopih ali v 21,7 % se delno nakaže ta možnost). V 8 sklopih (34,8 %) so dane pobude, za to da učenci sami kaj dodajo, prispevajo nadgradijo.

b) Delovni zvezek 4 SLJ

Delovni zvezek v 3 sklopih ali v 60 % omogoča učencem, da se navajajo na reševanje različnih tipov nalog, prav tako je v treh sklopih spodbujeno izkušensko učenje ter v treh sklopih sodelovalno učenje. Vsi sklopi spodbujajo samostojno učenje in urjenje ter utrjevanje osnovnih znanj. V treh sklopih (60 %) delovnega zvezka je zaznati navodila in priporočila za spremljanje znanja. Trije sklopi (60 %) učence nagovarjajo učence k samovrednotenju lastnega reševanja, prav tako pa se v treh sklopih pojavijo možnosti, da učenci sami kaj dodajo, prispevajo nadgradijo.

c) Delovni zvezek 5 SLJ

Delovni zvezek v vseh sklopih omogoča učencem, da se navajajo na reševanje različnih tipov nalog, prav tako vsi sklopi omogočajo urjenje in utrjevanje osnovnih znanj. V polovici sklopov (50 %) je spodbujeno izkušensko učenje, kar pomeni, da naloge učence spodbujajo k izvedbi neke dejavnosti in pridobitvi izkušnje. Trije sklopi (30 %) podpirajo sodelovalno delo učencev. Devet sklopov (90 %) delovnega zvezka spodbuja samostojno učenje. Vsi sklopi vključujejo navodila in priporočila za spremljanje znanja, kakor tudi za samovrednotenje lastnega reševanja in znanja. Devet sklopov (90 %) daje v nalogah učencem možnosti, da sami kaj dodajo, prispevajo nadgradijo.

č) Delovni zvezek 6 SLJ

Vsi sklopi delovnega zvezka vključujejo različne tipe nalog. V 9 sklopih ali v 39,1 % je spodbujeno izkušensko učenje. Sodelovalno učenje je spodbujeno v 13 sklopih, kar pomeni 56,5 %. Samostojno učenje spodbuja 18 sklopov ali 78,3 % (5 sklopov ali 21,7 % le občasno in delno). V 15 sklopih oz. v 65,2 % je omogočeno urjenje in utrjevanje osnovnih znanj. V 19 sklopih delovnega zvezka ni zaznati navodil in priporočil za spremljanje znanja, kar zajema 82,6 %. Delovni zvezek vsebuje 3 sklope (13 %) s spodbudami, ki učence nagovarjajo k samovrednotenju lastnega reševanja in znanja (v 20 sklopih ali v 87 % se delno nakaže ta možnost). V 16 sklopih (69,6 %) ni dana nobena pobuda, zato da učenci sami kaj dodajo, prispevajo nadgradijo.

*Analiza delovnih zvezkov za slovenščino v petem razredu glede na kriterije s področja učenje učenja je pokazala, da le-ti različno pokrivajo posamezne kriterije. Po kriterijih pokritost različnih tipov nalog, vključevanje priložnosti za samostojno učenje, omogočanje urjenja in utrjevanja, spodbujanje spremljanja znanja, samovrednotenja ter možnosti nadgradnje v največji meri omogoča delovni zvezek 5 SLJ. Spodbude učencem, da skozi naloge/dejavnosti pridobijo izkušnje, so občasne, najbolje to učencem omogoča delovni zvezek 4 SLJ. Delovni zvezki se odlikujejo po **večji količini sklopov, ki učencem omogočajo samostojno učenje in urjenje osnovnih znanj in spretnosti. Značilnost vseh analiziranih delovnih zvezkov za slovenščino v petem razredu je, da v manjši meri vključujejo naloge, ki učence spodbujajo k sodelovalnemu učenju.** Didaktično priporočljiva sistema za obravnavanje jezikovnega pouka v 2. VIO sta predvsem celostni pouk in projektno učno delo, ki med drugim omogočata učencem, da razvijajo zmožnost in znanje ob aktivnih oblikah dela, kot so sodelovalno učenje, problemsko učenje itd. (Učni načrt za slovenščino, 2011, 102). Poleg tega je priporočljivo poleg frontalne in individualne oblike dela posebej skrbeti za večji delež skupinskega dela (prav tam).*

*V delovnih zvezkih (razen v delovnem zvezku 5 SLJ) ni sklopov, **ki bi omogočali sistematično spremljanje znanja**, zbiranje dokazil o znanju in razumevanju, kakor tudi **ne nalog za samoregulacijo učenja**. V sklopih treh delovnih zvezkov je **premalo danih možnosti za to, da učenci kaj dodajo, prispevajo oz. nadgradijo naloge.***

4 Sintezne ugotovitve in priporočila

Med sinteznimi ugotovitvami povzemamo cilje analize. V analizi so pridobljeni podatki za 12 delovnih zvezkov (natančneje za matematiko in slovenščino v 3. in 5. razredu), na osnovi katerih se lahko oblikuje ugotovitve in sugestije samo za analizirane delovne zvezke brez posplošitve na vse ostale delovne zvezke. Ne glede na to, da je bilo v analizo vključenih malo več kot polovico delovnih zvezkov, ki so na razpolago učiteljem za posamezni predmet v posameznem razredu, imajo ugotovitve analize močno sporočilno vrednost in signalizirajo kar nekaj šibkih točk učnih gradiv – delovnih zvezkov na razredni stopnji. Na osnovi opravljene analize se lahko oblikujejo sugestije za učitelje v procesu izbire delovnih zvezkov, kakor tudi za delo z njimi. Zaradi neprimerljivosti delovnih zvezkov za slovenščino in matematiko so ugotovitve zapisane ločeno. Prav tako bodo ugotovitve ločene za delovne zvezke v 3. in 5. razredu. Kljub navedenim metodološkim zadržkom smo izpeljali spodnje sklepe.

Sklep 1: Pokritost ciljev in standardov znanja iz učnih načrtov v pregledanih delovnih zvezkih je na visoki ravni, taksonomska struktura nalog je raznolika, prevladuje raven osnovnih znanj. Didaktična priporočila učnih načrtov glede povezanosti znanj, razvoja

kompetenc in medpredmetnih povezav v delovnih zvezkih bi bilo potrebno v večji meri upoštevati.

- V večini analiziranih delovnih zvezkov za **matematiko v 3. razredu** je prisotna visoka podpora ciljem in standardom znanja iz učnega načrta. Tako je podpora ciljem in standardom znanja v delovnih zvezkih ocenjena na najmanj 94,6 %. Pri vseh analiziranih delovnih zvezkih za matematiko v 3. razredu prevladuje podobna taksonomska struktura. Daleč največ je nalog na ravni poznavanja in razumevanja matematičnih pojmov (osnovno in konceptualno znanje), sledi proceduralno znanje (predvsem rutinski postopki se pogosto pojavljajo). Najmanj je zastopano problemsko znanje, kar pa je v skladu z zastopanostjo ciljev in standardov znanja v učnem načrtu za 3. razred. Naloge v sklopih v zadostni meri povezujejo različna znanja znotraj matematičnih vsebin. Slabost delovnih zvezkov za matematiko v 3. razredu se pokaže pri pomanjkljivem ali neprisotnem razvijanju osnovnih kompetenc in ustreznosti ter smiselnosti medpredmetnega povezovanja. Sledenja razvoju osnovnih kompetenc v nekaterih delovnih zvezkih sploh ni moč zaznati. Povezovanje znanja, ki je medpredmetno in smiselno povezano, je v delovnih zvezkih redko (v dveh primerih delovnih zvezkov nismo zaznali nobenega ustreznega medpredmetno povezanega celotnega sklopa), kar bi bilo glede na usmeritev v celostno učenje na razredni stopnji nujno.
- Delovni zvezki za **matematiko v petem razredu** v visokem deležu podpirajo cilje in standarde iz učnega načrta (izjema je en delovni zvezek, v katerem je usklajenost s cilji UN pod 50 %). Največ nalog v delovnih zvezkih za matematiko v petem razredu pokriva prvo taksonomsko raven po Gagnejevi taksonomiji, in sicer osnovno in konceptualno znanje. Najmanj nalog pokriva problemsko znanje, ki bi ga glede na predznanje učencev v 2. VIO lahko bilo vključenega bistveno več. Razvoj osnovnih kompetenc in povezovanje znanja znotraj predmeta sta v delovnih zvezkih za matematiko v petem razredu preskromno zastopana. Osmišljenega medpredmetnega povezovanja je v delovnih zvezkih premalo.
- Analiza izbranih delovnih zvezkov za **slovenščino v tretjem razredu** je pokazala, da naloge v sklopih podpirajo cilje in standarde znanja iz učnega načrta. Taksonomska struktura nalog pokaže, da največ nalog pokriva osnovno znanje, kar pomeni, da je v delovnih zvezkih največ nalog, v katerih je pričakovan priklic besedilnih informacij, osredotočenje in priklic eksplicitno navedenega podatka. Po količini nalog v sklopih je zaznati nizek delež vključenosti proceduralnih znanj, ki spodbujajo razumevanje s sklepanjem, izpeljave preprostih sklepov, interpretacijo in integracijo idej in podatkov iz besedila. Najmanj sklopov pregledanih delovnih zvezkov vsebuje problemska znanja, ki se kažejo v nalogah vrednotenja besedila, raziskovanja vsebine, jezika in elementov besedila.

Povezovanje znanj znotraj predmeta in ustrezne ter smiselne medpredmetne povezave v delovnih zvezkih so skromne.

- Analiza delovnih zvezkov za **slovenščino v petem razredu** je pokazala, da le-ti v zelo velikem deležu (nad 95,7 %) podpirajo cilje in standarde znanja iz učnega načrta. Naloge v sklopih delovnih zvezkov pokrivajo osnovno znanje, proceduralno znanje, kakor tudi problemska znanja. V vseh delovnih zvezkih je najmanj zastopano problemsko znanje. Naloge v sklopih povezujejo različna znanja znotraj predmeta. Medpredmetno povezovanje v vseh delovnih zvezkih je skromno zastopano.

Priporočilo 1: Učiteljem, ki uporabljajo delovne zvezke za matematiko in slovenščino v tretjem in petem razredu, se predlaga, da posvetijo posebno pozornost vključevanju višjih ravni znanja v pouk, saj delovni zvezki te potrebe ne zadovoljijo, priporočilo še posebej velja za učitelje petega razreda, kjer je potreba po razvijanju problemskih znanj še bolj intenzivna. Prav tako je z ustreznimi didaktičnimi pristopi, metodami in oblikami dela potrebno nadomestiti razvoj osnovnih kompetenc. Delovni zvezki le-teh ne razvijajo v zadostni meri. Pri uporabi delovnih zvezkov v razredu je potrebno premisliti vsebinske, ciljne in druge povezave, ki naj bodo smiselne in ustrezno načrtovane na letni in sproti ravni. Ob pregledu delovnega zvezka je treba upoštevati, da sama usklajenost z učnim načrtom ni zadosten kriterij za presojo kakovosti učnega gradiva (delovnega zvezka).

Sklep 2: Ustreznost rabe strokovne terminologije in simbolike je v analiziranih delovnih zvezkih različna. Podprtost pojmov s ponazorili, slikami ipd. je premalo zastopana, prav tako v delovnih zvezkih primanjkuje sistematičnega in načrtnega razvijanja besedišča.

- Uporaba strokovne terminologije v delovnih zvezkih za **matematiko v tretjem razredu** je različno ustrezna (od 46,5 % do 97,3 % ustreznosti). V delovnih zvezkih je premalo podpore strokovnih pojmov s pomočjo slik, primerov, zgledov, protiprimerov, primernih razvojni stopnji in premalo priložnosti za bogatenje (matematičnega) besedišča.
- Ustreznost uporabe strokovne terminologije v delovnih zvezkih za **matematiko v petem razredu** je najmanj 83,3 %, raba terminologije je v večini primerov korektna in jasna. V delovnih zvezkih je vključene premalo podpore strokovnim pojmom s slikami, primeri, zgledi, protiprimeri in definicijami, primernimi razvojni stopnji, kakor tudi premalo spodbud za razvoj matematičnega besedišča (v nekaterih primerih tudi za uporabo matematične simbolike).

- Ustreznost rabe strokovne terminologije, predpisane z učnim načrtom, je v delovnih zvezkih za **slovenščino v tretjem razredu** nizka. Ustreznost podpore strokovnih pojmov in njihovega razumevanja je nizka. Med delovnimi zvezki obstajajo precejšnje razlike v rabi strokovne simbolike. V delovnih zvezkih se kaže nizka raven skrbi za razvoj in bogatenje besedišča.
- V delovnih zvezkih za **slovenščino v petem razredu** je ustrezno rabljena strokovna terminologija. V delovnih zvezkih je premalo povezovanja terminologije s spoznavnimi postopki in uporabe tega v smiselnih situacijah ter besedilnih izzivih. V vseh delovnih zvezkih je zaznati slabšo pokritost strokovnih pojmov s sliko, primeri, zgledi, protiprimeri. Poudarjanje bogatenja besedišča in sistematična skrb za razvoj besednjaka učencev je v delovnih zvezkih za slovenščino na zadovoljivi ravni (med 60 in 91,3 % sklopov namenja skrb temu razvoju).

Priporočilo 2: Učitelje razrednega pouka je potrebno osveščati o pomenu rabe strokovne terminologije v učnih gradivih, saj le-ta močno vpliva na to, kako strokovno izrazoslovje usvojijo in uporabljajo učenci. Učitelji morajo k presojanju terminološke primernosti pristopati kritično. V vsakem učnem sklopu je potrebno sistematično in načrtno skrbeti za razvoj besedišča, ga navezovati na obstoječi besednjak, zato naj učitelji ob uporabi delovnih zvezkov temu posvetijo posebno skrb. Prav tako naj učitelji zaradi več zaznavnih stilov učencev in zaradi dinamike usvajanja konceptov znanja (konkretna raven z ubeseditvijo in generalizacijo, simbolna raven in abstraktna raven) v procesu učenja podkrepijo pojme in termine z drugimi ponazorili, če je le mogoče naj se vključujejo različne reprezentacije nekega pojma. Tega namreč delovni zvezki ne pokrijejo v zadostni meri.

3. sklep: Postopnost je vidna v vseh pregledanih delovnih zvezkih, spodbujanje razvoja pismenosti je zadovoljivo. Med delovnimi zvezki obstajajo velike razlike. V delovnih zvezkih primanjkuje spodbud za ustvarjalno razmišljanje. Predvidene diferenciacije in individualizacije skorajda ni zaznati.

- Načelo postopnosti je v delovnih zvezkih za **matematiko v tretjem razredu** ustrezno upoštevano. Razvijanje različnih vrst pismenosti, kritičnega mišljenja, vključevanje spoznavnih postopkov, uporaba različnih virov, vključevanje različnih komunikacijskih dejavnosti ter bralnih učnih strategij so tisti dejavniki didaktične ustreznosti, ki so v delovne zvezke preskromno vključeni. V delovnih zvezkih je premalo spodbud za zapisovanje daljših odgovorov, misli in utemeljitev. Bralno razumevanje je v delovnih zvezkih v večji meri vezano na branje besedil besedilnih ali problemskih nalog, manj pa na tvorjenje daljših odgovorov z uporabo matematičnega besedišča. Možnosti za razvoj ustvarjalnosti in

samoiniciativnosti učencev so v delovnih zvezkih minimalno vključene. V minimalnem obsegu se pojavijo tudi predlogi za diferencirano in individualizirano delo/reševanje.

- Delovni zvezki za **matematiko v petem razredu zadovoljivo upoštevajo načelo postopnosti**. Spodbujanje razvoja različnih vrst pismenosti je delno vključeno v vse pregledane delovne zvezke. Pomanjkljivost, ki se kaže v delovnih zvezkih, je pomanjkanje spodbud za prenašanje znanja v nove situacije, kakor tudi vključenost spoznavnih postopov. Ustvarjalnost in samoiniciativnost sta v delovnih zvezkih spodbujeni, manj pa je prisoten individualiziran in diferenciran pristop k reševanju.
- Didaktična ustreznost delovnih zvezkov za **slovenščino v tretjem razredu** se kaže skozi postopnost nalog. Pomanjkljivosti delovnih zvezkov so premalo podprt razvoj različnih vrst pismenosti, razvoj kritičnega mišljenja, ne vključevanje spodbud za uporabo konkretnih pripomočkov in povezovanje z različnimi viri. V delovne zvezke za slovenščino je vključenih premalo različnih komunikacijskih dejavnosti, bralnih učnih strategij. Razvoj ustvarjalnosti ter spodbude k diferenciranemu in individualiziranemu delu so v vseh delovnih zvezkih premalo vključene.
- Načelo postopnosti se ustrezno upošteva v **delovnih zvezkih za slovenščino** v petem razredu. Slabo je podprt razvoj različnih vrst pismenosti, vključevanje konkretnih pripomočkov, razvoj ustvarjalnosti ter spodbude k diferenciranemu in individualiziranemu pristopu k reševanju.

Priporočilo 3: Ob vključevanju delovnih zvezkov v pouk je nujno potrebno premisliti, kako bo učitelj s svojimi metodami in oblikami poučevanja poskrbel za napredek vsakega učenca. Naloge v delovnih zvezkih prinašajo za vse učence enake naloge, enake zahtevnosti in so enakega obsega. Ker so med učenci številne razlike (predznanje, nadarjenost, zaznavni stil ...) delo z učnim gradivom ne more biti za vse enako. Delovni zvezki ne predvidevajo individualiziranega ali diferenciranega pristopa k reševanju ter spodbud za ustvarjalno razmišljanje.

Sklep 3: **Strukturiranost nalog v pregledanih delovnih zvezkih je ustrezna. Interesi in potrebe otrok so v kontekstu reševanja različno upoštevani. Kvaliteta in smiselnost slikovnega gradiva, avtentičnost nalog in vključenost predznanja učencev so tisti kriteriji, ki bi jih veljalo v večji meri vključevati v učno gradivo, kot je delovni zvezek, predvsem zaradi upoštevanja razvojne stopnje otrok in vpliva na motivacijo.**

- Interesi in potrebe otrok so v **delovnih zvezkih za matematiko v tretjem razredu** občasno zajeti, potrebno bi bilo več vključevanja le tega v naloge. Naloge so dokaj jasno in enoznačno zapisane ter strukturirane. Podprtost s slikovnim gradivom in razvoj večpredstavnosti je prisotna. Avtentičnost nalog in izhajanje iz otroškega sveta v sklopih delovnih zvezkov sta prisotna le občasno, prav tako je aktiviranje formalnega in neformalnega predznanja učencev redko vidno in spodbujeno.
- Jasnost in enoznačnost strukture nalog v delovnih zvezkih za **matematiko v petem razredu** sta ustrezni, slikovno gradivo smiselno podpira učenje in razmišljanje, situacij, povezanih z vsakdanjim življenjem, je v delovnih zvezkih premalo, prav tako pa je premalo sistematičnega in načrtnega vključevanja predznanja učencev v posamezne sklope.
- Zadovoljivo upoštevanje interesov in potreb učencev je vidno v delovnih zvezkih za **slovenščino v tretjem razredu**, naloge so v večini enoznačne in jasno strukturirane, slabost se zrcali v slabši pokritosti z nalogami, ki bi izhajale iz avtentične učne situacije ter bi omogočale vključevanje predznanja učencev.
- Struktura nalog v delovnih zvezkih za **slovenščino v petem razredu** je dobra, a izhajanje iz interesov in potreb učencev nezadostna, prav tako je nezadostna podprtost slikovnega gradiva. Delovni zvezki za slovenščino v petem razredu izstopajo po avtentičnosti situacij, ki jih prinašajo naloge, pri vključevanju predznanja pa so med delovnimi zvezki velike razlike.

Priporočilo 4: Učenje na razredni stopnji naj v izhodišču poteka ob konkretnih dejavnostih, z veliko verbalizacije. Ko učenci na konkretni ravni razumejo koncept, učenje preide na simbolno raven in nato na abstraktno. Zaradi tega je treba pred vključitvijo delovnega zvezka omogočiti učencem raziskovanje, didaktično igro, rokovanje s konkretnimi materiali, igre vlog, napovedovanja, preiskovanja, izdelovanje izdelkov. Učitelj naj naloge in dejavnosti presoja glede na to, ali pri učencu vzbudijo zanimanje za matematiko oz. jezik ter s tem uvid v osmišljanje vsebin. Naloge, ki izhajajo iz problemskih situacij, mora biti učenec sposoben doživeti, saj bo le tako lahko pokazal zanimanje za njihovo reševanje in se bo sčasoma reševanja loteval samostojno.

Sklep 5: Različnost tipov nalog je v pregledanih delovnih zvezkih ustrezno zastopana, spodbujen je razvoj samostojnega učenja in utrjevanje osnovnih znanj. Izkušensko učenje, sodelovalno učenje, spremljanje znanja, utrjevanje, nadgradnja ciljev, samovrednotenje je vključeno v nezadostni meri.

- Vključenost različnih tipov nalog v delovne zvezke za **matematiko v tretjem razredu** je dobra. Prav tako je v njih omogočen razvoj zmožnosti za razvoj samostojnega učenja in urjenja osnovnih znanj in spretnost. Slabost delovnih zvezkov se kaže v premalo spodbudah za razvoj zmožnosti sodelovanja, za spremljanje znanja ter samovrednotenja, kakor tudi premalo možnosti za nadgrajevanje obstoječih nalog.
- Raznolikost tipov nalog je v delovnih zvezkih za **matematiko v petem razredu** ustrežna. Spodbujeno je samostojno učenje, manj sodelovalno učenje. Priložnosti za utrditev osnovnih znanj in spretnosti je v delovnih zvezkih mnogo. Značilno je nenačrtno in preskromno vključevanje nalog, ki omogočajo spremljanje lastnega napredka, samovrednotenja, preverjanja lastnih zmožnosti.
- Med delovnimi zvezki za **slovenščino v tretjem razredu** so velike razlike. Vključenost različnih tipov nalog je ustrežna, prav tako količina nalog za razvoj samostojnega učenja in urjenje osnovnih znanj in spretnosti. Spodbud za sodelovalno delo, samovrednotenje in spremljanje znanja je premalo.
- Delovni zvezki za **slovenščino v petem razredu** se med seboj razlikujejo v vključevanju različnih tipov nalog. Odlikujejo se po večji količini sklopov, ki učencem omogočajo samostojno učenje in urjenje osnovnih znanj in spretnosti, vsi pa premalo vključujejo spodbude za sodelovalno delo, spremljanje znanja ter samovrednotenje.

Priporočilo 5: V luči sodobnih smernic poučevanja in učenja bi bilo potrebno ob uporabi delovnih zvezkov vključevati več situacij za razvoj samoregulacije učenja in s tem omogočati učencem, da pridobivajo izkušnje, sodelujejo, spremljajo in vrednotijo. Učitelj s svojimi pristopi lahko te postopke vključuje (tudi ob uporabi delovnega zvezka), vendar pa mora natančno načrtovati in premisliti, kaj bodo učenci znali, naredili, zmogli, kako bodo vedeli, da so uspešni in s katerimi dejavnostmi bo učitelj to spodbudil.

Končni sklep

Namen analize je bil ugotoviti kakovost delovnih zvezkov glede na opredeljena področja kriterijev. Analiza izbranih delovnih zvezkov za 3. in 5. razred je pokazala, da je učiteljeva strokovna presoja in izbira delovnega zvezka odgovorno in strokovno zahtevno delo. Opravljena analiza nam pokaže, katera področja delovnega zvezka so za uporabnike pomembna, kje so izbrani delovni zvezki »močni« in na katerih področjih velja vpeljati izboljšave. Pri izbiri delovnih zvezkov je učitelj avtonomen in ima možnost izbire med široko paleto delovnih zvezkov, ki so na tržišču, le ti pa se med seboj razlikujejo. Marentič Požarnik idr. (2005) opozarjajo, da se avtonomija učitelja kot možnost izbire učnih vsebin kaže v izbiranju učnih gradiv, v nadomeščanju in izpuščanju

predlaganih nalog, pri čemer ni pomembno le to, da ima učitelj možnost izbirati, ampak predvsem to, kako avtonomno učitelj to možnost uporablja.

V uvodu smo opredelili dejavnike, po katerih je mogoče presojati učna gradiva oz. delovne zvezke, le ti imajo lahko poudarek na učencu, učitelju ali kontekstu. Z analizo smo ugotavljali v večji meri tiste dejavnike, ki se osredotočajo na učenca (razvojna stopnja, zahtevnost nalog, interesi, potrebe) in učitelja (didaktični pristopi, razvoj terminologije, razvoj zmožnosti učenje učenja). Z analizo večkrat izpostavimo, da je delovni zvezek na razredni stopnji »sekundarni vir«, ki naj podpira učenca, da poglobi in nadgradi pridobljeno znanje oz. cilje predmeta iz učnega načrta, uporabi pridobljeno znanje v novih primerih, situacijah, uri in utrjuje postopke, pomaga pri pridobivanju izkušenj, razvija predstave in pojme, spodbuja učence k lastnemu mišljenju in ustvarjalnosti, razvija vse vrste pismenosti. Pričujoča analiza pokaže, da glede na opredeljeno funkcijo delovnih zvezkov le-ti podpirajo urjenje osnovnih znanj ter urjenje postopkov. V manjši meri pa delovni zvezki omogočajo prenos znanja v nove situacije, pridobivanje raznolikih izkušenj, razvoj predstav in pojmov. Uresničevanje didaktičnih priporočil učnih načrtov glede povezanosti znanja, razvoja kompetenc in medpredmetnih povezav v delovnih zvezkih je nezadostno. Največji primanjkljaj je zaznati na področju sistematičnega razvoja besedišča, ustvarjalnosti in samoiniciativnosti učencev ter vključevanju individualiziranega in diferenciranega pristopa k reševanju. Ker so delovni zvezki učitelju in učencu na razredni stopnji podporno gradivo, tako učitelji kot učenci potrebujejo za uspešno in učinkovito poučevanje in učenje mnogo več. Opravljena analiza pokaže, da pregled delovnih zvezkov po kriterijih usklajenosti s cilji in standardi učnega načrta ni dovolj. Usklajenost z učnim načrtom je namreč v pregledanih delovnih zvezkih visoka, kar pa ne pomeni avtomatično tudi ustreznosti delovnega zvezka glede na ostale kriterije (didaktična ustreznost, terminološka primernost, primernost razvojni stopnji in spodbujanje učenja učenja).

Opravljena analiza in ugotovitve na podlagi analize nakazujejo potrebo po nadaljnem raziskovanju področja delovnih zvezkov na razredni stopnji. Pogostost rabe delovnih zvezkov (na to sklepamo na osnovi seznamov naročenih delovnih zvezkov v posameznih razredih) pri poučevanju na razredni stopnji namreč kaže, da delo z delovnimi zvezki vzame veliko časa v poučevanju in učenju vsakega učenca. Zato mora ta proces biti kvaliteten in izpeljan ob najkakovostnejših in pedagoško didaktično najustreznejših gradivih. V nadaljnjih raziskavah velja analizirati:

- rešenost izbranih, naročenih in kupljenih delovnih zvezkov na razredni stopnji ter odkriti razloge za nerešenost;
- količino časa v procesu učenja in poučevanja, namenjenega delu z delovnimi zvezki ter didaktično ustreznost in premišljenost tega procesa;
- medpredmetno zasnovane delovne zvezke in njihovo ustreznost povezovanja ciljev in vsebin;

- vlogo delovnih zvezkov na začetku šolanja (predvsem v 1. razredu), kjer se pojavljajo določene specifike učnega procesa in učnega okolja.

Glede na ugotovitve analize bi bilo poročilo smiselno skleniti s priporočili: veljalo bi oblikovati podrobne strokovne smernice za oblikovanje in pripravo delovnih zvezkov, ti naj bi vsebovali več celostnega, raziskovalnega in problemskega pristopa k učenju, smiselne medpredmetnosti, možnosti za razvoj ustvarjalnosti, več povezovanja med vsebinami in temami, več individualiziranega pristopa ter sodelovalnega učenja. Avtorji delovnih zvezkov bi morali poleg sledenja učnim načrtom in vsebinske ustreznosti slediti tudi sodobnim didaktičnim smernicam. Le te so:

- Vsak delovni zvezek mora slediti didaktičnim načelom in priporočilom, saj so le ta osnova za poučevanje. Ključna načela so postopnost, nazornost, aktivnost, primernost razvojni stopnji, znanstvenost, povezanost ter načelo individualizacije in diferenciacije.
- Delovni zvezek mora biti grajen na predznanju učencev, saj le ustrezna izgradnja temeljnega znanja omogoča učinkovito nadgradnjo. V sklope delovnega zvezka mora biti ustrezno vgrajena tudi motivacijska komponenta.
- Povezanost delovnega zvezka z življenjskimi in avtentičnimi učnimi situacijami. Vsebine in teme morajo biti povezane z razvojno stopnjo in razumevanjem učencev določene starosti. Ključnega pomena je ustrezna zahtevnost nalog, ki omogoča napredovanje. Poleg tega v delovnem zvezku na razredni stopnji niso dopustne strokovno napačne poenostavitve znanstvenih dejstev, saj le te peljejo do izgradnje napačnih predstav pri učencih, kar onemogoča ustrezno nadgradnjo.
- Razvoj besedišča je na razredni stopnji povezan s procesi učenja in mišljenja, gre za povezane procese, ki se medsebojno prepletajo in so vzajemni. Zato mora delovni zvezek sistematično in načrtno razvijati besedišče oz. omogočati učencu, da le tega razvija (tematski asociogrami, sinonimi, besedne igre, raziskovanje besedišča). Novo besedišče naj bo podkrepljeno s pojasnili, primeri in različnimi reprezentacijami.
- Vsebina delovnega zvezka mora biti dopolnjena in povezana z ustrezno in sporočilno fotografijo, ilustracijo, shemo, prikazom, itd. Le-te morajo spodbujati asociacije, biti morajo bogate in ustrezne predmetnosti. Odnos med besedilom in ilustracijo mora biti primeren glede na razvojno stopnjo.
- Obseg delovnega zvezka mora biti postavljen na realno osnovo, kar pomeni, da delovni zvezek na razredni stopnji mora biti le dopolnilni vir in ne osnovni ter temeljni vir učenja. Tako avtorji kot učitelji bi morali obseg delovnega zvezka jemati zelo resno. Eden od neformalnih kazalnikov je primerjava števila ur določenega predmeta v predmetniku in število strani v delovnem zvezku, ki sta pogosto identična ali pa slednje prekorači prvega.

Ob tem se postavlja vprašanje o količini časa, posvečenega delu s konkretnimi materiali, izkušnjskemu učenju, pridobivanju veščin sodelovanja itd.

Zaradi občutljivosti razvojne stopnje učencev in pomena ustreznega zgodnjega poučevanja in učenja kakor tudi razvoja pojmov in konceptov na začetku šolanja, bi bilo potrebno pod drobnogled vzeti vsako učno gradivo, ki ga uporabljajo učitelj oz. učenci. Zato bi veljalo premisliti o urejenosti področja učnih gradiv (predvsem delovnih zvezkov) za osnovno šolo in o možnosti potrjevanja ustreznosti delovnih zvezkov s strani strokovnih inštitucij. Potrjevanje bi moralo poleg pregleda usklajenosti z učnim načrtom vsebovati tudi presojo didaktične, terminološke ustreznosti, ustreznosti razvojni stopnji ter sledenje specifičnim priporočilom posameznih didaktik. Na osnovi analize je ugotovljeno, da bi bilo potrebno učiteljem pomagati pri izbiri kakovostnega delovnega zvezka, saj skladnost s predpisanimi standardi ni dovolj. Obstoječ sistem izbire delovnih zvezkov ne zagotavlja dodatnih informacij, ki bi lahko bile učiteljem v pomoč pri izbiri čim bolj kakovostnega in njihovim potrebam prilagojenega delovnega zvezka. Šolske inštitucije, zavodi in predvsem strokovna javnost nima pregleda nad dostopnimi in v učni proces vključenimi učnimi gradivi v posameznem razredu in za posamezen predmet, ali pa je ta vpogled pomanjkljiv. Na osnovi opravljene analize se izpelje sklep, da nepotrjenost delovnega zvezka lahko vpliva na kakovost procesa učenja in poučevanja.

PRILOGE

Priloga 1

Preglednica 1: Delež učnih gradiv po predmetih od 1. do 5. razreda

Predmet in vrsta gradiva	% po predmetu
Angleščina	100,00 %
učbenik	61,46 %
delovni zvezek	37,53 %
delovni učbenik	0,92 %
učno sredstvo, gradivo za delo	0,05 %
naloge, vaje	0,05 %
Družba	100,00 %
učbenik	89,51 %
delovni zvezek	7,59 %
karta	1,67 %
samostojni delovni zvezek	0,63 %
atlas	0,59 %
Glasbena umetnost	100,00 %
učbenik	73,40 %
delovni zvezek	17,59 %
samostojni delovni zvezek	3,44 %
delovni zvezek in zvočno gradivo	3,11 %
delovni učbenik	1,64 %
učno sredstvo, zvočno gradivo	0,49 %
učno sredstvo, gradivo za delo	0,33 %
Gospodinjstvo	100,00 %
učbenik	92,94 %
delovni zvezek	7,06 %
Likovna umetnost	100,00 %
učbenik	99,45 %
samostojni delovni zvezek	0,55 %
Matematika	100,00 %
delovni zvezek	44,22 %
učbenik	33,52 %
delovni učbenik	8,12 %
samostojni delovni zvezek	6,75 %
naloge, vaje	5,35 %
učno sredstvo, gradivo za delo	2,06 %
Naravoslovje in tehnika	100,00 %
učbenik	75,52 %
učno sredstvo, gradivo za delo	17,49 %
delovni zvezek	5,83 %
samostojni delovni zvezek	1,11 %
naloge, vaje	0,05 %
Slovenščina	100,00 %
učbenik – književnost	42,43 %
učbenik – jezik	22,38 %
delovni zvezek	13,13 %
samostojni delovni zvezek	10,24 %
delovni zvezek in koda za spletne vsebine	7,37 %
učno sredstvo, gradivo za delo	2,88 %
samostojni delovni zvezek in koda za spletne vsebine	0,60 %
naloge, vaje	0,46 %

delovni učbenik	0,46 %
učbenik	0,05 %
zvezek	0,01 %
Spoznavanje okolja	100,00 %
učbenik	85,32 %
delovni zvezek	10,03 %
delovni učbenik	2,33 %
učno sredstvo, gradivo za delo	1,33 %
samostojni delovni zvezek	1,00 %

Preglednica 2: Deleži učnih gradiv od 1. do 5. razreda, ki niso vključena v učbeniški sklad

Vrsta učnega gradiva	Razred					Skupna %
	1.	2.	3.	4.	5.	
delovni zvezek	50,11 %	61,08 %	57,01 %	57,01 %	61,53 %	57,58 %
samostojni delovni zvezek	2,25 %	5,56 %	10,61 %	23,44 %	21,18 %	14,23 %
učno sredstvo, gradivo za delo	19,33 %	3,66 %	3,87 %	11,00 %	8,72 %	9,57 %
delovni zvezek in koda za spletne vsebine	13,91 %	13,25 %	15,57 %	0,00 %	0,00 %	7,06 %
delovni učbenik	10,40 %	7,24 %	7,05 %	4,90 %	0,15 %	5,41 %
naloge, vaje	3,79 %	5,56 %	5,89 %	1,68 %	0,10 %	2,96 %
karta	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,86 %	6,58 %	1,85 %
samostojni delovni zvezek in koda za spletne vsebine	0,00 %	3,58 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,58 %
delovni zvezek in zvočno gradivo	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,67 %	1,20 %	0,47 %
atlas	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,29 %	0,40 %	0,17 %
učno sredstvo, zvočno gradivo	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,14 %	0,15 %	0,07 %
učno sredstvo	0,21 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,04 %
zvezek	0,00 %	0,08 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %
	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Preglednica 3: Deleži različnih vrst učnih gradiv po predmetih in razredih od 1. do 5. razreda

Premet in vrsta gradiva	RAZRED								% po predmetu
	1.	2.	3.	4.	5.	1., 2.	1., 2., 3., 4.	3., 4.	
Angleščina	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %				100,00 %
učbenik	8,33 %	8,57 %	8,33 %	63,04 %	63,45 %				61,46 %
delovni zvezek	41,67 %	62,86 %	75,00 %	36,87 %	36,45 %				37,53 %
delovni učbenik	50,00 %	28,57 %	16,67 %	0,00 %	0,00 %				0,92 %
učno sredstvo, gradivo za delo	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,09 %	0,00 %				0,05 %
naloge, vaje	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,10 %				0,05 %
Družba				100,00 %	100,00 %				100,00 %
učbenik				90,70 %	88,33 %				89,51 %
delovni zvezek				7,14 %	8,05 %				7,59 %
karta				1,45 %	1,90 %				1,67 %
samostojni delovni zvezek				0,27 %	1,00 %				0,63 %
atlas				0,45 %	0,72 %				0,59 %
Glasbena umetnost	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %				100,00 %
učbenik	90,32 %	82,97 %	78,47 %	64,83 %	67,89 %				73,40 %
delovni zvezek	4,84 %	9,34 %	14,35 %	25,08 %	21,05 %				17,59 %
samostojni delovni zvezek	0,00 %	3,30 %	2,39 %	4,89 %	3,95 %				3,44 %
delovni zvezek in zvočno gradivo	0,00 %	0,00 %	0,00 %	4,28 %	6,32 %				3,11 %
delovni učbenik	4,03 %	3,30 %	4,31 %	0,00 %	0,00 %				1,64 %
učno sredstvo, zvočno gradivo	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,92 %	0,79 %				0,49 %
učno sredstvo, gradivo za delo	0,81 %	1,10 %	0,48 %	0,00 %	0,00 %				0,33 %
Gospodinjstvo					100,00 %				100,00 %
učbenik					92,94 %				92,94 %
delovni zvezek					7,06 %				7,06 %
Likovna umetnost	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %		100,00 %	100,00 %
učbenik	96,67 %	98,39 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %		100,00 %	99,45 %
samostojni delovni zvezek	3,33 %	1,61 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %		0,00 %	0,55 %

Premet in vrsta gradiva	RAZRED								% po predmetu
	1.	2.	3.	4.	5.	1., 2.	1., 2., 3., 4.	3., 4.	
Matematika	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %		100,00 %		100,00 %
delovni zvezek	62,90 %	50,81 %	51,25 %	37,64 %	31,01 %		0,00 %		44,22 %
učbenik	12,98 %	16,61 %	17,03 %	35,51 %	63,45 %		100,00 %		33,52 %
delovni učbenik	12,31 %	10,75 %	10,63 %	11,12 %	0,10 %		0,00 %		8,12 %
samostojni delovni zvezek	3,00 %	6,19 %	5,94 %	12,13 %	5,15 %		0,00 %		6,75 %
naloge, vaje	6,32 %	10,26 %	10,78 %	3,60 %	0,10 %		0,00 %		5,35 %
učno sredstvo, gradivo za delo	2,50 %	5,37 %	4,38 %	0,00 %	0,19 %		0,00 %		2,06 %
Naravoslovje in tehnika			100,00 %	100,00 %	100,00 %				100,00 %
učbenik			0,00 %	73,61 %	77,57 %				75,52 %
učno sredstvo, gradivo za delo			100,00 %	19,65 %	15,17 %				17,49 %
delovni zvezek			0,00 %	5,55 %	6,13 %				5,83 %
samostojni delovni zvezek			0,00 %	1,09 %	1,13 %				1,11 %
naloge, vaje			0,00 %	0,09 %	0,00 %				0,05 %
Slovenščina	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %			100,00 %
učbenik-književnost	30,94 %	43,19 %	49,19 %	44,22 %	42,41 %	100,00 %			42,43 %
učbenik-jezik	12,47 %	20,68 %	16,94 %	28,60 %	30,29 %	0,00 %			22,38 %
delovni zvezek	21,70 %	18,72 %	14,22 %	5,72 %	7,82 %	0,00 %			13,13 %
samostojni delovni zvezek	0,55 %	1,05 %	5,56 %	21,22 %	19,47 %	0,00 %			10,24 %
delovni zvezek in koda za spletne vsebine	15,31 %	11,26 %	12,86 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %			7,37 %
učno sredstvo, gradivo za delo	16,42 %	0,46 %	0,26 %	0,12 %	0,00 %	0,00 %			2,88 %
samostojni delovni zvezek in koda za spletne vsebine	0,00 %	3,01 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %			0,60 %
naloge, vaje	1,26 %	0,65 %	0,45 %	0,12 %	0,00 %	0,00 %			0,46 %
delovni učbenik	1,26 %	0,79 %	0,45 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %			0,46 %
učbenik	0,08 %	0,13 %	0,06 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %			0,05 %
zvezek	0,00 %	0,07 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %			0,01 %
Spoznavanje okolja	100,00 %	100,00 %	100,00 %						100,00 %

Premet in vrsta gradiva	RAZRED							% po predmetu	
	1.	2.	3.	4.	5.	1., 2.	1., 2., 3., 4.		3., 4.
učbenik	73,57 %	86,97 %	87,92 %						85,32 %
delovni zvezek	8,21 %	11,06 %	9,74 %						10,03 %
delovni učbenik	14,64 %	0,14 %	0,00 %						2,33 %
učno sredstvo, gradivo za delo	2,50 %	0,70 %	1,48 %						1,33 %
samostojni delovni zvezek	1,07 %	1,12 %	0,86 %						1,00 %

Priloga 2

Instrumentarij za analizo delovnih zvezkov za matematiko

OSNOVNI PODATKI O DELOVNEM ZVEZKU:			
Naslov delovnega zvezka: _____			
Razred: _____			
Založba: _____			
Število strani: _____			
Število sklopov: _____			
Delovni zvezek je sestavni del učnega kompleta, ki ga sestavljajo:			
Vsebina v delovnem zvezku je organizirana po (obkroži ustrezno trditev):			
<ul style="list-style-type: none"> a) medpredmetnih temah b) zmožnostih c) učnih sklopov usklajenih z UN d) učnih sklopov po izbiri avtorja e) drugo: 			
Splošni opis delovnega zvezka:			
(struktura, strukturiranost sklopov ...)			
Analiza po kriterijih			
USKLAJENOST Z UČNIM NAČRTOM			
Naloge v delovnem zvezku:	DA	DELNO	NE
podpirajo cilje in standarde znanja iz učnega načrta			
pokrivajo osnovno in konceptualno znanje (poznvanje in razumevanje pojmov)			
pokrivajo proceduralno znanje (izvajanje postopkov in algoritmov)			
pokrivajo problemsko znanje (reševanje problemov)			
smiselno povezujejo znanje znotraj predmeta (med vsebinami in sklopi)			
razvijajo osnovne kompetence (opisane v UN)			
povezujejo znanje tudi medpredmetno			
TERMINOLOŠKA PRIMERNOST			
Naloge v delovnem zvezku:	DA	DELNO	NE
uporabljajo ustrezno strokovno terminologijo (iz UN)			
imajo strokovne pojme podprte s sliko, primerom oz. zgledom, s protiprimerom, z definicijo, ...			
navajajo učence na uporabo (matematične) simbolike			
poudarjajo bogatenje (matematičnega) besedišča			
DIDAKTIČNA USTREZNOST			
Naloge v delovnem zvezku:	DA	DELNO	NE
uresničujejo načelo postopnosti (od lažje k težjim, podprte z vizualno podporo do abstraktnega nivoja ...) in omogočajo učencem napredovanje			
spodbujajo razvoj različnih vrst pismenosti			
spodbujajo razvoj kritičnega mišljenja			

vključujejo spoznavne postopke (<i>primerjanje, razvrščanje, urejanje, sklepanje, povzemanje ...</i>)			
spodbujajo k napovedovanju, predvidevanju, odkrivanju, preizkušanju			
spodbujajo k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah (<i>transfer znanja</i>)			
omogočajo zapis daljšega/širšega odgovora (<i>naloge odprtega tipa</i>)			
nagovarjajo k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov			
spodbujajo k uporabi različnih virov			
spodbujajo k uporabi različnih komunikacijskih dejavnosti			
omogočajo branje in razumevanje različnih vrst besedil			
spodbujajo razvoj bralnega razumevanja			
spodbujajo uporabo različnih bralnih učnih strategij			
spodbujajo ustvarjalnost in samoiniciativnost			
omogočajo/predvidevajo diferenciacijo in individualizacijo (del gradiva za vse učence, del učencev za posamezne učence)			
PRIMERNOST RAZVOJNI STOPNJI			
Naloge v delovnem zvezku:	DA	DELNO	NE
upoštevajo potrebe in interese učencev (<i>te razvojne stopnje</i>)			
so jasno in enoznačno zapisane, strukturirane (razdeljene po korakih), nazorno in pregledno oblikovane			
so podprte s smiselnim slikovnim gradivom (<i>podpira razmišljanje učencev in iskanje rešitev</i>)			
izhajajo iz avtentičnih situacij (<i>otroškega sveta</i>) in s tem kažejo učencem na osmišljeno učenje in povezanost z vsakdanjim življenjem			
omogočajo vključevanje predznanja učencev (<i>formalno, neformalno znanje</i>)			
UČENJE UČENJA			
Naloge v delovnem zvezku:	DA	DELNO	NE
so različnih tipov in navajajo učence na njihovo reševanje			
spodbujajo pridobivanje izkušenj (izkušensko učenje)			
spodbujajo sodelovalno učenje			
podpirajo samostojno učenje			
omogočajo spremljanje znanja (dokazila)			
omogočajo dovolj urjenja in utrjevanja osnovnih znanj (npr. računskih postopkov, štetja, opazovanja, primerjanja, pisanja ...)			
omogočajo samovrednotenje			
dajejo možnost, da učenci sami kaj dodajo ali prispevajo, nadgradijo naloge			

Instrumentarij za analizo delovnih zvezkov za slovenščino

OSNOVNI PODATKI O DELOVNEM ZVEZKU:			
Naslov delovnega zvezka: _____			
Razred: _____			
Založba: _____			
Število strani: _____			
Število sklopov: _____			
Delovni zvezek je sestavni del učnega kompleta, ki ga sestavljajo: _____			
Vsebina v delovnem zvezku je organizirana po (obkroži ustrezno trditev):			
☐ a) medpredmetnih temah ☐ b) zmožnostih ☐ c) učnih sklopov usklajenih z UN ☐ d) učnih sklopov po izbiri avtorja ☐ e) drugo: _____			
Splošni opis delovnega zvezka:			
(struktura, strukturiranost sklopov ...)			
Analiza po kriterijih			
USKLAJENOST Z UČNIM NAČRTOM			
Naloge v delovnem zvezku sledijo didaktičnim priporočilom iz UN, tako da	DA	Delno	NE
pokrivajo cilje in standarde znanj iz učnega načrta			
pokrivajo osnovno znanje (<i>priklic besedilnih informacij, osredotočenje in priklic eksplicitno navedenega podatka</i>)			
pokrivajo proceduralno znanje (<i>razumevanje s sklepanjem, izpeljava preprostega sklepa, interpretacijo in integracijo idej in podatkov</i>)			
pokrivajo problemsko znanje (<i>vrednotenje besedila, raziskovanje vsebine, jezika in elementov besedila</i>)			
smiselno povezujejo znanje znotraj predmeta (med vsebinami in sklopi)			
razvijajo vse štiri sporazumevalne zmožnosti			
povezujejo znanje tudi medpredmetno			
TERMINOLOŠKA PRIMERNOST			
Naloge v delovnem zvezku sledijo didaktičnim priporočilom iz UN, tako da	DA	Delno	NE
uporabljajo ustrezno strokovno terminologijo (iz UN)			
imajo strokovne pojme podprte s primerom oz. zgledom, s protiprimerom, z definicijo, s sliko ...			
navajajo učence na uporabo simbolike (npr. ločil, odstavka ...)			
poudarjajo bogatenje besedišča			

DIDAKTIČNA USTREZNOST			
Naloge v delovnem zvezku sledijo didaktičnim priporočilom iz UN, tako da	DA	Delno	NE
uresničujejo načelo postopnosti (od lažje k težjim, podprte z vizualno podporo do abstraktnega nivoja ...) in omogočajo učencem napredovanje			
spodbuja razvoj različnih vrst pismenosti			
spodbuja razvoj kritičnega mišljenja			
vključujejo spoznavne postopke (<i>primerjanje, razvrščanje, urejanje, sklepanje, povzemanje ...</i>)			
spodbujajo k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah (transfer znanja)			
omogočajo zapis daljšega/širšega odgovora (<i>naloge odprtega tipa</i>)			
nagovarjajo k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov			
spodbujajo k uporabi različnih virov			
spodbujajo k uporabi različnih komunikacijskih dejavnosti			
omogočajo branje in razumevanje različnih vrst besedil			
spodbujajo razvoj bralnega razumevanja			
spodbujajo uporabo različnih bralnih učnih strategij			
spodbujajo ustvarjalnost in samoiniciativnost			
omogočajo/predvidevajo diferenciacijo in individualizacijo (<i>del gradiva za vse učence, del učencev za posamezne učence</i>)			
PRIMERNOST RAZVOJNI STOPNJI			
Naloge v delovnem zvezku sledijo didaktičnim priporočilom iz UN, tako da	DA	Delno	NE
upoštevajo potrebe in interese učencev (<i>te razvojne stopnje in obeh spolov</i>)			
so jasno in enoznačno zapisane, strukturirane (razdeljene po korakih), nazorno in pregledno oblikovane			
so podprte s smiselnim slikovnim gradivom (podpira razmišljanje učencev in iskanje rešitev)			
izhajajo iz avtentičnih situacij (otroškega sveta) in s tem kažejo učencem na osmišljeno učenje in povezanost z vsakdanjim življenjem			
omogočajo vključevanje predznanja učencev (<i>formalno, neformalno znanje</i>)			
UČENJE UČENJA			
Naloge v delovnem zvezku sledijo didaktičnim priporočilom iz UN, tako da	DA	Delno	NE
so različnih tipov in navajajo učence na njihovo reševanje			
spodbujajo pridobivanje izkušenj (izkušensko učenje)			
spodbujajo sodelovalno učenje in sodelovanje			
podpirajo samostojno učenje			
omogočajo spremljanje znanja			
omogočajo dovolj urjenja in utrjevanja osnovnih sporazumevalnih zmožnosti (<i>pisanja, branja ...</i>)			
omogočajo samovrednotenje			
naloge dajejo možnost, da učenci sami kaj dodajo ali prispevajo, nadgradijo naloge			

USTREZNOST PODPORE SODOBNIM KONCEPTOM UČENJA IN POUČEVANJA SLOVENŠČINE			
Naloge v delovnem zvezku sledijo didaktičnim priporočilom iz UN, tako da	DA	Delno	NE
naloge izhajajo iz ustreznega izhodiščnega besedila (funkcionalna in praktična raba jezika)			
navaja na rabo ustnih in pisnih besedil v različnih (smiselni) okoliščinah			
navaja na rabo ustnih in pisnih besedil za različne namene			
naloge spodbujajo različne (individualnost učenca) interpretacije in različne odzive na prebrano			
naloge omogočajo poustvarjanje			
naloge kažejo na sistematično razvijanje tehnike pisanja			
naloge kažejo na sistematično razvijanje tehnike branja			
naloge omogočajo sistematično razvijanje branja za razumevanjem na treh ravneh razumevanja (<i>informacijsko, interpretativno, kritično</i>)			
naloge so smiselno razporejene v sklope, naloge se vsebinsko povezujejo in nadgrajujejo			
vključujejo didaktične igre za razvoj jezika			
naloge omogočajo razvoj pravopisne zmožnosti izhajajoč iz besedila			
naloge omogočajo razčlenjevanje neumetnostnih besedil (<i>vsebinsko, pomensko, pragmatično, jezikovno</i>)			
naloge omogočajo tvorbo neumetnostnih besedil			
omogočajo vodeno spoznavanje besedil (<i>zgradba, značilnosti besedilne vrste, vsebina</i>)			
vsebujejo navodila za samostojno razvijanje bralne zmožnosti (<i>strukturiranost navodil, ki vodijo učence, da samostojno izvajajo dejavnosti, npr. bralne učne strategije</i>)			

Priloge 3

Matematika: Frekvence po kriterijih glede na delovni zvezek

Preglednica 1: Usklajenost z UN: podpirajo cilje in standarde znanja iz učnega načrta

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	2	35	37
	odstotek	0 %	5,4 %	94,6 %	100,0 %
2 MAT	število	0	1	112	113
	odstotek	0 %	9 %	99,1 %	100,0 %
3 MAT	število	2	14	14	30
	odstotek	6,7 %	46,7 %	46,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 MAT	število	0	2	27	29
	odstotek	0 %	6,9 %	93,1 %	100,0 %
6 MAT	število	0	1	30	31
	odstotek	0 %	3,2 %	96,8 %	100,0 %
skupaj	število	2	20	241	263
	odstotek	8 %	7,6 %	91,6 %	100,0 %

Preglednica 2: Usklajenost z UN: pokrivajo osnovno in konceptualno znanje (poznavanje in razumevanje pojmov)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	1	36	37
	odstotek	0 %	2,7 %	97,3 %	100,0 %
2 MAT	število	1	1	111	113
	odstotek	9 %	9 %	98,2 %	100,0 %
3 MAT	število	5	17	8	30
	odstotek	16,7 %	56,7 %	26,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	4	19	23
	odstotek	0 %	17,4 %	82,6 %	100,0 %
5 MAT	število	0	3	26	29
	odstotek	0 %	10,3 %	89,7 %	100,0 %
6 MAT	število	5	13	13	31
	odstotek	16,1 %	41,9 %	41,9 %	100,0 %
skupaj	število	11	39	213	263
	odstotek	4,2 %	14,8 %	81,0 %	100,0 %

Preglednica 3: Usklajenost z UN: pokrivajo proceduralno znanje (izvajanje postopkov in algoritmov)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	2	35	37
	odstotek	0 %	5,4 %	94,6 %	100,0 %
2 MAT	število	1	11	101	113
	odstotek	9 %	9,7 %	89,4 %	100,0 %
3 MAT	število	2	11	17	30
	odstotek	6,7 %	36,7 %	56,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	4	19	23
	odstotek	0 %	17,4 %	82,6 %	100,0 %
5 MAT	število	1	7	21	29
	odstotek	3,4 %	24,1 %	72,4 %	100,0 %
6 MAT	število	2	4	25	31
	odstotek	6,5 %	12,9 %	80,6 %	100,0 %
skupaj	število	6	39	218	263
	odstotek	2,3 %	14,8 %	82,9 %	100,0 %

Preglednica 4: Usklajenost z UN: pokrivajo problemsko znanje (reševanje problemov)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	19	8	10	37
	odstotek	51,4 %	21,6 %	27,0 %	100,0 %
2 MAT	število	1	36	76	113
	odstotek	9 %	31,9 %	67,3 %	100,0 %
3 MAT	število	3	19	8	30
	odstotek	10,0 %	63,3 %	26,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 MAT	število	2	8	19	29
	odstotek	6,9 %	27,6 %	65,5 %	100,0 %
6 MAT	število	15	13	3	31
	odstotek	48,4 %	41,9 %	9,7 %	100,0 %
skupaj	število	40	84	139	263
	odstotek	15,2 %	31,9 %	52,9 %	100,0 %

Preglednica 5: Usklajenost z UN: smiselno povezujejo znanje znotraj predmeta (med vsebinami in sklopi)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	7	30	37
	odstotek	0 %	18,9 %	81,1 %	100,0 %
2 MAT	število	0	13	100	113
	odstotek	0 %	11,5 %	88,5 %	100,0 %
3 MAT	število	14	12	4	30
	odstotek	46,7 %	40,0 %	13,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 MAT	število	2	9	18	29
	odstotek	6,9 %	31,0 %	62,1 %	100,0 %
6 MAT	število	16	13	2	31
	odstotek	51,6 %	41,9 %	6,5 %	100,0 %
skupaj	število	32	54	177	263
	odstotek	12,2 %	20,5 %	67,3 %	100,0 %

Preglednica 6: Usklajenost z UN: razvijajo osnovne kompetence (opisane v UN)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	37	0	37
	odstotek	0 %	100,0 %	0 %	100,0 %
2 MAT	število	1	23	89	113
	odstotek	9 %	20,4 %	78,8 %	100,0 %
3 MAT	število	2	27	1	30
	odstotek	6,7 %	90,0 %	3,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 MAT	število	0	4	25	29
	odstotek	0 %	13,8 %	86,2 %	100,0 %
6 MAT	število	20	10	1	31
	odstotek	64,5 %	32,3 %	3,2 %	100,0 %
skupaj	število	23	101	139	263
	odstotek	8,7 %	38,4 %	52,9 %	100,0 %

Preglednica 7: Usklajenost z UN: povezujejo znanje tudi medpredmetno

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	18	19	0	37
	odstotek	48,6 %	51,4 %	0 %	100,0 %
2 MAT	število	3	82	28	113
	odstotek	2,7 %	72,6 %	24,8 %	100,0 %
3 MAT	število	12	12	6	30
	odstotek	40,0 %	40,0 %	20,0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 MAT	število	28	0	1	29
	odstotek	96,6 %	0 %	3,4 %	100,0 %
6 MAT	število	27	4	0	31
	odstotek	87,1 %	12,9 %	0 %	100,0 %

skupaj	število	88	117	58	263
	odstotek	33,5 %	44,5 %	22,1 %	100,0 %

Preglednica 8: Terminološka primernost: uporabljajo ustrezno strokovno terminologijo (iz UN)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	1	0	36	37
	odstotek	2,7 %	0 %	97,3 %	100,0 %
2 MAT	število	5	55	53	113
	odstotek	4,4 %	48,7 %	46,9 %	100,0 %
3 MAT	število	0	5	25	30
	odstotek	0 %	16,7 %	83,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 MAT	število	0	3	26	29
	odstotek	0 %	10,3 %	89,7 %	100,0 %
6 MAT	število	0	11	20	31
	odstotek	0 %	35,5 %	64,5 %	100,0 %
skupaj	število	6	74	183	263
	odstotek	2,3 %	28,1 %	69,6 %	100,0 %

Preglednica 9: Terminološka primernost: imajo strokovne pojme podprte s sliko, primerom oz. zgledom, s protiprimerom, z definicijo ...

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	5	32	37
	odstotek	0 %	13,5 %	86,5 %	100,0 %
2 MAT	število	17	54	42	113
	odstotek	15,0 %	47,8 %	37,2 %	100,0 %
3 MAT	število	1	16	13	30
	odstotek	3,3 %	53,3 %	43,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	23	0	23
	odstotek	0 %	100,0 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	0	3	26	29
	odstotek	0 %	10,3 %	89,7 %	100,0 %
6 MAT	število	2	11	18	31
	odstotek	6,5 %	35,5 %	58,1 %	100,0 %
skupaj	število	20	112	131	263
	odstotek	7,6 %	42,6 %	49,8 %	100,0 %

Preglednica 10: Terminološka primernost: navajajo učence na uporabo (matematične) simbolike

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	0	37	37
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
2 MAT	število	8	39	66	113
	odstotek	7,1 %	34,5 %	58,4 %	100,0 %
3 MAT	število	10	16	4	30
	odstotek	33,3 %	53,3 %	13,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	4	19	23
	odstotek	0 %	17,4 %	82,6 %	100,0 %
5 MAT	število	0	2	27	29
	odstotek	0 %	6,9 %	93,1 %	100,0 %
6 MAT	število	0	11	20	31
	odstotek	0 %	35,5 %	64,5 %	100,0 %
skupaj	število	18	72	173	263
	odstotek	6,8 %	27,4 %	65,8 %	100,0 %

Preglednica 11: Terminološka primernost: poudarjajo bogatenje (matematičnega) besedišča

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	1	8	28	37
	odstotek	2,7 %	21,6 %	75,7 %	100,0 %
2 MAT	število	6	65	42	113
	odstotek	5,3 %	57,5 %	37,2 %	100,0 %
3 MAT	število	23	7	0	30
	odstotek	76,7 %	23,3 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	13	10	23
	odstotek	0 %	56,5 %	43,5 %	100,0 %
5 MAT	število	0	8	21	29
	odstotek	0 %	27,6 %	72,4 %	100,0 %
6 MAT	število	5	12	14	31
	odstotek	16,1 %	38,7 %	45,2 %	100,0 %
skupaj	število	35	113	115	263
	odstotek	13,3 %	43,0 %	43,7 %	100,0 %

Preglednica 12: Didaktična ustreznost: uresničujejo načelo postopnosti (od lažje k težjim, podprte z vizualno podporo do abstraktnega nivoja ...) in omogočajo učencem napredovanje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	5	32	37
	odstotek	0 %	13,5 %	86,5 %	100,0 %
2 MAT	število	4	53	56	113
	odstotek	3,5 %	46,9 %	49,6 %	100,0 %
3 MAT	število	4	22	4	30
	odstotek	13,3 %	73,3 %	13,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	10	13	23
	odstotek	0 %	43,5 %	56,5 %	100,0 %
5 MAT	število	1	5	23	29
	odstotek	3,4 %	17,2 %	79,3 %	100,0 %
6 MAT	število	2	10	19	31
	odstotek	6,5 %	32,3 %	61,3 %	100,0 %
skupaj	število	11	105	147	263
	odstotek	4,2 %	39,9 %	55,9 %	100,0 %

Preglednica 13: Didaktična ustreznost: spodbujajo razvoj različnih vrst pismenost

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	6	31	37
	odstotek	0 %	16,2 %	83,8 %	100,0 %
2 MAT	število	1	61	51	113
	odstotek	9 %	54,0 %	45,1 %	100,0 %
3 MAT	število	4	25	1	30
	odstotek	13,3 %	83,3 %	3,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	13	10	23
	odstotek	0 %	56,5 %	43,5 %	100,0 %
5 MAT	število	0	11	18	29
	odstotek	0 %	37,9 %	62,1 %	100,0 %
6 MAT	število	22	8	1	31
	odstotek	71,0 %	25,8 %	3,2 %	100,0 %
skupaj	število	27	124	112	263
	odstotek	10,3 %	47,1 %	42,6 %	100,0 %

Preglednica 14: Didaktična ustreznost: spodbujajo razvoj kritičnega mišljenja

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	9	28	37
	odstotek	0 %	24,3 %	75,7 %	100,0 %
2 MAT	število	2	60	51	113
	odstotek	1,8 %	53,1 %	45,1 %	100,0 %
3 MAT	število	4	25	1	30
	odstotek	13,3 %	83,3 %	3,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	13	10	23
	odstotek	0 %	56,5 %	43,5 %	100,0 %
5 MAT	število	0	11	18	29
	odstotek	0 %	37,9 %	62,1 %	100,0 %

6 MAT	število	23	6	2	31
	odstotek	74,2 %	19,4 %	6,5 %	100,0 %
skupaj	število	29	124	110	263
	odstotek	11,0 %	47,1 %	41,8 %	100,0 %

Preglednica 15: Didaktična ustreznost: vključujejo spoznavne postopke (primerjanje, razvrščanje, urejanje, sklepanje, povzemanje ...)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	1	0	36	37
	odstotek	2,7 %	0 %	97,3 %	100,0 %
2 MAT	število	2	86	25	113
	odstotek	1,8 %	76,1 %	22,1 %	100,0 %
3 MAT	število	19	9	2	30
	odstotek	63,3 %	30,0 %	6,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	6	17	23
	odstotek	0 %	26,1 %	73,9 %	100,0 %
5 MAT	število	1	5	23	29
	odstotek	3,4 %	17,2 %	79,3 %	100,0 %
6 MAT	število	13	16	2	31
	odstotek	41,9 %	51,6 %	6,5 %	100,0 %
skupaj	število	36	122	105	263
	odstotek	13,7 %	46,4 %	39,9 %	100,0 %

Preglednica 16: Didaktična ustreznost: spodbujajo k napovedovanju, predvidevanju, odkrivanju, preizkušanju

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	6	12	19	37
	odstotek	16,2 %	32,4 %	51,4 %	100,0 %
2 MAT	število	12	92	9	113
	odstotek	10,6 %	81,4 %	8,0 %	100,0 %
3 MAT	število	26	4	0	30
	odstotek	86,7 %	13,3 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	15	8	23
	odstotek	0 %	65,2 %	34,8 %	100,0 %
5 MAT	število	1	11	17	29
	odstotek	3,4 %	37,9 %	58,6 %	100,0 %
6 MAT	število	19	8	4	31
	odstotek	61,3 %	25,8 %	12,9 %	100,0 %
skupaj	število	64	142	57	263
	odstotek	24,3 %	54,0 %	21,7 %	100,0 %

Preglednica 17: Didaktična ustreznost: spodbujajo k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah (transfer znanja)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	2	26	9	37
	odstotek	5,4 %	70,3 %	24,3 %	100,0 %
2 MAT	število	1	63	49	113
	odstotek	9 %	55,8 %	43,4 %	100,0 %
3 MAT	število	19	11	0	30
	odstotek	63,3 %	36,7 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	16	7	23
	odstotek	0 %	69,6 %	30,4 %	100,0 %
5 MAT	število	1	15	13	29
	odstotek	3,4 %	51,7 %	44,8 %	100,0 %
6 MAT	število	15	13	3	31
	odstotek	48,4 %	41,9 %	9,7 %	100,0 %
skupaj	število	38	144	81	263
	odstotek	14,4 %	54,8 %	30,8 %	100,0 %

Preglednica 18: Didaktična ustreznost: omogočajo zapis daljšega/širšega odgovora (naloge odprtega tipa)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	5	9	23	37
	odstotek	13,5 %	24,3 %	62,2 %	100,0 %
2 MAT	število	41	46	26	113
	odstotek	36,3 %	40,7 %	23,0 %	100,0 %
3 MAT	število	21	9	0	30
	odstotek	70,0 %	30,0 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	23	0	23
	odstotek	0 %	100,0 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	6	7	16	29
	odstotek	20,7 %	24,1 %	55,2 %	100,0 %
6 MAT	število	22	8	1	31
	odstotek	71,0 %	25,8 %	3,2 %	100,0 %
skupaj	število	95	102	66	263
	odstotek	36,1 %	38,8 %	25,1 %	100,0 %

Preglednica 19: Didaktična ustreznost: nagovarjajo k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	4	8	25	37
	odstotek	10,8 %	21,6 %	67,6 %	100,0 %
2 MAT	število	12	81	20	113
	odstotek	10,6 %	71,7 %	17,7 %	100,0 %
3 MAT	število	30	0	0	30
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	23	0	23
	odstotek	0 %	100,0 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	1	9	19	29
	odstotek	3,4 %	31,0 %	65,5 %	100,0 %
6 MAT	število	14	11	6	31
	odstotek	45,2 %	35,5 %	19,4 %	100,0 %
skupaj	število	61	132	70	263
	odstotek	23,2 %	50,2 %	26,6 %	100,0 %

Preglednica 20: Didaktična ustreznost: spodbujajo k uporabi različnih virov

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	37	0	0	37
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 MAT	število	14	92	7	113
	odstotek	12,4 %	81,4 %	6,2 %	100,0 %
3 MAT	število	27	3	0	30
	odstotek	90,0 %	10,0 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	23	0	23
	odstotek	0 %	100,0 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	6	10	13	29
	odstotek	20,7 %	34,5 %	44,8 %	100,0 %
6 MAT	število	26	5	0	31
	odstotek	83,9 %	16,1 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	110	133	20	263
	odstotek	41,8 %	50,6 %	7,6 %	100,0 %

Preglednica 21: Didaktična ustreznost: spodbujajo k uporabi različnih komunikacijskih dejavnosti

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	18	14	5	37
	odstotek	48,6 %	37,8 %	13,5 %	100,0 %
2 MAT	število	14	94	5	113
	odstotek	12,4 %	83,2 %	4,4 %	100,0 %
3 MAT	število	1	29	0	30
	odstotek	3,3 %	96,7 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	6	17	0	23
	odstotek	26,1 %	73,9 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	0	16	13	29
	odstotek	0 %	55,2 %	44,8 %	100,0 %

6 MAT	število	25	6	0	31
	odstotek	80,6 %	19,4 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	64	176	23	263
	odstotek	24,3 %	66,9 %	8,7 %	100,0 %

Preglednica 22: Didaktična ustreznost: omogočajo branje in razumevanje različnih vrst besedil

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	7	30	37
	odstotek	0 %	18,9 %	81,1 %	100,0 %
2 MAT	število	0	81	32	113
	odstotek	0 %	71,7 %	28,3 %	100,0 %
3 MAT	število	3	16	11	30
	odstotek	10,0 %	53,3 %	36,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	19	4	23
	odstotek	0 %	82,6 %	17,4 %	100,0 %
5 MAT	število	1	14	14	29
	odstotek	3,4 %	48,3 %	48,3 %	100,0 %
6 MAT	število	14	13	4	31
	odstotek	45,2 %	41,9 %	12,9 %	100,0 %
skupaj	število	18	150	95	263
	odstotek	6,8 %	57,0 %	36,1 %	100,0 %

Preglednica 23: Didaktična ustreznost: spodbujajo razvoj bralnega razumevanja

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	1	36	37
	odstotek	0 %	2,7 %	97,3 %	100,0 %
2 MAT	število	0	80	33	113
	odstotek	0 %	70,8 %	29,2 %	100,0 %
3 MAT	število	1	17	12	30
	odstotek	3,3 %	56,7 %	40,0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	16	7	23
	odstotek	0 %	69,6 %	30,4 %	100,0 %
5 MAT	število	1	16	12	29
	odstotek	3,4 %	55,2 %	41,4 %	100,0 %
6 MAT	število	6	19	6	31
	odstotek	19,4 %	61,3 %	19,4 %	100,0 %
skupaj	število	8	149	106	263
	odstotek	3,0 %	56,7 %	40,3 %	100,0 %

Preglednica 24: Didaktična ustreznost: spodbujajo uporabo različnih bralnih učnih strategij

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	11	3	23	37
	odstotek	29,7 %	8,1 %	62,2 %	100,0 %
2 MAT	število	4	98	11	113
	odstotek	3,5 %	86,7 %	9,7 %	100,0 %
3 MAT	število	29	1	0	30
	odstotek	96,7 %	3,3 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	19	4	23
	odstotek	0 %	82,6 %	17,4 %	100,0 %
5 MAT	število	5	13	11	29
	odstotek	17,2 %	44,8 %	37,9 %	100,0 %
6 MAT	število	29	2	0	31
	odstotek	93,5 %	6,5 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	78	136	49	263
	odstotek	29,7 %	51,7 %	18,6 %	100,0 %

Preglednica 25: Didaktična ustreznost: spodbujajo ustvarjalnost in samoiniciativnost

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	7	23	7	37
	odstotek	18,9 %	62,2 %	18,9 %	100,0 %
2 MAT	število	7	100	6	113
	odstotek	6,2 %	88,5 %	5,3 %	100,0 %
3 MAT	število	27	3	0	30
	odstotek	90,0 %	10,0 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	23	0	23
	odstotek	0 %	100,0 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	0	11	18	29
	odstotek	0 %	37,9 %	62,1 %	100,0 %
6 MAT	število	29	1	1	31
	odstotek	93,5 %	3,2 %	3,2 %	100,0 %
skupaj	število	70	161	32	263
	odstotek	26,6 %	61,2 %	12,2 %	100,0 %

Preglednica 26: Didaktična ustreznost: omogočajo/predvidevajo diferenciacijo in individualizacijo (del gradiva za vse učence, del učencev za posamezne učence)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	37	0	0	37
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 MAT	število	5	105	3	113
	odstotek	4,4 %	92,9 %	2,7 %	100,0 %
3 MAT	število	30	0	0	30
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	4	4	15	23
	odstotek	17,4 %	17,4 %	65,2 %	100,0 %
5 MAT	število	3	11	15	29
	odstotek	10,3 %	37,9 %	51,7 %	100,0 %
6 MAT	število	31	0	0	31
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	110	120	33	263
	odstotek	41,8 %	45,6 %	12,5 %	100,0 %

Preglednica 27: Primernost razvojni stopnji: upoštevajo potrebe in interese učencev (te razvojne stopnje)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	5	32	37
	odstotek	0 %	13,5 %	86,5 %	100,0 %
2 MAT	število	0	79	34	113
	odstotek	0 %	69,9 %	30,1 %	100,0 %
3 MAT	število	21	9	0	30
	odstotek	70,0 %	30,0 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 MAT	število	1	19	9	29
	odstotek	3,4 %	65,5 %	31,0 %	100,0 %
6 MAT	število	15	15	1	31
	odstotek	48,4 %	48,4 %	3,2 %	100,0 %
skupaj	število	37	127	99	263
	odstotek	14,1 %	48,3 %	37,6 %	100,0 %

Preglednica 28: Primernost razvojni stopnji: so jasno in enoznačno zapisane, strukturirane (razdeljene po korakih), nazorno in pregledno oblikovane

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	0	37	37
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
2 MAT	število	18	35	60	113
	odstotek	15,9 %	31,0 %	53,1 %	100,0 %
3 MAT	število	1	4	25	30
	odstotek	3,3 %	13,3 %	83,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	7	16	23
	odstotek	0 %	30,4 %	69,6 %	100,0 %
5 MAT	število	1	11	17	29

	odstotek	3,4 %	37,9 %	58,6 %	100,0 %
6 MAT	število	1	12	18	31
	odstotek	3,2 %	38,7 %	58,1 %	100,0 %
skupaj	število	21	69	173	263
	odstotek	8,0 %	26,2 %	65,8 %	100,0 %

Preglednica 29: Primernost razvojni stopnji: so podprte s smiselnim slikovnim gradivom (podpira razmišljanje učencev in iskanje rešitev)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	3	34	37
	odstotek	0 %	8,1 %	91,9 %	100,0 %
2 MAT	število	35	48	30	113
	odstotek	31,0 %	42,5 %	26,5 %	100,0 %
3 MAT	število	6	12	12	30
	odstotek	20,0 %	40,0 %	40,0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	10	13	23
	odstotek	0 %	43,5 %	56,5 %	100,0 %
5 MAT	število	1	5	23	29
	odstotek	3,4 %	17,2 %	79,3 %	100,0 %
6 MAT	število	2	16	13	31
	odstotek	6,5 %	51,6 %	41,9 %	100,0 %
skupaj	število	44	94	125	263
	odstotek	16,7 %	35,7 %	47,5 %	100,0 %

Preglednica 30: Primernost razvojni stopnji: izhajajo iz avtentičnih situacij (otroškega sveta) in s tem kažejo učencem na osmišljeno učenje in povezanost z vsakdanjim življenjem

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	4	4	29	37
	odstotek	10,8 %	10,8 %	78,4 %	100,0 %
2 MAT	število	2	92	19	113
	odstotek	1,8 %	81,4 %	16,8 %	100,0 %
3 MAT	število	9	10	11	30
	odstotek	30,0 %	33,3 %	36,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	6	17	23
	odstotek	0 %	26,1 %	73,9 %	100,0 %
5 MAT	število	2	14	13	29
	odstotek	6,9 %	48,3 %	44,8 %	100,0 %
6 MAT	število	8	22	1	31
	odstotek	25,8 %	71,0 %	3,2 %	100,0 %
skupaj	število	25	148	90	263
	odstotek	9,5 %	56,3 %	34,2 %	100,0 %

Preglednica 31: Primernost razvojni stopnji: omogočajo vključevanje predznanja učencev (formalno, neformalno znanje)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	5	32	37
	odstotek	0 %	13,5 %	86,5 %	100,0 %
2 MAT	število	1	55	57	113
	odstotek	9 %	48,7 %	50,4 %	100,0 %
3 MAT	število	28	1	1	30
	odstotek	93,3 %	3,3 %	3,3 %	100,0 %
4 MAT	število	0	19	4	23
	odstotek	0 %	82,6 %	17,4 %	100,0 %
5 MAT	število	0	16	13	29
	odstotek	0 %	55,2 %	44,8 %	100,0 %
6 MAT	število	1	22	8	31
	odstotek	3,2 %	71,0 %	25,8 %	100,0 %
skupaj	število	30	118	115	263
	odstotek	11,4 %	44,9 %	43,7 %	100,0 %

Preglednica 32: Učenje učenja: so različnih tipov in navajajo učence na njihovo reševanje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	1	36	37
	odstotek	0 %	2,7 %	97,3 %	100,0 %
2 MAT	število	2	50	61	113
	odstotek	1,8 %	44,2 %	54,0 %	100,0 %
3 MAT	število	5	14	11	30
	odstotek	16,7 %	46,7 %	36,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	3	20	23
	odstotek	0 %	13,0 %	87,0 %	100,0 %
5 MAT	število	1	12	16	29
	odstotek	3,4 %	41,4 %	55,2 %	100,0 %
6 MAT	število	0	15	16	31
	odstotek	0 %	48,4 %	51,6 %	100,0 %
skupaj	število	8	95	160	263
	odstotek	3,0 %	36,1 %	60,8 %	100,0 %

Preglednica 33: Učenje učenja: spodbujajo pridobivanje izkušenj (izkušensko učenje)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	1	7	29	37
	odstotek	2,7 %	18,9 %	78,4 %	100,0 %
2 MAT	število	25	60	28	113
	odstotek	22,1 %	53,1 %	24,8 %	100,0 %
3 MAT	število	21	9	0	30
	odstotek	70,0 %	30,0 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	16	7	23
	odstotek	0 %	69,6 %	30,4 %	100,0 %
5 MAT	število	11	7	11	29
	odstotek	37,9 %	24,1 %	37,9 %	100,0 %
6 MAT	število	10	16	5	31
	odstotek	32,3 %	51,6 %	16,1 %	100,0 %
skupaj	število	68	115	80	263
	odstotek	25,9 %	43,7 %	30,4 %	100,0 %

Preglednica 34: Učenje učenja: spodbujajo sodelovalno učenje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	32	5	0	37
	odstotek	86,5 %	13,5 %	0 %	100,0 %
2 MAT	število	64	44	5	113
	odstotek	56,6 %	38,9 %	4,4 %	100,0 %
3 MAT	število	30	0	0	30
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	6	17	0	23
	odstotek	26,1 %	73,9 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	7	16	6	29
	odstotek	24,1 %	55,2 %	20,7 %	100,0 %
6 MAT	število	28	3	0	31
	odstotek	90,3 %	9,7 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	167	85	11	263
	odstotek	63,5 %	32,3 %	4,2 %	100,0 %

Preglednica 35: Učenje učenja: podpirajo samostojno učenje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	0	0	37	37
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
2 MAT	število	22	17	74	113
	odstotek	19,5 %	15,0 %	65,5 %	100,0 %
3 MAT	število	1	20	9	30
	odstotek	3,3 %	66,7 %	30,0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	11	12	23
	odstotek	0 %	47,8 %	52,2 %	100,0 %
5 MAT	število	0	0	29	29
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
6 MAT	število	5	10	16	31
	odstotek	16,1 %	32,3 %	51,6 %	100,0 %

skupaj	število	28	58	177	263
	odstotek	10,6 %	22,1 %	67,3 %	100,0 %

Preglednica 36: Učenje učenja: omogočajo spremljanje znanja (dokazila)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	37	0	0	37
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 MAT	število	0	105	8	113
	odstotek	0 %	92,9 %	7,1 %	100,0 %
3 MAT	število	24	3	3	30
	odstotek	80,0 %	10,0 %	10,0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	23	0	23
	odstotek	0 %	100,0 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	1	22	6	29
	odstotek	3,4 %	75,9 %	20,7 %	100,0 %
6 MAT	število	17	14	0	31
	odstotek	54,8 %	45,2 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	79	167	17	263
	odstotek	30,0 %	63,5 %	6,5 %	100,0 %

Preglednica 37: Učenje učenja: omogočajo dovolj urjenja in utrjevanja osnovnih znanj (npr. računskih postopkov, štetja, opazovanja, primerjanja, pisanja ...)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	5	7	25	37
	odstotek	13,5 %	18,9 %	67,6 %	100,0 %
2 MAT	število	2	45	66	113
	odstotek	1,8 %	39,8 %	58,4 %	100,0 %
3 MAT	število	8	17	5	30
	odstotek	26,7 %	56,7 %	16,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	4	19	23
	odstotek	0 %	17,4 %	82,6 %	100,0 %
5 MAT	število	1	0	28	29
	odstotek	3,4 %	0 %	96,6 %	100,0 %
6 MAT	število	3	10	18	31
	odstotek	9,7 %	32,3 %	58,1 %	100,0 %
skupaj	število	19	83	161	263
	odstotek	7,2 %	31,6 %	61,2 %	100,0 %

Preglednica 38: Učenje učenja: omogočajo samovrednotenje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	37	0	0	37
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 MAT	število	21	88	4	113
	odstotek	18,6 %	77,9 %	3,5 %	100,0 %
3 MAT	število	26	2	2	30
	odstotek	86,7 %	6,7 %	6,7 %	100,0 %
4 MAT	število	0	23	0	23
	odstotek	0 %	100,0 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	2	19	8	29
	odstotek	6,9 %	65,5 %	27,6 %	100,0 %
6 MAT	število	30	1	0	31
	odstotek	96,8 %	3,2 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	116	133	14	263
	odstotek	44,1 %	50,6 %	5,3 %	100,0 %

Preglednica 39: Učenje učenja: dajejo možnost, da učenci sami kaj dodajo ali prispevajo, nadgradijo naloge

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 MAT	število	11	26	0	37
	odstotek	29,7 %	70,3 %	0 %	100,0 %
2 MAT	število	72	40	1	113
	odstotek	63,7 %	35,4 %	9 %	100,0 %
3 MAT	število	23	7	0	30
	odstotek	76,7 %	23,3 %	0 %	100,0 %
4 MAT	število	0	23	0	23
	odstotek	0 %	100,0 %	0 %	100,0 %
5 MAT	število	6	3	20	29
	odstotek	20,7 %	10,3 %	69,0 %	100,0 %
6 MAT	število	30	1	0	31
	odstotek	96,8 %	3,2 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	142	100	21	263
	odstotek	54,0 %	38,0 %	8,0 %	100,0 %

Priloga 4

Slovenščina: Frekvence po kriterijih glede na delovni zvezek

Preglednica 40: Usklajenost z UN: podpirajo cilje in standarde znanja iz učnega načrta

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	0	6	6
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
2 SLJ	število	4	18	51	73
	odstotek	5,5 %	24,7 %	69,9 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	0	10	10
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	1	22	23
	odstotek	0 %	4,3 %	95,7 %	100,0 %
skupaj	število	4	19	117	140
	odstotek	2,9 %	13,6 %	83,6 %	100,0 %

Preglednica 41: Usklajenost z UN: pokrivajo osnovno znanje (priklic besedilnih informacij, osredotočenje in priklic eksplicitno navedenega podatka)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	0	6	6
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
2 SLJ	število	2	35	36	73
	odstotek	2,7 %	47,9 %	49,3 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	0	10	10
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
skupaj	število	2	35	103	140
	odstotek	1,4 %	25,0 %	73,6 %	100,0 %

Preglednica 42: Usklajenost z UN: pokrivajo proceduralno znanje (razumevanje s sklepanjem, izpeljava preprostega sklepa, interpretacijo in integracijo idej in podatkov)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	1	4	1	6
	odstotek	16,7 %	66,7 %	16,7 %	100,0 %
2 SLJ	število	33	27	13	73
	odstotek	45,2 %	37,0 %	17,8 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	5	18	23
	odstotek	0 %	21,7 %	78,3 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	7	3	10
	odstotek	0 %	70,0 %	30,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	7	16	23
	odstotek	0 %	30,4 %	69,6 %	100,0 %
skupaj	število	34	50	56	140
	odstotek	24,3 %	35,7 %	40,0 %	100,0 %

Preglednica 43: Usklajenost z UN: pokrivajo problemsko znanje (vrednotenje besedila, raziskovanje vsebine, jezika in elementov besedila)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	4	1	1	6
	odstotek	66,7 %	16,7 %	16,7 %	100,0 %
2 SLJ	število	53	17	3	73
	odstotek	72,6 %	23,3 %	4,1 %	100,0 %
3 SLJ	število	4	7	12	23

	odstotek	17,4 %	30,4 %	52,2 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	2	2	6	10
	odstotek	20,0 %	20,0 %	60,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	10	12	1	23
	odstotek	43,5 %	52,2 %	4,3 %	100,0 %
skupaj	število	73	39	28	140
	odstotek	52,1 %	27,9 %	20,0 %	100,0 %

Preglednica 44: Usklajenost z UN: smiselno povezujejo znanje znotraj predmeta (med vsebinami in sklopi)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	3	3	0	6
	odstotek	50,0 %	50,0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	50	16	7	73
	odstotek	68,5 %	21,9 %	9,6 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	3	20	23
	odstotek	0 %	13,0 %	87,0 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	9	1	10
	odstotek	0 %	90,0 %	10,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	10	13	23
	odstotek	0 %	43,5 %	56,5 %	100,0 %
skupaj	število	53	43	44	140
	odstotek	37,9 %	30,7 %	31,4 %	100,0 %

Preglednica 45: Usklajenost z UN: razvijajo vse štiri sporazumevalnih zmožnosti

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	4	2	6
	odstotek	0 %	66,7 %	33,3 %	100,0 %
2 SLJ	število	49	20	4	73
	odstotek	67,1 %	27,4 %	5,5 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	5	18	23
	odstotek	0 %	21,7 %	78,3 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	5	5	10
	odstotek	0 %	50,0 %	50,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	8	15	23
	odstotek	0 %	34,8 %	65,2 %	100,0 %
skupaj	število	49	42	49	140
	odstotek	35,0 %	30,0 %	35,0 %	100,0 %

Preglednica 46: Usklajenost z UN: povezujejo znanje tudi medpredmetno

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	4	2	0	6
	odstotek	66,7 %	33,3 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	41	20	12	73
	odstotek	56,2 %	27,4 %	16,4 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	1	22	23
	odstotek	0 %	4,3 %	95,7 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	3	2	5
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	1	2	7	10
	odstotek	10,0 %	20,0 %	70,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	14	7	2	23
	odstotek	60,9 %	30,4 %	8,7 %	100,0 %
skupaj	število	60	35	45	140
	odstotek	42,9 %	25,0 %	32,1 %	100,0 %

Preglednica 47: Terminološka primernost: uporabljajo ustrezno strokovno terminologijo (iz UN)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	4	2	0	6
	odstotek	66,7 %	33,3 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	37	22	14	73
	odstotek	50,7 %	30,1 %	19,2 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	4	6	10
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	5	18	23
	odstotek	0 %	21,7 %	78,3 %	100,0 %
skupaj	število	41	33	66	140
	odstotek	29,3 %	23,6 %	47,1 %	100,0 %

Preglednica 48: Terminološka primernost: imajo strokovne pojme podprte s sliko, primerom oz. zgledom, s protiprimerom, z definicijo ...

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	4	2	0	6
	odstotek	66,7 %	33,3 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	31	18	24	73
	odstotek	42,5 %	24,7 %	32,9 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	6	17	23
	odstotek	0 %	26,1 %	73,9 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	3	7	10
	odstotek	0 %	30,0 %	70,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	4	19	23
	odstotek	0 %	17,4 %	82,6 %	100,0 %
skupaj	število	35	35	70	140
	odstotek	25,0 %	25,0 %	50,0 %	100,0 %

Preglednica 49: Terminološka primernost: navajajo učence na uporabo simbolike (npr. ločil, odstavka ...)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	2	4	0	6
	odstotek	33,3 %	66,7 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	48	13	12	73
	odstotek	65,8 %	17,8 %	16,4 %	100,0 %
3 SLJ	število	4	6	13	23
	odstotek	17,4 %	26,1 %	56,5 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	3	2	5
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	6	4	10
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	7	5	11	23
	odstotek	30,4 %	21,7 %	47,8 %	100,0 %
skupaj	število	61	37	42	140
	odstotek	43,6 %	26,4 %	30,0 %	100,0 %

Preglednica 50: Terminološka primernost: poudarjajo bogatenje besedišča

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	2	4	0	6
	odstotek	33,3 %	66,7 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	35	19	19	73
	odstotek	47,9 %	26,0 %	26,0 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	2	21	23
	odstotek	0 %	8,7 %	91,3 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	3	7	10
	odstotek	0 %	30,0 %	70,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	5	18	23

	odstotek	0 %	21,7 %	78,3 %	100,0 %
skupaj	število	37	35	68	140
	odstotek	26,4 %	25,0 %	48,6 %	100,0 %

Preglednica 51: Didaktična ustreznost: uresničujejo načelo postopnosti (od lažje k težjim, podprte z vizualno podporo do abstraktnega nivoja ...) in omogočajo učencem napredovanje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	2	4	0	6
	odstotek	33,3 %	66,7 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	32	30	11	73
	odstotek	43,8 %	41,1 %	15,1 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	5	18	23
	odstotek	0 %	21,7 %	78,3 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	2	8	10
	odstotek	0 %	20,0 %	80,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	1	22	23
	odstotek	0 %	4,3 %	95,7 %	100,0 %
skupaj	število	34	44	62	140
	odstotek	24,3 %	31,4 %	44,3 %	100,0 %

Preglednica 52: Didaktična ustreznost: spodbujajo razvoj različnih vrst pismenost

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	6	0	0	6
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	56	6	11	73
	odstotek	76,7 %	8,2 %	15,1 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	7	16	23
	odstotek	0 %	30,4 %	69,6 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	6	4	10
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	9	13	1	23
	odstotek	39,1 %	56,5 %	4,3 %	100,0 %
skupaj	število	71	34	35	140
	odstotek	50,7 %	24,3 %	25,0 %	100,0 %

Preglednica 53: Didaktična ustreznost: spodbujajo razvoj kritičnega mišljenja

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	6	0	0	6
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	69	2	2	73
	odstotek	94,5 %	2,7 %	2,7 %	100,0 %
3 SLJ	število	6	9	8	23
	odstotek	26,1 %	39,1 %	34,8 %	100,0 %
4 SLJ	število	2	0	3	5
	odstotek	40,0 %	0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	5	5	10
	odstotek	0 %	50,0 %	50,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	2	19	2	23
	odstotek	8,7 %	82,6 %	8,7 %	100,0 %
skupaj	število	85	35	20	140
	odstotek	60,7 %	25,0 %	14,3 %	100,0 %

Preglednica 54: Didaktična ustreznost: vključujejo spoznavne postopke (primerjanje, razvrščanje, urejanje, sklepanje, povzemanje ...)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	3	1	2	6
	odstotek	50,0 %	16,7 %	33,3 %	100,0 %
2 SLJ	število	58	7	8	73
	odstotek	79,5 %	9,6 %	11,0 %	100,0 %
3 SLJ	število	1	6	16	23

	odstotek	4,3 %	26,1 %	69,6 %	100,0 %
4 SLJ	število	2	0	3	5
	odstotek	40,0 %	0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	9	1	10
	odstotek	0 %	90,0 %	10,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	1	12	10	23
	odstotek	4,3 %	52,2 %	43,5 %	100,0 %
skupaj	število	65	35	40	140
	odstotek	46,4 %	25,0 %	28,6 %	100,0 %

Preglednica 55: Didaktična ustreznost: spodbujajo k povezovanju in uporabi pridobljenega znanja v novih situacijah (transfer znanja)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	4	2	6
	odstotek	0 %	66,7 %	33,3 %	100,0 %
2 SLJ	število	62	6	5	73
	odstotek	84,9 %	8,2 %	6,8 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	5	18	23
	odstotek	0 %	21,7 %	78,3 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	2	8	10
	odstotek	0 %	20,0 %	80,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	6	7	10	23
	odstotek	26,1 %	30,4 %	43,5 %	100,0 %
skupaj	število	68	24	48	140
	odstotek	48,6 %	17,1 %	34,3 %	100,0 %

Preglednica 56: Didaktična ustreznost: omogočajo zapis daljšega/širšega odgovora (naloge odprtega tipa)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	2	3	1	6
	odstotek	33,3 %	50,0 %	16,7 %	100,0 %
2 SLJ	število	59	6	8	73
	odstotek	80,8 %	8,2 %	11,0 %	100,0 %
3 SLJ	število	5	10	8	23
	odstotek	21,7 %	43,5 %	34,8 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	3	2	5
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	2	8	10
	odstotek	0 %	20,0 %	80,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	8	6	9	23
	odstotek	34,8 %	26,1 %	39,1 %	100,0 %
skupaj	število	74	30	36	140
	odstotek	52,9 %	21,4 %	25,7 %	100,0 %

Preglednica 57: Didaktična ustreznost: nagovarjajo k uporabi konkretnih in didaktičnih pripomočkov

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	6	0	0	6
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	69	2	2	73
	odstotek	94,5 %	2,7 %	2,7 %	100,0 %
3 SLJ	število	14	7	2	23
	odstotek	60,9 %	30,4 %	8,7 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	3	2	5
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	1	9	0	10
	odstotek	10,0 %	90,0 %	0 %	100,0 %
6 SLJ	število	21	2	0	23
	odstotek	91,3 %	8,7 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	111	23	6	140
	odstotek	79,3 %	16,4 %	4,3 %	100,0 %

Preglednica 58: Didaktična ustreznost: spodbujajo k uporabi različnih virov

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	3	2	1	6
	odstotek	50,0 %	33,3 %	16,7 %	100,0 %
2 SLJ	število	68	2	3	73
	odstotek	93,2 %	2,7 %	4,1 %	100,0 %
3 SLJ	število	7	11	5	23
	odstotek	30,4 %	47,8 %	21,7 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	5	5	10
	odstotek	0 %	50,0 %	50,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	3	18	2	23
	odstotek	13,0 %	78,3 %	8,7 %	100,0 %
skupaj	število	81	40	19	140
	odstotek	57,9 %	28,6 %	13,6 %	100,0 %

Preglednica 59: Didaktična ustreznost: spodbujajo k uporabi različnih komunikacijskih dejavnosti

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	3	1	2	6
	odstotek	50,0 %	16,7 %	33,3 %	100,0 %
2 SLJ	število	64	5	4	73
	odstotek	87,7 %	6,8 %	5,5 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	15	8	23
	odstotek	0 %	65,2 %	34,8 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	5	5	10
	odstotek	0 %	50,0 %	50,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	8	15	23
	odstotek	0 %	34,8 %	65,2 %	100,0 %
skupaj	število	67	36	37	140
	odstotek	47,9 %	25,7 %	26,4 %	100,0 %

Preglednica 60: Didaktična ustreznost: omogočajo branje in razumevanje različnih vrst besedil

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	2	4	6
	odstotek	0 %	33,3 %	66,7 %	100,0 %
2 SLJ	število	58	4	11	73
	odstotek	79,5 %	5,5 %	15,1 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	10	13	23
	odstotek	0 %	43,5 %	56,5 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	3	2	5
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	3	7	10
	odstotek	0 %	30,0 %	70,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	4	9	10	23
	odstotek	17,4 %	39,1 %	43,5 %	100,0 %
skupaj	število	62	31	47	140
	odstotek	44,3 %	22,1 %	33,6 %	100,0 %

Preglednica 61: Didaktična ustreznost: spodbujajo razvojbralnega razumevanja

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	2	4	6
	odstotek	0 %	33,3 %	66,7 %	100,0 %
2 SLJ	število	49	11	13	73
	odstotek	67,1 %	15,1 %	17,8 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	2	21	23
	odstotek	0 %	8,7 %	91,3 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	3	2	5
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	1	9	10
	odstotek	0 %	10,0 %	90,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	1	2	20	23
	odstotek	4,3 %	8,7 %	87,0 %	100,0 %

skupaj	število	50	21	69	140
	odstotek	35,7 %	15,0 %	49,3 %	100,0 %

Preglednica 62: Didaktična ustreznost: spodbujajo uporabo različnih bralnih učnih strategij

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	5	1	0	6
	odstotek	83,3 %	16,7 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	59	4	10	73
	odstotek	80,8 %	5,5 %	13,7 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	4	19	23
	odstotek	0 %	17,4 %	82,6 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	3	2	5
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	1	9	10
	odstotek	0 %	10,0 %	90,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	12	6	5	23
	odstotek	52,2 %	26,1 %	21,7 %	100,0 %
skupaj	število	76	19	45	140
	odstotek	54,3 %	13,6 %	32,1 %	100,0 %

Preglednica 63: Didaktična ustreznost: spodbujajo ustvarjalnost in samoiniciativnost

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	4	2	0	6
	odstotek	66,7 %	33,3 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	64	7	2	73
	odstotek	87,7 %	9,6 %	2,7 %	100,0 %
3 SLJ	število	3	14	6	23
	odstotek	13,0 %	60,9 %	26,1 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	6	4	10
	odstotek	0 %	60,0 %	40,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	11	10	2	23
	odstotek	47,8 %	43,5 %	8,7 %	100,0 %
skupaj	število	82	41	17	140
	odstotek	58,6 %	29,3 %	12,1 %	100,0 %

Preglednica 64: Didaktična ustreznost: omogočajo/predvidevajo diferenciacijo in individualizacijo (del gradiva za vse učence, del učencev za posamezne učence)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	6	0	0	6
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	70	2	1	73
	odstotek	95,9 %	2,7 %	1,4 %	100,0 %
3 SLJ	število	19	2	2	23
	odstotek	82,6 %	8,7 %	8,7 %	100,0 %
4 SLJ	število	2	0	3	5
	odstotek	40,0 %	0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	2	8	0	10
	odstotek	20,0 %	80,0 %	0 %	100,0 %
6 SLJ	število	22	1	0	23
	odstotek	95,7 %	4,3 %	0 %	100,0 %
skupaj	število	121	13	6	140
	odstotek	86,4 %	9,3 %	4,3 %	100,0 %

Preglednica 65: Primernost razvojni stopnji: upoštevajo potrebe in interese učencev (te razvojne stopnje)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	1	5	0	6
	odstotek	16,7 %	83,3 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	40	26	7	73
	odstotek	54,8 %	35,6 %	9,6 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	16	7	23
	odstotek	0 %	69,6 %	30,4 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %

5 SLJ	število	0	5	5	10
	odstotek	0 %	50,0 %	50,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	12	11	23
	odstotek	0 %	52,2 %	47,8 %	100,0 %
skupaj	število	41	66	33	140
	odstotek	29,3 %	47,1 %	23,6 %	100,0 %

Preglednica 66: Primernost razvojni stopnji: so jasno in enoznačno zapisane, strukturirane (razdeljene po korakih), nazorno in pregledno oblikovane

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	0	6	6
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
2 SLJ	število	40	26	7	73
	odstotek	54,8 %	35,6 %	9,6 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	7	16	23
	odstotek	0 %	30,4 %	69,6 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	0	10	10
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	2	21	23
	odstotek	0 %	8,7 %	91,3 %	100,0 %
skupaj	število	40	35	65	140
	odstotek	28,6 %	25,0 %	46,4 %	100,0 %

Preglednica 67: Primernost razvojni stopnji: so podprte s smiselnim slikovnim gradivom (podpira razmišljanje učencev in iskanje rešitev)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	2	3	1	6
	odstotek	33,3 %	50,0 %	16,7 %	100,0 %
2 SLJ	število	59	12	2	73
	odstotek	80,8 %	16,4 %	2,7 %	100,0 %
3 SLJ	število	4	12	7	23
	odstotek	17,4 %	52,2 %	30,4 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	3	5	2	10
	odstotek	30,0 %	50,0 %	20,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	1	7	15	23
	odstotek	4,3 %	30,4 %	65,2 %	100,0 %
skupaj	število	69	41	30	140
	odstotek	49,3 %	29,3 %	21,4 %	100,0 %

Preglednica 68: Primernost razvojni stopnji: izhajajo iz avtentičnih situacij (otroškega sveta) in s tem kažejo učencem na osmišljeno učenje in povezanost z vsakdanjim življenjem

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	1	3	2	6
	odstotek	16,7 %	50,0 %	33,3 %	100,0 %
2 SLJ	število	43	20	10	73
	odstotek	58,9 %	27,4 %	13,7 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	8	15	23
	odstotek	0 %	34,8 %	65,2 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	3	7	10
	odstotek	0 %	30,0 %	70,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	3	2	18	23
	odstotek	13,0 %	8,7 %	78,3 %	100,0 %
skupaj	število	47	38	55	140
	odstotek	33,6 %	27,1 %	39,3 %	100,0 %

Preglednica 69: Primernost razvojni stopnji: omogočajo vključevanje predznanja učencev (formalno, neformalno znanje)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	6	0	0	6
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	43	20	10	73
	odstotek	58,9 %	27,4 %	13,7 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	8	15	23
	odstotek	0 %	34,8 %	65,2 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	4	0	6	10
	odstotek	40,0 %	0 %	60,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	3	8	12	23
	odstotek	13,0 %	34,8 %	52,2 %	100,0 %
skupaj	število	56	38	46	140
	odstotek	40,0 %	27,1 %	32,9 %	100,0 %

Preglednica 70: Učenje učenja: so različnih tipov in navajajo učence na njihovo reševanje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	1	5	6
	odstotek	0 %	16,7 %	83,3 %	100,0 %
2 SLJ	število	49	14	10	73
	odstotek	67,1 %	19,2 %	13,7 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	13	10	23
	odstotek	0 %	56,5 %	43,5 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	0	10	10
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	0	23	23
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
skupaj	število	49	30	61	140
	odstotek	35,0 %	21,4 %	43,6 %	100,0 %

Preglednica 71: Učenje učenja: spodbujajo pridobivanje izkušenj (izkušenjsko učenje)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	3	3	6
	odstotek	0 %	50,0 %	50,0 %	100,0 %
2 SLJ	število	61	8	4	73
	odstotek	83,6 %	11,0 %	5,5 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	11	12	23
	odstotek	0 %	47,8 %	52,2 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	5	5	10
	odstotek	0 %	50,0 %	50,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	1	13	9	23
	odstotek	4,3 %	56,5 %	39,1 %	100,0 %
skupaj	število	62	42	36	140
	odstotek	44,3 %	30,0 %	25,7 %	100,0 %

Preglednica 72: Učenje učenja: spodbujajo sodelovalno učenje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	5	1	0	6
	odstotek	83,3 %	16,7 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	68	4	1	73
	odstotek	93,2 %	5,5 %	1,4 %	100,0 %
3 SLJ	število	11	7	5	23
	odstotek	47,8 %	30,4 %	21,7 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	7	3	10
	odstotek	0 %	70,0 %	30,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	1	9	13	23

	odstotek	4,3 %	39,1 %	56,5 %	100,0 %
skupaj	število	85	30	25	140
	odstotek	60,7 %	21,4 %	17,9 %	100,0 %

Preglednica 73: Učenje učenja: podpirajo samostojno učenje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	0	2	4	6
	odstotek	0 %	33,3 %	66,7 %	100,0 %
2 SLJ	število	43	14	16	73
	odstotek	58,9 %	19,2 %	21,9 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	9	14	23
	odstotek	0 %	39,1 %	60,9 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	1	9	10
	odstotek	0 %	10,0 %	90,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	5	18	23
	odstotek	0 %	21,7 %	78,3 %	100,0 %
skupaj	število	43	31	66	140
	odstotek	30,7 %	22,1 %	47,1 %	100,0 %

Preglednica 74: Učenje učenja: omogočajo spremljanje znanja (dokazila)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	6	0	0	6
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	68	5	0	73
	odstotek	93,2 %	6,8 %	0 %	100,0 %
3 SLJ	število	8	11	4	23
	odstotek	34,8 %	47,8 %	17,4 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	0	10	10
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	19	1	3	23
	odstotek	82,6 %	4,3 %	13,0 %	100,0 %
skupaj	število	101	19	20	140
	odstotek	72,1 %	13,6 %	14,3 %	100,0 %

Preglednica 75: Učenje učenja: omogočajo dovolj urjenja in utrjevanja osnovnih sporazumevalnih zmožnosti (pisanja, branja ...)

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	1	1	4	6
	odstotek	16,7 %	16,7 %	66,7 %	100,0 %
2 SLJ	število	70	0	3	73
	odstotek	95,9 %	0 %	4,1 %	100,0 %
3 SLJ	število	0	9	14	23
	odstotek	0 %	39,1 %	60,9 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	0	5	5
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	0	10	10
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	8	15	23
	odstotek	0 %	34,8 %	65,2 %	100,0 %
skupaj	število	71	18	51	140
	odstotek	50,7 %	12,9 %	36,4 %	100,0 %

Preglednica 76: Učenje učenja: omogočajo nadgradnjo znanja oz. ciljev iz UN

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	6	0	0	6
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	70	1	2	73
	odstotek	95,9 %	1,4 %	2,7 %	100,0 %
3 SLJ	število	4	6	13	23
	odstotek	17,4 %	26,1 %	56,5 %	100,0 %
4 SLJ	število	2	0	3	5

	odstotek	40,0 %	0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	1	9	10
	odstotek	0 %	10,0 %	90,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	17	5	1	23
	odstotek	73,9 %	21,7 %	4,3 %	100,0 %
skupaj	število	99	13	28	140
	odstotek	70,7 %	9,3 %	20,0 %	100,0 %

Preglednica 77: Učenje učenja: omogočajo samovrednotenje

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	6	0	0	6
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	72	1	0	73
	odstotek	98,6 %	1,4 %	0 %	100,0 %
3 SLJ	število	14	5	4	23
	odstotek	60,9 %	21,7 %	17,4 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	0	10	10
	odstotek	0 %	0 %	100,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	0	20	3	23
	odstotek	0 %	87,0 %	13,0 %	100,0 %
skupaj	število	92	28	20	140
	odstotek	65,7 %	20,0 %	14,3 %	100,0 %

Preglednica 78: Učenje učenja: dajejo možnost, da učenci sami kaj dodajo ali prispevajo, nadgradijo naloge

delovni zvezek	sklop	ne	delno	da	skupaj
1 SLJ	število	6	0	0	6
	odstotek	100,0 %	0 %	0 %	100,0 %
2 SLJ	število	71	1	1	73
	odstotek	97,3 %	1,4 %	1,4 %	100,0 %
3 SLJ	število	3	12	8	23
	odstotek	13,0 %	52,2 %	34,8 %	100,0 %
4 SLJ	število	0	2	3	5
	odstotek	0 %	40,0 %	60,0 %	100,0 %
5 SLJ	število	0	1	9	10
	odstotek	0 %	10,0 %	90,0 %	100,0 %
6 SLJ	število	16	5	2	23
	odstotek	69,6 %	21,7 %	8,7 %	100,0 %
skupaj	število	96	21	23	140
	odstotek	68,6 %	15,0 %	16,4 %	100,0 %

Viri in literatura

1. Batistič Zorec, M. (2000). Teorije v razvojni psihologiji. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Ljubljana.
2. Bešter Turk, M. (2011). Pismenost v učnem načrtu za slovenščino v osnovni šoli (1998) in njegovi posodobljeni različici (2008). V: Cotič, M., Medved Udovič, V., Starc, S. (ured.). Razvijanje različnih pismenosti. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Univerzitetna založba Annales.
3. Bizjak, C. (2013). Učenje učinkovitega učenja v sodobni šoli. V: Zgodovina v šoli. Letn. XXII, št. 1/2, str. 2–12, 92.
4. Cankar, A. (2007). Delovni zvezki za prvo in tretje triletje: spremljava ustreznosti. Poročilo in analize projekta. Delovno gradivo. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
5. Cencič, M, Cencič, M. (2002). Priročnik za spoznavno usmerjen pouk. Ljubljana, Mladinska knjiga.
6. Delovna področja Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_pedsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/osnovno_solstvo/osnovna_sola/ (pridobljeno 10. 11. 2016).
7. Dewey, J. (1963). Experience in Education. New York: Collier Books.
8. Doupona Horvat, M. (2011). Rezultati raziskave PIRLS 2011. Pedagoški inštitut. Dostopno na: <http://www.pei.si/Sifranti/InternationalProject.aspx?id=20> (pridobljeno 12. 4. 2014).
9. Filipčič, V. (2013). Učbeniški skladi, cene in kompleti učnih gradiv. V: Vzgoja in izobraževanje. Letn. XLVII, št. 1, str. 33–46.
10. Filipčič, V., Deutsch, T. (2014). Učna gradiva za doseganje izobraževalnih ciljev. V: Vzgoja in izobraževanje. Letn. XLV, št. 3, str. 61–66.
11. Gardner, H. (1991). The Unschooled Mind. New York: Basic Book.
12. Jarvis, P. (2003). Izkustveno učenje in pomen izkušnje. V: Sodobna pedagogika, let. 54, št. 1, str. 94–103.
13. Justin, J. (2003). Zgradba didaktičnega besedila in problemi njegove evalvacije. V: Šolsko polje: revija za teorijo in raziskave vzgoje in izobraževanja, letn. 14, št. 5/6, str. 27–62. Dostopno na: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:spr-QGFSTTZH> (pridobljeno 13. 12. 2016).
14. Lucariello, J. M. (2016). Dvajset najpomembnejših psiholoških načel za poučevanje in učenje od vrtca do srednje šole. Zveza za psihologijo v šolah in izobraževanju. Ljubljana: Pedagoška fakulteta, Center za raziskovanje in spodbujanje nadarjenosti (CRSN).
15. Marentič Požarnik, B. (2003). Psihologija učenja in pouka. Ljubljana: DZS.

16. Marentič Požarnik, B., Kalin, J., Šteh, B., Valenčič Zuljan, M. (2005). Učitelji v prenovi – njihova strokovna avtonomija in odgovornost. Ljubljana: Znanstveni inštitut filozofske fakultete.
17. Medved Udovič, V. (2011). Prehod med vrtcem in šolo, pot k bralcu in bralki. V: Cotič, M., Medved Udovič, V., Starc, S. (ured.). Razvijanje različnih pismenosti. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Univerzitetna založba Annales.
18. Nolimal, F., Novaković, T. (ur.) (2013). Bralna pismenost v vrtcu in šoli: teoretska izhodišča in empirične ugotovitve. Ljubljana: Zavod za šolstvo.
19. Pečjak, S., Gradišar, A. (2008). Bralne učne strategije. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
20. Plut Pregelj, L. (2003). Učbenik usmerja učenca k razmišljanju. Slovenščina v šoli. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Letn. VIII, št. 1, str. 7–12.
21. Pravilnik o potrjevanju učbenikov. (2015). Uradni list RS, št. 34/15 (15. 5. 2015). Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12484> (pridobljeno 11. 1. 2017).
22. Priporočila za izbiro učbenikov in kompletov učnih gradiv za šol. I. 2016/17, z dne 18. 4. 2016, objavljeno: <http://www.zrss.si/zrss/wp-content/uploads/priporocila-2016-2017.pdf> (pridobljeno 12.12. 2016).
23. Rutar Ilc, Z. (2003). Pristopi k poučevanju, preverjanju in ocenjevanju. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
24. Saksida, I. (2014). PISA – sferično kazalo slovenske bralne pismenosti. V: Podsedenšek, M. (ur.). Slovenščina v šoli. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Letn. XVII, št. 3–4, str. 2–15.
25. Skela, J. (2009). Tujejezikovna učna gradiva za pouk v otroštvu. V: Pižorn, K. (ur.). Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu . Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Str. 246 –289.
26. Štefanc, D. (2012). O pomenu in vlogi učnih gradiv pri pouku in samostojnem delu. Nova Gorica: Konzorcij ŠCS.
27. Turk Škraba, M. (2005). Učbenik kot sredstvo za kakovostno učenje in poučevanje družboslovja. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
28. Trubar – učbeniški skladi. Dostopno na: <https://soca1.mss.edus.si/Trubar/Javno/> (pridobljeno 12. 12. 2016).
29. Učni načrt (2011): program osnovnošolskega izobraževanja slovenščina. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo.
30. Vigotski, L. S. (1977). Mišljenje in govor. Beograd: Neolit.
31. Yalland, N. (2008). Rethinking learning in early childhood education. Maidenhead; New York: Open University Press: McGraw Hill, cop. 2008.
32. Yelland, Nicola; Lee, Libby; O'Rourke, Maureen; Harrison, Cathie (2008): Rethinking Learning in Early Childhood Education. Berkshire: Open University Press.

33. Zakon o osnovni šoli. Uradni list RS, št. 63/13 z dne 26. 7. 2013. Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO448> (pridobljeno 9. 9. 2016).
34. Žakelj, A. et al. (2011). Učni načrt, program osnovna šola. Matematika. Elektronski vir. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
35. Žakelj, A. (2011). Razvijanje matematične pismenosti skozi reševanje problemov. V: Cotič, M., Medved Udovič, V., Starc, S. (ured.). Razvijanje različnih pismenosti. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Univerzitetna založba Annales.